

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΗ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | Ι ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1981 | ΛΡΓΟ. 21

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αριθμ. } Πρωτ. 3958
          } Διεκπ. 1866

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9.10.1981

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Σ 2299

Πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Διὰ τοῦ παρόντος ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἔλθωμεν εἰς πνευματικὴν ἐπικοινωνίαν μαζί σας καὶ νὰ θέσωμεν ὑπ' ὄψει σας ἐν σοβαρώτατον θέμα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ συγκινή κάθε ψυχὴν ποὺ ἀγαπᾷ τὴν Πατρίδα καὶ πιστεύει εἰς τὸν Χριστόν. Εἶναι τὸ δράμα τῶν Ἑλλήνων ἀδελφῶν μας τῆς Βορείου Ἡπείρου.

Εἰς τὰ μέρη αὐτὰ αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ ὑπῆρχεν ἀκραιφνὴς Ἑλληνισμός. Πόλεις ὀνομασταὶ ἤκμαζον ἐκεῖ καὶ αἱ ἐκδηλώσεις των δὲν διέφερον ἀπὸ τὰς ἐκδηλώσεις τῶν ὑπολοίπων Ἑλλήνων. Ἑλλάς ἦτο ἐκεῖ. Τὸ ἀποδεικνύουν τὰ πολυάριθμα μνημεῖα. Ὅτε δὲ ἐνεφανίσθη ὁ Χριστιανισμός, τότε τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἔφθασε μέχρις Ἰλλυρίας, ὅπως ὀνομάζετο τότε ἡ περιοχή αὐτὴ τῆς Ἀδριατικῆς. Εὐγενὴς Ἑλληνικὸς πληθυσμός, τὸν ὁποῖον προπαρεσκεύαζον τὰ ἔξοχα πνεύματα τῶν προγόνων μας, ἀθρόως προσήλθον εἰς τὴν νέαν Θρησκείαν τοῦ Ναζωραίου, ἐπίστευσαν καὶ ἐβαπτίσθησαν, καὶ ἔκτοτε

ἡ περιοχή αὐτὴ ἀπέβη ἓνα ἀπὸ τὰ ἰσχυρότερα καὶ ἀκμαιότερα κέντρα τῆς χριστιανικῆς Ἑλλάδος. Τοῦτο μαρτυρεῖ πλῆθος ὀνομάτων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, Κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, οἱ ὁποῖοι κατὰ τοὺς χρόνους τῶν διωγμῶν τῶν πρώτων αἰῶνων ἐμαρτύρησαν καὶ μετὰ τὸ αἷμα των ἐπότισαν τὸ δένδρον τῆς Χριστιανωσύνης. Ἐνδοξοὶ ἐπίσκοποι τῆς περιοχῆς μετὰ τὸν θρίαμβον τοῦ Μεγ. Κωνσταντίνου ἐλάμβανον μέρος εἰς τοπικὰς καὶ Οἰκουμενικὰς Συνόδους. Ἀδιάλειπτος ὑπῆρξεν, τοιουτοτρόπως, ἡ συνέχεια τῆς παρουσίας καὶ τῆς μαρτυρίας τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἄλλ' ὅτε, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἡ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία κατελύθη ὑπὸ τῶν ὀρδῶν τοῦ Ἰσλάμ καὶ ἡ ἡμισέληνος ὑψώθη ἐπὶ τοῦ Τρούλλου τῆς Ἀγ. Σοφίας, τότε καὶ εἰς τὴν περιοχήν αὐτὴν ἦλθον χρόνοι χαλεποί, τῶν ὁποίων ἡ λεπτομερὴς ἐξιστόρησις εὐρίσκεται εἰς τὰς σελίδας τῆς Ἱστορίας τῆς Τουρκοκρατουμένης Ἑλλάδος. Ὁ ἀγὼν τῆς ἡμισελήνου κατὰ τοῦ Σταυροῦ ἐνετάθη ἰδίως κατὰ τὸν 18ον αἰῶ-

να, ὅτε ἡ ἔνδοξος αὐτῆ περιοχῆ διέτρεχεν ἄμεσον κίνδυνον ὀλοκληρωτικοῦ ἐξισλαμισμοῦ. Ἄλλὰ τὸ ρεῦμα τοῦτο τοῦ ἐξισλαμισμοῦ ἀνέκοψε φάλαγγ ἡρώων καὶ μαρτύρων, τῶν ὁποίων κορυφαῖος ὑπῆρξεν ὁ ἱερομάρτυς καὶ ἐθναπόστολος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός. Οὗτος, μὲ τὸ φλογερὸν του κήρυγμα, τὰς προφητείας καὶ τὰ θαύματά του καὶ τέλος μὲ τὸ μαρτύριόν του εἰς Καλικόντασι τῆς Βορ. Ἡπείρου, συνεκράτησε τοὺς Ἕλληνας χριστιανούς εἰς τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν, ἐνεψύχωσε τούτους, ἀπὸ γενεᾶς δὲ εἰς γενεάν ἡ ἀνάμνησίς του συνετέλει εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἱερᾶς φλογὸς τῆς πίστεως. Οὕτω, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι οἱ μέχρι τῶν ἡμερῶν μας ὑπάρχοντες ἐκεῖ Ὁρθόδοξοι Ἕλληνες εἶναι τέκνα πνευματικὰ τοῦ Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ.

Ἄλλὰ, δυστυχῶς, ὅ,τι διεσώθη ἀπὸ τὸ κήρυγμα τοῦ Ἁγίου τούτου ἰσαποστόλου καὶ ἐθναποστόλου, κινδυνεύει σήμερον νὰ ἐξαφανισθῆ τελείως. Διότι, διὰ ν' ἀντιληφθῆτε τὴν τραγικότητα τῶν ἡμερῶν, τὰς ὁποίας διέρχονται σήμερον οἱ ἐκεῖ Ἕλληνες Χριστιανοί, ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἐὰν ἔξη σήμερον ὁ Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός ἢ ἐὰν παρουσιάζετο ἄλλος τις παρόμοιος κήρυξ, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν καὶ νὰ κηρύξῃ καὶ νὰ περιοδεύσῃ, ἀλλ' ἀμέσως θὰ συνελαμβάνετο καὶ θὰ ὠδηγεῖτο εἰς στρατόπεδον συγκεντρώσεως. Οἱ Τούρκοι ἔδιδον τότε ἐλευθερίαν τινὰ κινήσεως εἰς κήρυκας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἄλλὰ τώρα — ὦ τώρα! — εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγράψῃ κανεὶς τὴν κόλασιν, τὴν φρικτὴν κατάστασιν, ἢ ὁποία ἐπικρατεῖ εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν, ἐξ ἐπόψεως καὶ μόνον θρησκευτικῆς ἐλευθερίας κρινομένη. Ποῦ εἰς τὴν μαρτυρικὴν αὐτὴν χώραν νὰ ἐμφανισθῆ Ὁρθόδοξος ἱερεὺς; Καὶ ἐὰν ἐμφανισθῆ, ποῦ νὰ τολμήσῃ νὰ τελέσῃ ἔστω καὶ ἐν ἓκ τῶν Μυστηρίων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας; Ἄλλὰ καὶ ποῦ νὰ τολμήσῃ Ὁρθόδοξος Χριστιανὸς νὰ προσκαλέσῃ εἰς τὴν οἰκίαν του Ὁρθόδοξον Κληρικόν, ἐὰν ὑποτεθῆ ὅτι εὕρισκετο ἐκεῖ; Εἰς τὴν μαρτυρικὴν αὐτὴν γῆν οἱ καμπάνες τοῦ Ἀργυροκάστρου, τῆς Κορυτσᾶς καὶ ἄλλων πόλεων καὶ χωριῶν ἔπασσαν πρὸ πολλοῦ νὰ κτυποῦν. Ἱστορικοὶ ναοὶ ἔχουν μεταβληθῆ εἰς κοσμικὰ κέντρα καὶ ἀποθήκας. Μόνον εἰς τὰ ὑπόγεια τῶν οἰκιῶν, μὲ φόβον καὶ τρόμον πολύν, οἱ Ὁρθόδοξοι μάρτυρες ἀδελφοί

μας ἀνοίγουν τὰ ραδιόφωνα τῶν καὶ ἀκούουν, μὲ δάκρυα καὶ ἀναστεναγμούς, τὰς θρησκευτικὰς ἀκολουθίας, ποὺ μεταδίδουν οἱ Ραδιοφωνικοὶ Σταθμοὶ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτάς. Τελευταίως ὁ ἀντιχριστιανικὸς αὐτὸς ἀγὼν, ἀντὶ νὰ ὑποστῆ κάποιαν ὕφεσιν, ἐγένετο σκληρότερος καὶ ἀπανθρωπότερος. Ἀπηγορεύθη ἀκόμη καὶ νὰ κάμῃ τις ἐμφανῶς καὶ αὐτὸ τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ. Συλλαμβάνεται πάραυτα καὶ ὠδηγεῖται εἰς στρατόπεδα συγκεντρώσεως, διὰ τὸ μέγα «ἐγκλημα» ποὺ διέπραξεν. Εἰς χιλιάδας ὑπολογίζονται οἱ χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι σήπονται εἰς τὰς φυλακὰς, διότι διέπραξαν τὸ μέγα «ἐγκλημα» νὰ πιστεύουν εἰς τὸν Χριστόν. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι καὶ εἰς ἄλλα ἄθρα ὀλοκληρωτικὰ καθεστῶτα τῶν ἡμερῶν μας ὑπάρχει καταπίεσις τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος. Ἄλλὰ τοιαύτη καταπίεσις, ὅπως εἰς τὴν ὡς ἄνω περιοχὴν, δὲν παρατηρεῖται εἰς οὐδεμίαν ἄλλην περιοχὴν τῆς ὑδρογείου σφαιράς.

Τὸ ἄθρα καὶ τυραννικὸν καθεστῶς τοῦ Ἐμβέρ Χόντζα ἐπιδιώκει παντοιοτρόπως τὴν ἐκρίζωσιν καὶ ἐξαφάνισιν τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὰ μέρη αὐτά, τὰ ὁποῖα ἐπότισαν μὲ τὸ αἷμα τῶν μυριάδων ἡρώων καὶ μαρτύρων, παλαιότερων καὶ νεωτέρων. Εἰς μάτην λοιπὸν ἐχύθη τὸ αἷμα μυριάδων ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν μας κατὰ τὴν ἐθνικὴν μας ἐποποιίαν τοῦ 40 - 41, ὅτε ἀπὸ τὸν παγκόσμιον Τύπον ἐχαιρετίζοντο οἱ ἥρωες οὗτοι ὡς προάγγελοι τῶν ἐλευθεριῶν τῶν Λαῶν;

Μία ἔνδοξος ἐκεῖ Ἐκκλησία, ἢ ὁποία πρὸ τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀνεκηρύχθη αὐτοκέφαλος, ἰσότημος πρὸς τὰς ἀδελφὰς Ἐκκλησίας Ἑλλάδος, Σερβίας, Ρουμανίας, μία Ἐκκλησία ἢ ὁποία εἶχε κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἰδρύσεώς της Ἀχιεπίσκοπον καὶ Ἐπισκόπους μὲ ἀξιόλογα κέντρα λατρείας, μὲ τετρακοσίους καὶ πλέον ἰ. Ναοὺς καὶ χίλια ἐξωκλήσια καὶ μὲ Ἑλληνικὸν Ὁρθόδοξον πληθυσμὸν τετρακοσίων χιλιάδων (400.000), ἢ Ἐκκλησία αὐτὴ σήμερον διέρχεται φοβερὸν μαρτύριον, ποὺ ὑπενθυμίζει τὰ μαρτύρια τῶν διωγμῶν τῶν πρώτων αἰῶνων τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ταῦτα λέγοντες, δὲν ἐπιδιώκομεν νὰ δημιουργήσωμεν αἰσθήματα μίσους κατὰ τοῦ γει-

τονικοῦ Ἀλβανικοῦ λαοῦ, ἀλλ' ἐκφράζομεν τὴν ἄφατον ὀδύνην καὶ λύπην, τὴν ὁποίαν πᾶσα χριστιανικὴ ψυχὴ δὲν δύναται παρὰ νὰ αισθανθῆ, ὅταν ἀπὸ στόματα αὐτοπτῶν μαρτύρων πληροφορῆται τὴν φρικτὴν αὐτὴν κατάστασιν.

Τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν εὐγενέστερον τομέα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καὶ λατρείας, τὰ ὁποῖα διακηρύσσουν διεθνεῖς Ὁργανισμοί, ταῦτα προκλητικῶς καταπατῶνται εἰς τὴν γείτονα χώραν. Προκαλεῖ μεγάλην λύπην καὶ ἐμβάλλει εἰς λογισμοὺς μελαγχολίας διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἀνθρωπότητος τὸ ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν ὡς ἄνω διεθνῶν Ὁργανισμῶν, πού λέγουν ὅτι ἐνδιαφέρονται διὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, ἀπέστειλεν ἀντιπρόσωπόν του εἰς τὴν Χώραν αὐτὴν διὰ νὰ διαπιστώσῃ τὴν σκληρὰν πραγματικότητα. Βουβόν, ἀνεκφραστον καὶ ἀδιαμαρτύρητον παραμένει τὸ πρωτοφανὲς δράμα τῶν Βορειοηπειρωτῶν ἀδελφῶν μας.

Ἄλλ' ἐὰν ἄλλοι λαοὶ παραμένουν ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροι πρὸ τοῦ πρωτοφανοῦς αὐτοῦ δράματος, ὁ εὐσεβὴς Ἑλληνικὸς λαός, πού ἀγαπᾷ τὴν Πατρίδα καὶ πιστεύει εἰς τὸν Χριστόν, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ παραμῆνῃ ψυχρὸς καὶ ἀδιάφορος. Ὁχι! Οἱ Βορειοηπειρώται εἶναι σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς μας καὶ ὅστων ἐκ τῶν ὀστέων μας. Εἶναι Ἕλληνες ἀκραιφνεῖς καὶ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί. Εἶναι μέλη ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος, τοῦ μυστικοῦ Σώματος, τῆς Ἐκκλησίας, πού ἴδρυσεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ἡ χαρὰ των πρέπει νὰ εἶναι χαρὰ μας. Ἀλλὰ καὶ ὁ πόνος των πόνος μας καὶ τὰ δάκρυά των καὶ ἰδικά μας δάκρυα. Ἔτσι θ' ἀποδεικνύεται ἡ συμμετοχὴ μας καὶ ἡ κοινωνία μας καὶ ἡ ἀλληλεγγύη μας πρὸς τοὺς πάσχοντας ἀδελφούς μας.

Δὲν ἔχομεν ὄρα διὰ ν' ἀκούσωμεν καὶ καρδίας διὰ νὰ αισθανθῶμεν; Τὸ αἴτημά των φθάνει μέχρις Οὐρανῶν. Εἶναι αἴτημα θρησκευτικῆς ἐλευθερίας. Δῶστε μας, φωνάζουν, τὴν χαρὰν νὰ ἐορτάζωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ νὰ πανηγυρίζωμεν τὰς χριστιανικὰς ἐορτὰς ὅπως σεῖς εἰς τὴν ἐλευθέρῃ Πατρίδα. Δὲν εἶναι πρὸς ἐντροπήν μας νὰ ἀκούωνται ἐν Ἑλλάδι φωναὶ διαμαρτυρίας διὰ καταπατούμενα δικαιώματα λαῶν

πού εὐρίσκονται πολὺ μακρὰν τῆς Πατρίδος μας καὶ νὰ μὴ ἀκούεται καμμία διαμαρτυρία διὰ τοὺς Βορειοηπειρώτας ἀδελφούς μας, οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται πολὺ πλησίον μας καὶ στενάζουν κάτω ἀπὸ τὸ ἄθεον καὶ τυραννικὸν καθεστῶς τοῦ Ἐμβερ Χόντζα;

Τὸν μῆνα τοῦτον, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ Ἑλλὰς ἐορτάζει καὶ τὴν ἐπέτειον τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Κορυτσᾶς ὑπὸ τοῦ ἐνδόξου Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, ἡμέρας ἱερῶν καὶ ἐθνικῶν ἀναμνήσεων, περιοῦσε Λαὸς τοῦ Θεοῦ, Ὁρθόδοξε Ἑλληνικὸ Λαέ, καλεῖσαι νὰ ἐνθυμηθῆς τοὺς εἰς Βόρειον Ἠπειρον ἀδελφούς μας, οἱ ὁποῖοι καταδυναστεύονται θρησκευτικῶς κάτω ἀπὸ ἄθεον ὀλοκληρωτικὸν καθεστῶς. Στρέψε πρὸς τὸν Οὐρανὸν τὰ βλέμματά σου, πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα τῆς ἐλευθερίας καὶ δικαιοσύνης, καὶ κάμε αἴτημα τῆς προσευχῆς σου, ὥστε ἀφ' ἐνὸς μὲν ὁ Λαὸς αὐτὸς ἐν ὑπομονῇ πολλῇ νὰ σηκῶνῃ τὸν σταυρὸν του, σταυρὸν μαρτυρίου, μιμούμενος τὸ παράδειγμα τοῦ προστάτου τῆς περιοχῆς Ἀγίου Κοσμᾶ, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ μὴ μακρύνῃ ἡ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ θρησκευτικὴ αὐτὴ καταπίεσις θὰ καταπαύσῃ καὶ ἡ ἄσκησις τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων θὰ εἶναι ἀκόλυτος εἰς τὴν Χώραν αὐτὴν. Εἰς τοῦτο, ἐκτὸς τῶν προσευχῶν μας, θὰ συντελέσῃ καὶ ἡ ἔντονος διαμαρτυρία τοῦ λαοῦ πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν, ὥστε τὸ Ἔθνος μας ἠνωμένον ν' ἀξιῶσῃ τὴν ἀποδέσμευσιν τοῦ εὐγενοῦς Βορειοηπειρωτικοῦ Λαοῦ ἐκ τῆς ἀφορήτου ταύτης καταπίεσεως.

Τέλος, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς παρουσίας ἐκκλήσεως ὑπὲρ τῶν καταπατωμένων δικαιωμάτων τῶν Βορειοηπειρωτῶν ἀδελφῶν μας, στρέφομεν τὸ βλέμμα καὶ πρὸς τὴν μαρτυρικὴν μεγαλόνησον, τὴν Κύπρον, τὴν ὁποίαν καταπατοῦν οἱ πόδες τοῦ Ἀτίλα, καὶ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν εὐχόμεθα ὀλοψύχως τὴν λύτρωσιν καὶ τῶν ἀδελφῶν μας Κυπρίων ἐκ τῆς τουρκικῆς τυραννίδος. Οὕτως ἀδελφοὶ τοῦ Βορῶ καὶ τοῦ Νότου συναντῶνται εἰς τὰς καρδίας μας. Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἂς μὴ παύσωμεν δεόμενοι, ἕως ὅτου ἔλθῃ ἡμέρα ἀναψύξεως.

Π ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Σερραφεῖμ	† Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης Νικηφόρος
† Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος	† Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου Σερραφεῖμ
† Ὁ Νέας Ἰωνίας καὶ Νέας Φιλαδέλφειας Τιμόθεος	† Ὁ Βερροίας καὶ Ναούσης Παύλος
† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος	† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Θεόφιλος
† Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἀγ. Βλασίου Δαμασκηνός	† Ὁ Νέας Σμύρνης Χρυσόστομος
† Ὁ Κίτρους καὶ Κατερίνης Βαρνάβας	† Ὁ Σιασίου καὶ Σιατίστης Ἀντώνιος
† Ὁ Ἐάνθης καὶ Περιθεωρίου Ἀντώνιος	† Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Προκόπιος
† Ὁ Ἐλευθερουπόλεως Ἀμβρόσιος	† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Γεώργιος
† Ὁ Σερρών καὶ Νιγρίτης Κωνσταντῖνος	† Ὁ Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς Προκόπιος
† Ὁ Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων Γαβριήλ	† Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως Διονύσιος
† Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος	† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς Ἀγαθόνικος
† Ὁ Φωκίδος Χρυσόστομος	† Ὁ Μεγάρων καὶ Σαλαμῖνος Βαρθολομαῖος
† Ὁ Ἄρτης Ἰγνάτιος	† Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Σπυρίδων
† Ὁ Ἀττικῆς Δωρόθεος	† Ὁ Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς Δαμασκηνός
† Ὁ Κορίνθου Παντελεήμων	† Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀνθίμος
† Ὁ Φθιώτιδος Δαμασκηνός	† Ὁ Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Χριστόδουλος
† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Στέφανος	† Ὁ Χαλκίδος Χρυσόστομος
† Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος	† Ὁ Καστορίας Γρηγόριος
† Ὁ Παροναξίας Ἐπιφάνιος	† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Κλεόπας
† Ὁ Λήμνου Παντελεήμων	† Ὁ Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου Ἀμβρόσιος
† Ὁ Νικαίας Γεώργιος	† Ὁ Διδυμοτείχου καὶ Ὀρεστιάδος Ἀγαθάγγελος
† Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου Δωρόθεος	† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Παντελεήμων
† Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Θεόκλητος	† Ὁ Λαρίσης καὶ Τυρνάβου Σερραφεῖμ
† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου Σωτήριος	† Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Τίτος
† Ὁ Θεσσαλονίκης Παντελεήμων	† Ὁ Πειραιῶς Καλλίνικος
† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Θεόκλητος	† Ὁ Ἰωαννίνων Θεόκλητος
† Ὁ Δράμης Διονύσιος	† Ὁ Περιστερίου Χρυσόστομος
† Ὁ Κεφαλληνίας Προκόπιος	† Ὁ Γρεβενῶν Σέργιος
† Ὁ Πατρῶν Νικόδημος	† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Ἀμβρόσιος
† Ὁ Ἀργολίδος Χρυσόστομος	† Ὁ Ζακύνθου Παντελεήμων
† Ὁ Μηθύμνης Ἰάκωβος	† Ὁ Καρπενησίου Νικόλαος
† Ὁ Σιδηροκάστρου Ἰωάννης	† Ὁ Χίου, Ψαρρῶν καὶ Οἰνουσῶν Διονύσιος
† Ὁ Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης Σεβαστιανός	† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Μελέτιος
† Ὁ Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας Καλλίνικος	† Ὁ Κυθήρων Ἰάκωβος
† Ὁ Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἐορδαίας Αὐγουστῖνος	† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Εὐστάθιος
† Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν Πολύκαρπος	† Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἀγίου Ὀρους καὶ Ἀρδαμερίου Νι- κόδημος
† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Ἱερόθεος	
† Ὁ Λαγκαδᾶ Σπυρίδων	
† Ὁ Ἐλασσῶνος Σεβαστιανός	

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχ.μ. Τιμόθεος Τριδίζα

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ Κ. Κ. ΔΙΟΔΩΡΟΥ Α' ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (22 - 28. 6. 1981)*

Πατριαρχική Θεία Λειτουργία ἐν πάσῃ ἐπισημότητι ἐτελέσθη τὴν πρωΐαν τῆς Κυριακῆς 28ης Ἰουνίου, ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῶν Ἀθηνῶν. Κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν συνελειτούργησαν ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Διόδωρος καὶ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ, οἱ Σεβ. Μητροπολίται Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, Κίτρου κ. Βαρνάβας, Καισαρείας κ. Βασίλειος, Ναζαρέτ κ. Ἰσίδωρος, οἱ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοποι Σκυθουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος, Θαυρίου κ. Δανιήλ, Ἱερσπόλεως κ. Εἰρηναῖος, οἱ Σεβ. Μητροπολίται Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος, Χίου κ. Διονύσιος καὶ Νικοπόλεως κ. Μελέτιος καὶ ἄλλοι κληρικοί, πλήθος δὲ λαοῦ κατέκλυσε τὸν Ναὸν διὰ τὴν ζήτησιν τῆν θυξαντινὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Εἰς τὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ προσφωνῶν τὴν Α. Μ. τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης κ. Διόδωρον Α' εἶπεν:

Μακαριώτατε καὶ Θειώτατε Πατριάρχα τῆς Ἀγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, Συρίας, Ἀραβίας, Πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Κανὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἀγίας Σιών,

Ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ τῆς ἡμετέρας Μετριότητος σεβασμοπόθητε καὶ ἀγαπητὲ Ἀδελφε καὶ Συλλειτουργέ,

Κύριε Κύριε Διόδωρε,

Τὴν Ἑμετέραν Θεοφροσύνην τῆς Σιωνίτιδος μητροπόλεως Ἐκκλησίας πεπνυμένην Κορυφήν, ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ τοῦ Σωτήρος ἡμῶν πνεύματι καὶ καρδίᾳ προσαγορεύομεν, κατὰ τὴν ἱερωτάτην αὐτὴν ὥραν τελεσιουργίας τοῦ πασέπιου Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἐν τῷ Ἱερῷ Καθεδρικῷ ἱερῷ Ναῷ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Ἑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου.

Αἰνοῦμεν καὶ εὐλογοῦμεν τὸν Κύριον, Ἀγιώτατε Πατριάρχα, διὰ τὴν μεγάλην ταύτην χαρὰν τῆς παρουσίας, ἐν συλλειτουργίᾳ πρὸ τοῦ κοινου τῆς ἀγίας ἡμῶν πίστεως Ποτηρίου, συναντήσεως τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μας, Ἱεροσολύμων καὶ Ἑλλάδος. Δύο Ἀδελφῶν ἐν Χριστῷ Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι, ἰδίως κατὰ τὴν παρούσαν εὐπρόσθετο περιόδον τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας, οὐ σμικρὰν καλοῦνται νὰ προσφέρουν διακονίαν, εἰς τὸν ὅσον καὶ συνέχουν τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν λογικῶν ἡμῶν ποιμνίων καὶ δι' αὐτῶν εἰς προέκτασιν πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀδελφούς μας.

Σεῖς, Μακαριώτατε, ὡς Λαμπαδηφόρος τοῦ Τηλανθοῦ πνευματικοῦ Φωτός, ὅπου ἀνέτειλεν ἐν τῇ Γῇ τῆς Ἑπαγγελίας, ὡς Φῶς τὸ τῆς Ἀληθοῦς Γνώσεως, πρὸς φωτισμὸν τοῦ ἐν σκότει κατημένου λαοῦ καὶ ὡς Ἥλιος Δικαιοσύνης, πρὸς ἀνακαίνισιν τῆς ὑπὸ ἀλυσόδετον τυραννικὴν πορείαν ἀδικίας δυναστευομένης ἀνθρωπότητος.

Καὶ ἡμεῖς ἐντεῦθεν, ὡς ταπεινοὶ μεταλαμπαδευταὶ προσώων, ὡς ὁ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοανθρώπου Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ὁ τῆς προγονικῆς ἡμῶν διανοήσεως, ἐν τῇ μεγαλειώδει αὐτῶν συζεύξει.

Ἀλλά, Ἄγιε Ἀδελφε, καὶ ἐὰν μερικὴν τοῦ πωροῦ ἡμῶν πνευματικοῦ θαλασίου προσφορὰν ἐπειρώμεθα κατὰ τὴν ἱστορικὴν ταύτην στιγμήν, πάλιν θὰ ἀπέλιπεν ἡμᾶς ὁ χρόνος. Διότι, τί πρῶτον τί δ' ὕστερον ἀγαθόν, νὰ προκρίνωμεν ὡς ὠφέλειαν ἐκ τῆς, διὰ τῆς τονώσεως τῶν ἀδελφικῶν μας δεσμῶν, πνευματικῆς συνεργασίας, ἀναγκαίας καὶ ἐπιβεβλημένης διὰ τὴν, ἀνταξίαν τῶν εὐθύνων μας, ἀριάν ἐπιτέλεσιν τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολῆς μας;

Διότι, ἐπεὶ πᾶσαν ἄλλην ἐποχὴν, ὡς πόλις ἐπάνω ὄρους κειμένην περιοποιοί ἐγενόμεθα. Καὶ ὄχι μόνον πολλὰ ἀπὸ ἡμᾶς ὁ κόσμος ἀγαμένει, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἀδίκων βολῶν στόχοι τυγχάνομεν.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 434 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20 τεύχους.

Ἄλλ' ἡμεῖς, Μακαριώτατε, δούλους Κυρίου ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπελέξαμεν. Ἀναζωπυροῦντες δὲ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν τὴν θεοπαράγγελτον ἀγάπην πρὸς πάντας καὶ πρὸς τὴν ἱεράν ἡμῶν ἀποστολήν, ἀλλήλων τὰ θάθη βασιάζοντες, μὲ ὑψηλὸν τὸ φρόνημα θὰ προσφέρωμεν ἑαυτοὺς μαρτυρίαν εἰς διακονίαν Χριστοῦ, ὅστις εἰς τὰς κοίσεις ὡς ψιθροῖζει εἰς ἡμᾶς, «τί εἴπωμεν ἢ τί λαλήσωμεν» (Ματθ. 10, 19).

Εἰς τοῦτο δὲ συνήλθομεν σήμερον, Μακαριώτατε, πρὸ τοῦ Τάφου Κυρίου. Συνεφάγομεν τὸ Ἄχρατον τοῦ Σωτήρος Σῶμα καὶ συνεπίομεν τὸ τίμιον Αἵμα, ἵνα τὸν θάνατον Αὐτοῦ καταγγέλλοντες καὶ τὴν Ἀνάστασιν Αὐτοῦ διακηρύσσουμεν, τὸν Γολγοθᾶν τῆς Νίκης διαδῶμεν!

Διότι, τίς λαλήσει τὰς δυναστείας Κυρίου; Ἡ τίς ἐξιχνιάσει τῶν θανάσιων αὐτοῦ τὸ πλήθος;

Αἱ μυριάδες τῶν μαρτύρων, ἀλλὰ καὶ ἡ αἰωνόβιος πορεία τῆς ἐπὶ τῆς γῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἀπαντοῦν καὶ εἰς τὰς ἀγωνίας ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν βεβαίαν ἐλπίδα παντὸς χριστιανοῦ, ὅτι ἐν μέσῳ ἀκανθῶν καὶ τριβόλων αἰμάσσοντες καὶ μετὰ δακρύων θὰ πορευόμεθα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ νίκης εἰς νίκην θὰ ἀναβαίνωμεν πρὸς τὸν Πατέρα ἡμῶν καὶ Θεόν μας, μέχρι τῆς Ἄνω Ἱερουσαλήμ.

Καί, Μακαριώτατε, τὰ κενὰ τῶν λόγων, ὡς ἀναπληρώση ἡ ἀνεργήεντος χαρὰ πάντων ἡμῶν, ὅτι εἴδομεν ἀλλήλους καὶ ἐνηγκαλισθῆμεν ἀλλήλους, καὶ ἡσπασάμεθα ἀλλήλους.

Περαιτέρω τὴν χαρὰν ταύτην θὰ τροφοδοτῆ ἡ ἐν Χριστῷ ἐλπίς, ὅτι καὶ αὐτὸς εἰς κοινὰς προσευχὰς θὰ συναντήσωμεν ἀλλήλους, καὶ εἰς μείζοντας πνευματικὰς συνεσιάζσεις θὰ ἡδυνθῆ ἡ καρδία ἡμῶν, πρὸς δόξαν Κυρίου καὶ τῆς ἐπὶ γῆς Ἁγίας Αὐτοῦ Ἐκκλησίας.

Σφραγίζοντες ὅθεν πάντα ταῦτα τὰ πτωχὰ περιοσεύματα τῆς καρδίας ἡμῶν, παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, ὅπως ἀγαθυνομένη, δεχθῆ τῆς εἰλικρινοῦς ἡμῶν ἀγάπης τὰ ταπεινὰ δῶρα, εἰς ἀνάμνησιν τῶν ὡραίων ἀδελφικῶν στιγμῶν τὰς ὁποίας διήλθομεν, εἰς ἀποθησαύριον τῆς ἐν πνεύματι Κυρίου γενομένης ἱστορικῆς τῶν Ἐκκλησιῶν μας ὠφελιμοτάτης ταύτης ἐμπειρίας.

καὶ ἐν συνεχείᾳ προσέφερον εἰς τὸν Μακ. Πατριάρχην Ποιμαντορικὴν Ράβδον καὶ Σταυρὸν εὐλογίας.

Ἀπαντῶν ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Διόδωρος εἶπεν:

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, λίαν ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ Ἀδελφε καὶ Συνεργετὲ τῆς Ἡμῶν Μειριότητος κ. Σεραφεῖμ.

Σεμνύνεται καὶ εὐφραίνεται ἐν Κυρίῳ τὸ κλειδὸν ἅσιν τῶν Ἀθηνῶν — ἡ καθέδρα τῆς Ὑμετέρας πε-

φιλημένης Μακαριότητος καὶ ἅπασα ἡ Ἑλληνικὴ Χώρα, διότι ὅλοι αἱ θεῖαι ἀγαθοδωροὶ ἐχαρισθῆσαν εἰς αὐτήν καὶ ἀληθῶς, τυχάνει ἡ ἀνωτέρα εἰς σοφίαν, ἡ θερμοτέρα εἰς εὐσέβειαν, ἡ πλέον ἐλευθέρα εἰς δημοκρατικὴν ζωὴν, ἡ πλουσιωτέρα εἰς λαοφιλίαν καὶ σωτηριώδη κληρονομίαν καὶ ἡ προσφοροτέρα πρὸς πνευματικὰς, κοινωνικὰς καὶ γενικῶς δημιουργικὰς ἐπιδόσεις.

Καὶ ὅτε, εἰς τοὺς ἀρχαίους καιροὺς, ἐν μόνον ἔλειπεν ἐξ αὐτῆς, ἀνεξήτει τοῦτο μετὰ πάθους, καλοῦσα συνεχῶς τὸν ἄγνωστον θεὸν εἰς βοήθειαν ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐχαρισθῆ εἰς αὐτήν ἡ Ἱερουσαλήμ μεθ' ὅλων τῶν δωρεῶν αὐτῆς.

Ἐκτοτε δὲ κατέχουσα δυνάμει πάσας τὰς χάριτας τῶν Ἀθηνῶν καὶ πάσας τὰς εὐλογίας τῆς Ἱερουσαλήμ, καλεῖται καὶ προκαλεῖται, εἰς πᾶσαν ἐποχὴν, ὅπως μεταστοιχειώσῃ ταῦτα ἐνεργεῖα, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ σύμπαντος κόσμου.

Εἰς τὸν καλὸν δὲ καὶ ἀγαθὸν ἀγῶνα τοῦτον συμμετέχοντες καὶ Ἡμεῖς μετὰ τῆς περὶ Ἡμᾶς γενομένης Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος καὶ μάλιστα εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐνθα ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων αὐτῆς ἀφήσαμεν ἄγρυπνον φρουρὸν τὸ ἡρωϊκὸν τοῦτο Τάγμα τῶν Ἀγιοταφικῶν, ἦλθομεν, ἐπ' ὀλίγον, ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκλογὴν Ἡμῶν ὡς Πατριάρχου Ἱεροσολύμων καὶ μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν Ἡμῶν εἰς τὸν αἰώνιον, πνευματικόν, φωταυγῆ καὶ ὑψηλὸν φάρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἵνα δώσωμεν Ὑμῖν, πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, τὸν ἀσπασμὸν τῆς εἰρήνης, πληροφροσῶμεν ἀλλήλους τὰ παθήματα τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τὰς ἐμπειρίας τῆς Ἀναστάσεως καὶ ζήσωμεν μεθ' Ὑμῶν, ἐκ τοῦ σύγγενος, τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἀποκορύφωσιν αὐτῶν, ἐν τῇ σημερινῇ συνεργίᾳ τῆς θείας ἐχαριστίας.

Ἐκ τῆς συγκλονιστικῆς δὲ ταύτης ἐμπειρίας διαπιστοῦμεν καὶ πάλιν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία οὐ μόνον διασώζεται πάντοτε ἐκ τῆς φθορᾶς, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶσαν ἐνοσχέπιουσαν ταραχὴν, διατηρεῖ τὴν ἐσωτερικὴν γαλήνην καὶ βεβαιότητα αὐτῆς, διότι συνεχῶς εἰσέρχεται εἰς τὴν εὐλογημένην βασιλείαν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ζῆ τὸ ἀνεργήεντον τῆς λογικῆς μωταγωγίας καὶ λαμβάνουσα πείραν τῆς ἀφθαρσίας, προσέρχεται πάλιν ἐν εἰρήνῃ εἰς τὸν κόσμον, ἀναζωογονοῦσα μωτικῶς τὰ πάντα καὶ προσάγουσα εἰς τὸ ἀρχαῖον κάλλος, ἐν ἀγάπῃ, ὑπομονῇ καὶ ἐλευθερίᾳ.

Ταῦτα δὲ τελειοποιροῦνται μετ' ἰδιαίτερος κατανύξεως καὶ δυνάμεως ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου, τοῦ ὁπίσματος τούτου καὶ ἀφιερῶματος τῷ Χριστῷ τῶν Ὁρθοδόξων Ρωμαίων, ἐνθα, καθ' ἕκαστον μεσορύνκτιον, τελεῖται ἡ θεία λειτουργία καὶ θιοῦται ἡ Ἀνάστασις μετὰ τοῦ αὐτοῦ οἴγου καὶ θάμβους, ὡς

έβίωσαν αἱ Μυροφόροι γυναῖκες κατὰ τὸν θάττον καὶ πρῶτον ἐκείνον ὄρθρον τῆς Ἀναστάσεως.

Ἄλλὰ τὰ θαυμάσια καὶ σωτηριώδη ταῦτα δὲν τελειοποιούνται μόνον εἰς Ἱερουσαλήμ, ἀλλ' εἰς πάντα ὀρθόδοξον Ναόν, ὅπου πάσα Ἁγία Τράπεζα γίνεται Ζωοδόχος Τάφος τοῦ Χριστοῦ, πάσα Ἁγία προσκομιδὴ Σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ καὶ ὅλος ὁ ναὸς Ὑπερῶνον τῆς Σιών, ἐνθα πνέει τὸ δροσοδόλον πῦρ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ τῆς αὐτῆς δυνάμεως, ὡς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς.

Ἐν τοιαύτῃ, ὄθεν, προοπτικῇ καὶ οἱ Ἅγιοι Τόποι τῆς ἐπὶ γῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου δὲν εἶναι ἀρχαιολογικοὶ χώροι, ἀλλὰ ζῶσα μαρτυρία τῆς ζωῆς, τῆς διδασκαλίας, τῶν θαυμάτων, τῆς θείας μεταμορφώσεως, τῆς στανρικῆς θυσίας, τῆς λαμπροφύρου Ἀναστάσεως καὶ τῆς εἰς οὐρανὸς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου.

Ἐκ τούτων δὲ πάντων καὶ ἡμεῖς ἀνιστάμενοι καὶ ἐνισχυόμενοι, ἀποβλέπομεν εἰς τὸν ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν τῆς πίστεως ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· ἔχοντες δὲ τὸ περιεχόμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων καὶ ἰδιαι-

τέτως τῶν σήμερον, ἐν τῷ ἡμετέρῳ Πατριαρχεῖῳ ἐορταζομένων Δικαίων, Ἀποστόλων, Μαρτύρων, Ὁσίων καὶ Ἱεραρχῶν, τῶν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῆ διαλαμπράτων, ἐξαιρέτως δὲ τῆς Παναγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, ἀναλαμβάνομεν καθημερινῶς τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα πρὸς μαρτυρίαν τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ διαφύλαξιν καὶ διακονίαν τῶν Ἱερῶν προσκνημάτων, τῆς ἱεράς ταύτης καὶ πολυτίμου παρακαταθήκης τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν γένους. Εἰς τὸν ἔνθεον δὲ ἀγῶνα ἡμῶν, ἔχομεν χάριτι θείᾳ, ἰσχυρὸν βοηθὸν καὶ μόνιμον συμπαροσάτιην σύμπαντα τὸν εὐσεβῆ ἐλληνικὸν λαόν, ἐξ οὗ προέρχεται καὶ ἡ τιμιμμένη Ἀγιοταφικὴ Ἀδελφότης, ἐξαιρέτως δὲ τὴν Ὑμετέραν περικλημένην Μακαριότητα μετὰ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱεράς Συνόδου καὶ πάσης τῆς οσηπῆς Ἱεραρχίας καὶ τοῦ θεοφιλοῦς κλήρου.

Ἐκφράζομεν, ὄθεν, πρὸς πάντας Ὑμᾶς τὰς θεομᾶς ἡμῶν εὐχαριστίας καὶ τὴν ἀτίδιον ἐγνωμοσύνην ἡμῶν διὰ τὴν ἀγάπην, τὴν ἀφοσίωσιν, τὴν τιμὴν, τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν προσφορὰν Ὑμῶν πρὸς τὴν Σιωνίτιδα Μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι δὲν θὰ παύσητε, ἐπιδεικνύοντες τὴν αὐτὴν ἀγάπην καὶ τὴν αὐτὴν πρόνοιαν πρὸς διαφύλαξιν τῶν

Οἱ Μακ. Προκαθήμενοι τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, Ἱεροσολύμων κ. Διόδωρος καὶ Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Θεῖαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν.

ἀπ' αἰώνων δικαίων καὶ προνομίων τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν γένους, ἐξ οὗ πάντοτε ἀναμένομεν ἐναγωνίως τοὺς εὐλαβεῖς προσκυνητὰς καὶ ἰδίως τοὺς εὐσεβεῖς καὶ εὐγενεῖς θλαστοὺς αὐτοῦ, ἵνα ἐπανδρώσωμεν τὴν ἱερὰν ἡμῶν Ἀδελφότητα καὶ παραδώσωμεν εἰς αὐτοὺς σώαν καὶ ἀκεραίαν τὴν τιμαλφῆ παρακαταθήκην αὐτῶν τούτων τῶν παναγίων προσκυνημάτων, ἣν παραλάβομεν ἐκ τῶν μακαρίων προγόνων ἡμῶν.

Μακαριώτατε,

Αἰσθανόμενοι ἐν συγκινήσει βαθεῖα τὴν δόλοθερμον ἀγάπην ὑμῶν καὶ συναισθανόμενοι τὴν βαρεῖαν εὐθύνην ἡμῶν ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ, ἐν τῷ Ἑλληνισμῷ, ἐν τοῖς παναγίοις προσκυνήμασι καὶ ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἔπερ αὐτῶν μαρτυρία, λαμβάνομεν μεγάλην ἐπίσχυσιν καὶ χαρὰν ἐκ τῆς ἐπικοινωνίας μεθ' ὑμῶν, πρὸς καλλιτέραν ἐπιτέλειον τοῦ καθήκοντος ἡμῶν, διὸ καὶ εἰς ἡδεῖαν ἀνάμνησιν τῆς πολυποθῆτου καὶ ἀδελφικῆς συναντήσεως ἡμῶν, παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, ὅπως δεχθῆτε τὸ Ἱερὸν τοῦτο Εὐαγγέλιον, κεκοσμημένον διὰ μαργαροστράκου κατειργασμένου εἰς τὴν Ἁγίαν πόλιν Βηθλεέμ, μετὰ τῶν διαπύρων εὐχῶν ἡμῶν, ὅπως πάντες φανῶμεν ἄξιοι ἐπληρέει τοῦ Λόγου καὶ ἀντάξιοι τῆς μεγάλης ἀποστολῆς ἡμῶν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἀμήν

καὶ προσέφερον εἰς τὸν Μακαριώτατον ἐν Εὐαγγέλιον σπανίας τέχνης.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Διδώρος καὶ ἡ Ἀκολουθία αὐτοῦ, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ ἄλλοι κληρικοί, μετέδωσαν εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Πεντέλης, ὅπου καὶ ὁ Μακ. Πατριάρχης παρασημοφόρησε τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοὺς γραμματεῖς αὐτῆς ὡς καὶ ἄλλους κληρικούς, τὸν πρῶταν τῷ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καθηγητὴν κ. Εὐάγγελον Θεοδώρου καὶ τὸν Κοσμητὴρα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καθηγητὴν κ. Ἡλίαν Οἰκονόμου.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος προσέφερε εἰς τὰ ἀρχιερατικά μέλη τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἐγκόλπιον, εἰς δὲ τοὺς ἱερεῖς ἐπίστησον Σταυρόν.

Ἐπίσημον γεῦμα παρατέθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων εἰς τὸ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Πεντέλης Διορθόδοξον Κέντρον.

Εἰς τὸ γεῦμα παρέστησαν ὁ Μακ. Πατριάρχης καὶ ἡ Ἀκολουθία αὐτοῦ, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἄλλοι Ἱεράρχαι, κληρικοί, ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Ἀθ. Ταλιαδούρος, ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, ὁ Πρῶτανς τοῦ Πανεπιστημίου, καθηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ γεύματος ἐγενεῖς ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ προσεφώνησε τὸν Μακ. Πατριάρχην εἰπὼν:

Μακαριώτατε Ἁγιε Ἱεροσολύμων,

Ἁγιοι ἐν Κυρίῳ Ἀδελφοί,

Κύριε Ὑπουργέ,

Ἐν τῇ τραπέζῃ ταύτῃ σήμερον, ζῶμεν τὴν μεγάλην χαρὰν τῆς συνεσιτάσεως μεθ' ὑμῶν τῶν διακεκοιμένων ἐν Χριστῷ Ἀδελφῶν τῆς ἱστορικῆς μεγάλης Ἀδελφῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν ἡγεσίαν τῆς Ὑμετέρας Θεοφρονητικῆς Μακαριότητος, τοῦ νέου εἰς τὴν σειρὰν τῆς διαδοχῆς Προκαθημένου Αὐτῆς.

Αὐτὸ καὶ δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ τραπέζα αὕτη, μετὰ τὴν Κυρίου τραπέζαν, ἀποτελεῖ κατὰ τὸ ἐγκόσμιον καὶ ἀνθρώπινον, τὴν κορυφῶσιν τῆς χαρᾶς ἐκ τῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναντήσεως ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν, μακρόθεν, οὐ μόνον οὐσιαστικῶν Κυρίων, ἀλλὰ ὑπὲρ τὴν ὕλην μακρόθεν ἐν Χριστῷ ἀγαπωμένων ἀδελφῶν, ὡς τοῦτο ἐν βαθεῖ συμβολισμῷ σιχοιουργεῖ ὁ Ἱερός Ψαλμοδός:

«Ἴδὸν δὴ τί καλὸν ἢ τί ἱερὸν,

ἢ ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό».

Καὶ τὴν χαρὰν ταύτην δὲν θὰ οκιάσῃ οὐδ' ἡ ὑποδόσκουσα κατὰ ἄνθρωπον θλίψις τῆς ἐπιχειμένης ἐν τεύθεν ἀναχωρήσεως ὑμῶν, πρὸς ἐπάνοδον εἰς τὴν ὑψηλοτέραν τοῦ Χριστιανισμοῦ πνευματικὴν Κυψέλην, ὅπου ὁ Θεὸς Λόγος ἐνηνθρώπησεν, ὅπου ἐτύθη Χριστός, καὶ ὅπου ἡ ἐν Τάφῳ Ζωή, διὰ τῆς θριαμβευτικῆς Ἀναστάσεως τοῦ Θεανθρώπου, ἀπέθῃ ἀπαρχὴ πορείας αἰωνιότητος εἰς τὴν οὐράνιον Ἱερουσαλήμ, ἧς τὴν ἐπὶ γῆς προτύπωσιν ἐτύχει ἵνα ποιμαίνῃ ἡ Ὑμετέρα Θεοπάτη Μακαριότης.

Ὡστε λοιπὸν, Μακαριώτατε, δικαιολογημένη τυχάνει ἡ βαθυτάτη συγκίνησις, ἡ ἐποία διακατέχει τὴν σιγμὴν ταύτην τὴν καρδίαν ἡμῶν, συμπαροκαθημένων μετὰ τῶν ἀγαπητῶν ἡμῶν τῆς Σιωνίτιδος Ἀδελφῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας ἀδελφῶν εἰς τὴν τραπέζαν ταύτην τῆς ἀγάπης, ὅπου ἀναδίδεται ἡ εὐωδία τῆς παρουσίας Κυρίου.

Ἡμεῖς, Μακαριώτατε, ὡς εὐωδίαν τῆς ἰδικῆς μας ἐν Χριστῷ ἀγάπης, ἐλαχίστην συμβολικὴν ἀντίδοσιν, τῆς τραπέζης ταύτης τὰ κατὰ κόσμον ἐδέσματα δαποτίζομεν, ὅση ἡμῖν πνευματικὴ ἐπάργεια, με βαθύτατα αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης. Καὶ ταῦτα τὰ ἐλάχιστα, ἐναντι τῶν ἀφθάστου μεγαλείου ἀειτρόφων καὶ ἀειζώων πνευματικῶν ἀκτινοβολιῶν τῶν καθηγιασμένων τόπων, οὗ οἱ πάνσοποι Πόδες Κυρίου ἐστῆσαν καὶ ὧν φύλακες καὶ φρουροὶ ἀνύστακτοι ἐτάχθητε, ἐπαλιουμάχοι ἀνυποχώρητοι ἀπὸ μακρῶν αἰώ-

νων τῶν ἀθανάτων ἱερῶν προσκνημάτων παραμέ-
νοντες, φιλίων καὶ μὴ ἐναγκαλισμῶν, προμαχοῦντες,
ἠρωϊκῶς τὰ θάρα βασιτάζειτε.

Διὸ καὶ ἐγείροντες πρόποιν, ἐπὶ θαθεῖα κατα-
νοήσει τῶν προλεχθέντων, δεόμεθα τοῦ Κυρίου μας,
οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς υἰείας καὶ μακροημεροῦσεως τῆς
Ῥμετέρας Μακαριότητος καὶ τῶν ἀξίων πνευματι-
κῶν συνεργατῶν σας, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς δι' ἰδιαι-
τέρας Κυρίου εὐνοίας καὶ εὐλογίας στηριξέως σας
εἰς τὸν εὐγενῆ χριστιανικὸν ἀγῶνα τῆς Τιμιωτάτης
Ἀδελφῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, ὑπὲρ ὅλων ἡ-
μῶν τῶν λοιπῶν Ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν
ἰδιαίτατα προμαχούσης.

Ὁ δὲ Μακ. Πατριάρχης κ. Διόδωρος συγκεκριμέ-
νως ἀπήγγησε:

Μακαριώτατε,

Ἐάν, κατὰ τὰς ἀνεξερευνήτους βουλὰς τῆς θείας
προνοίας, ἡ Ἁγία πόλις Ἱεροσολῆμ ἔζησε τὸν σει-
σμὸν τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς Πεντηκοστῆς, ἡ θου-
λικὴ αὐτῆ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἔζησε τὸν σεισμὸν τοῦ
ἀνθρωπίνου πνεύματος· ἐκεῖ θάθος σοφίας καὶ πηγὴ
γνώσεως Θεοῦ, ἐδῶ ὕψος φιλοσοφίας καὶ πάθος
ἀναζητήσεως Θεοῦ· ἐκεῖ φωτὸς ἀπίστον ἐλλάμψεις,
ἐδῶ φωτὸς Ἀπολλωνίου νεφώσεως· ἐκεῖ ἡ πηγὴ τῆς
ζωῆς, ἐδῶ ἡ διὰ τῆς ζωῆς, διὸ καὶ ὁ ποταμὸς τοῦ
Ἁγίου Πνεύματος διαποτίσας τὰ πάντα, ἐδημιούργη-
σεν ἐνταῦθα τὴν καταπληκτικὴν ἐλληνορθόδοξον πα-
ράδοσιν καὶ ὑπερεκχειλιζῶν, ἀρδεύει ἅπασαν τὴν κτί-
σιν πρὸς ζωογονίαν.

Τοῦ ζωοποιοῦ ποταμοῦ τούτου τὰ δομήματα ἡγα-
γον ἡμᾶς σήμερον ἐκ τῆς μωστικῆς καὶ ἀθανάτου τρα-
πέζης τῆς, πρὸ μικροῦ, θείας κοινωνίας καὶ εὐχαρι-
στίας, εἰς τὴν ἀβραμαϊαὶαν τράπεζαν ταύτην καὶ εὐ-
φραίνουσιν πάντας ἡμᾶς ἐπὶ τὸ αὐτό.

Δόξαν οὖν ἀναπέμποντες τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ
καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, ἐπὶ τῷ γλυκασμῷ τῆς πί-
στεως καὶ τῇ δρόσῳ τοῦ Πνεύματος, αἰσθανόμεθα
ἔτοιμοι πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς πορείας ἡμῶν, ἐν
τῇ ροῇ τοῦ κόσμου τούτου.

Ἄλλ' ἢ ἐπιρροὴ τῆς ἀδελφικῆς ταύτης κοινωνίας
οὐκ ἔστι δυνατὸν ἀπονηῶσαι, ἀλλ' ἀείποτε μέλλει ὑπο-
μιμνήσκειν Ἡμῖν τὴν ὀλόθερον ἀγάπην, τὰς συγκι-
νητικὰς τιμὰς καὶ περιποιήσεις, τὴν καρποφόρον συν-
εργασίαν, τὴν πρόφρονα προσφορὰν, καὶ τὴν ἄκραν
ἀφοσίωσιν τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς Ἀγιωτάτης
Ἐκκλησίας τῆς μητρὸς πατρίδος ἡμῶν Ἑλλάδος,
προωποστατούσης ἐν πᾶσιν οὐ μόνον τῆς Ῥμετέρας
λίαν Ἡμῖν περικλημένης Μακαριότητος, τῆς περὶ
Αὐτὴν Ἱεράς Συνόδου, τῆς ὅλης οεπιτῆς Ἱεραρχίας
καὶ τοῦ εὐαγοῦς κλήρου, ἀλλὰ καὶ τῆς σεβαστῆς Ἑλ-
ληνικῆς Κυβερνήσεως.

Ἐκ πάντων δὲ τούτων ἐξερχόμεθα ἰσχυρότεροι,
ἴνα, πορευθέντες εἰς τὰς ἀκριτικὰς ἐπάλλξεις τῆς
Ὁρθοδοξίας ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῆ, συνεχίσωμεν, διαφυ-
λάτιοντες τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην τοῦ εὐσεβοῦς ἡ-
μῶν γένους ἐπὶ τῶν Παναγίων προσκνημάτων ἐξ
ὀνόματος αὐτοῦ καὶ χάριν παντὸς τοῦ κόσμου, δίδον-
τες ἅμα συνεχῆ μαρτυρίαν τῆς θυσίας καὶ τῆς Ἀνα-
στάσεως.

Ἐν χαρᾷ, ὄθεν, πολλῇ, ἐν συγκινήσει θαθεῖα καὶ
ἐν αἰδίῳ εὐγνωμοσύνῃ, ἐγείροντες τὸ εὐφρόσυνον
ποιήριον τοῦτο, προπίνομεν εἰς υἰείαν τῆς Ῥμετέρας
τειμημένης Μακαριότητος καὶ πάντων τῶν διακεκρι-
μένων συνδαιτυμόνων καὶ εὐχόμεθα θεομῶς, ὅπως,
χάρῳ θεῖᾳ, ἀξιούμεθα πάλιν καὶ πολλάκις συντυγ-
χάνειν καὶ συγκοινωνεῖν Ῥμῖν, πρόσωπον πρὸς πρό-
σωπον, ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Ἱεροσολῆμ καὶ συνευ-
φραίνεσθαι ἐπὶ τοῖς θαυμασίοις καὶ σωτηρίοις τοῦ
Κυρίου ἡμῶν. Ἀμήν.

Τέλος ὠμίλησεν ὁ Ῥπουργὸς Παϊδεῖας κ. Ταλιαδοῦρος
ὁ ὁποῖος μεταξὺ ἄλλων ἐτόνισε τὴν σημασίαν τοῦ Πα-
τριαρχείου Ἱεροσολύμων διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Ἑλ-
ληνικὸν Ἔθνος καὶ ὑπεγράμμισε τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Κυ-
βερνήσεως διὰ τὰ ποικίλα προβλήματα αὐτοῦ.

Μὲ τὴν λῆξιν τοῦ ἐπισήμου Γεύματος ἔληξε καὶ τὸ
ἐπίσημον μέρος τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Μακ. Πατριάρχου
Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης κ. Διοδώρου Α'
εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Μακ. Πατριάρχης παρέμεινε ἐν Ἑλλάδι ἀνεπι-
σήμως διὰ δύο εἰσέτι ἐβδομάδας πραγματοποιῶν ἐπισκέ-
ψεις εἰς τὴν Σάμον, τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τὴν Χαλκι-
δικὴν καὶ εἰς τὴν γενέτειραν αὐτοῦ Χίον.

Τὴν 11ην Ἰουλίου καὶ περὶ ὧραν 3ην μ.μ. ἀνεχώ-
ρησεν ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Διόδωρος διὰ τὰ Ἱεροσό-
λυμα προπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθη-
νῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, τοῦ Σεβ. Μητρο-
πολίτου Περιστερίου κ. Χρυσοστόμου, τοῦ Σεβ. Ἀρχιε-
πισκόπου Ἱεραπόλεως κ. Εἰρηναίου, Ἐξάρχου τοῦ Πανα-
γίου Τάφου καὶ ἄλλων κληρικῶν.

Δυναμέθα, ἐν κατακλείδει, γὰ εἴπωμεν ἀδιστακτως,
ὅτι ἡ ἐπίσημος ἐπίσκεψις αὐτῆ τοῦ Μακαριωτάτου Πα-
τριαρχου Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης κ.κ. Διο-
δώρου Α' εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ χώραν ἡμῶν, ἐτόνισε
τοὺς ἀπ' αἰῶνων ὑπάρχοντας στενοτάτους δεσμοὺς μετα-
ξὺ τῆς Σιωνίτιδος καὶ Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀνα-
ζωπύρησεν εἰς τὰς καρδίας ὅλων τὴν ἀγάπην καὶ τὸν
σεδάσμὸν πρὸς τὰ σεδάσμα Προσκνημάτων τῶν Ἁγίων
Τόπων καὶ πρὸς τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἐτάχθησαν ἄξιοι
θεματοφύλακες αὐτῶν.

Πρωτοπρ. ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

Ῥπογραμματοεὺς Συνοδ. Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων

καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων

Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ 1600⁶τῆ ΕΠΕΤΕΙΩΙ ΑΥΤΗΣ *

III

Ἄλλ' ἐνφ' οὗτω συνοδικῶς καὶ οἰκουμενικῶς ἦτο ἀπηγορευμένη πᾶσα μεταβολὴ καὶ προσθήκη «τῆ τῶν ἁγίων Πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθείση πίστει», καὶ ἐνφ' ἡ ὀρθοδοξοῦσα χριστιανικὴ Ἀνατολὴ ἐσεβάσθη τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς μεταβολῆς καὶ ἀλλοιώσεως διὰ προσθαφαιρέσεων τοῦ κειμένου τοῦ ἱεροῦ Συμβόλου, ἣν ἐπέβαλον αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι Β', Γ', Δ' καὶ αἱ ἐπόμενα, ὡς καὶ πολλοὶ μεγάλοι Πατέρες, οἵοι ὁ Μ. Βασίλειος, ὁ Γρηγόριος Θεολόγος καὶ ἄλλοι, ἀντιθέτως ἡ χριστιανικὴ Δύσις παρέδωκε τὴν ἐντολὴν ταύτην, ἀποτολήσασα ὅλως αὐθαίρετως τὴν προσθήκην τοῦ Filioque εἰς τὸ ὄγδοον ἄρθρον τοῦ Συμβόλου περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τοῦτου ἔνεκεν ἐκ πασῶν τῶν διδασκαλιῶν τοῦ ἁρθροῦ τούτου ἡ περισσώτερον συζητηθεῖσα καὶ εἰς διχοστασίας καὶ ἐρίδας μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Λατίνων ἀναγοῦσα εἶναι ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν ἐκπόρευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, «τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον», ἐπειδὴ οἱ Λατῖνοι προσέθηκον εἰς αὐτὸ τὸ λεγόμενον Filioque, ἦτοι «τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορευόμενον». Εἶναι ὅμως προφανές, ὅτι οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ κειμένῳ τοῦ τετάρτου Εὐαγγελίου, οὔτε ἐν τῷ τοῦ Συμβόλου τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὑπάρχει τὸ λατινικὸν «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ» (Filioque), οὐδ' ἀποσκίασμα αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο εὐλόγως ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἀπέκρουσε τὴν προσθήκην τοῦ Filioque εἰς τὸ ἱερὸν Σύμβολον ὡς οὐσία πεπλανημένην δογματικῶς καὶ τύποις ἀντικανονικὴν καὶ παράνομον, δι' ὃ καὶ πάντῃ ἀπαράδεκτον. Ἀναλυτικώτερον ἔκριεν αὐτὴν ἀπαράδεκτον πρῶτον μὲν ἀγιογραφικῶς, ἅτε μὴ διδασκόμενην ὑπὸ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, δευτέρον δὲ ἱστορικοδογματικῶς, ἅτε μὴ διδασκόμενην ὑπὸ τῆς ἀρχαίας γνησίας δογματικῆς Παραδόσεως, καὶ δὴ οὔτε ὑπὸ τῆς διατυπωσάσης τὸ ὄγδοον ἄρθρον τοῦ Συμβόλου περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, οὔτε ὑπὸ τῶν λοιπῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν μεγάλων ὀρθοδόξων Πατέρων τῆς Ἀνατολῆς, τρίτον δὲ θεολογικῶς καὶ φιλοσοφικῶς, ὡς εἰσάγουσαν τὴν δυαρχίαν ἐν τῇ μοναρχικῇ Τριάδι καὶ εἰς δυθεῖαν τὴν μοναρχίαν λύουσαν (κατὰ Φωτίον), καὶ τέταρτον ἐκκλησιαστικῶς, ὡς ἀντικανονικῶς καὶ ἀθέσμως καὶ ἀναρμοδίως ἀποτολήσασαν εἰς Σύμβολον οἰκουμενικόν, φέρον τὴν σφραγίδα τοῦ ἀλαθῆτος καὶ ἀναλλοιώτου, ἐφ' ὅσον ἀλαθῆτως ἀποφανθεῖσαι ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι διετύπωσαν μὲν αὐτὸ αἱ δύο πρῶται οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, ἐβεβαίωσαν δὲ καὶ ἐπεκύρωσαν αἱ ἐπόμεναί τε Οἰκουμενικαὶ καὶ λοιπαὶ Ἐκκλησιαστικαὶ Σύνοδοι, ἀπαγορεύσασα πᾶσαν

ἀπολύτως εἰς αὐτὸ προσθήκην ἢ ἀφαιρέσιν ἢ ἀλλοίωσιν. Δι' ὃ ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ἐχαρακτηρίσθη τὸ Filioque ὡς «αἰρετικὴ δόξα» καὶ «ἄθεος γνώμη» καὶ «βλασφημία κατὰ τοῦ Πνεύματος, μᾶλλον δὲ καθ' ὅλης τῆς Ἁγίας Τριάδος» καὶ ὡς «κακῶν κορωνίς»³¹. Ἀκριβῶς δὲ περὶ τῆς προσθήκης ταύτης καὶ ἡ πρόσφατος καὶ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα Πατριρχικὴ ἐγκύκλιος διαπιστοῖ ὀρθῶς, ὅτι «ἡ ἱστορικῶς πολλῶν μεταγενεστέρων, καὶ θεολογικῶς ἤμιστα εὐσταθοῦσα, πολυμερῶς δὲ καὶ καταπολεμηθεῖσα, καὶ πρόξενος πολλῶν διχοστασιῶν ἀποδόξα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν σχέσεων μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως προσθήκη τοῦ ἀντιπαραδοσιακῶς, ὡς μὴ ὠφέλεον, ὑπεισαχθέντος κατασκευάσματος τοῦ «καὶ ἐκ τοῦ

31. Παρὰ I. Β α λ έ τ τ α, Φωτίου τοῦ σοφωτάτου καὶ ἁγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολαί, Λονδίνον 1864, σ. 171, 175, 177, 191 - 192. Ἰ ω. Κ α ρ μ ι ρ η, Τὸ Σύμβολον Νικαίας - Κωνσταντινουπόλεως, σ. 47. Καὶ ἐν σ. 45 - 46 διεπιστώσαμεν, ὅτι ἡ πλάνη περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ», «τὴν ἀρχὴν αὐτῆς σχοῦσα ἐν τῇ θεολογίᾳ τοῦ Αὔγουστίνου (Con. Max. Ar. 2, 14, 1. 2, 17, 4. De trinit. 2, 4, 7. 4, 20, 29 κ.λπ. PL 42, 770. 784 ἐξ. 824. 908), εἰσῆχθη τὸ πρῶτον εἰς τὸ ἱερὸν Σύμβολον ἐν Ἰσπανίᾳ πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν Πρισκιλλιανῶν καὶ τῶν Ἀρειανῶν, κυρωθεῖσα καὶ ὑπὸ τῆς ἐν Τολέδῳ τοπικῆς Συνόδου τοῦ 589 (Mansi 9, 985). Ἐκ τῆς Ἰσπανίας δὲ ἡ προσθήκη τοῦ Filioque εἶπεν εἰσοδὸν καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν, γενομένη δεκτὴ ὑπὸ τῆς ἐν Gentilly Συνόδου τοῦ 767 (PL 123, 125). Ὁμοίως ἐδέχθησαν τὸ Filioque καὶ ἡ ἐν Φρανκφούρτῃ τοῦ 794 καὶ ἐν Cividale τοῦ 796 ἢ 797 λατινικαὶ Σύνοδοι, τέλος δὲ καὶ ἡ ἐν Ἀκχισγράφῳ (Aachen) τοπικῆς Συνόδου τοῦ 809 - 810, πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς ὁποίας ἐπειράθη εἰς μάτην νὰ συμπαρασῶρῃ καὶ τὸν τότε Πάπαν Λέοντα III, ὅπως δεχθῆ τὸ Filioque καὶ ἐν Ρώμῃ. Ἄλλ' ὁ Πάπας οὗτος, ἀκολουθῶν τοῖς πρὸ αὐτοῦ ὀρθοδόξοις Πάπαις, ἀπέκρουσε τὸ ζητούμενον, ὑπομνήσας τὰς ἀπαγορευτικὰς τῶν ἀρχαίων Συνόδων διατάξεις περὶ προσθαφαιρέσεως τινος εἰς τὸ ἱερὸν Σύμβολον καὶ τονίσας ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης διαφυλάττει τὸ Σύμβολον ὡς τὸ παρέλαθεν, ἦτοι ἔνευ τῆς ἀντικανονικῆς προσθήκης. Τὸ παράδειγμα τοῦ δὲ ἠκολούθησαν καὶ πάντες οἱ διάδοχοι αὐτοῦ μέχρι τοῦ Βενεδικτοῦ VIII, ὅστις μόλις τῷ 1014 ἐδέχθη τὸ Filioque καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ρώμῃ, πιθανώτατα κατόπιν πιέσεως τοῦ αυτοκράτορος τῆς Γερμανίας Ἐρρίκου II, ἔκτοτε δὲ ὀλοκληρῶς ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ὡς καὶ αἱ ἐξ αὐτῆς ἀποσπασθεῖσαι κατὰ τὸν 19^ο αἰῶνα Προτεσταντικαὶ Ἐκκλησίαι καὶ αἱρέσεις διατηροῦσιν ἐν τῷ ἱερῷ Συμβόλῳ τὴν ἄθεσμον ταύτην προσθήκην, πλὴν τῆς ἀποβαλοῦσης ταύτην Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐνίων Ἀγγλικανῶν καὶ ἄλλων τινῶν μεμονωμένων δυτικῶν ἐν γένει θεολόγων.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 429 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20 τεύχ. υ.

Υἱοῦ» («Filioque»), ἐν τῷ θέματι τῆς αἰωνίου ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐκ τοῦ Πατρὸς, ἦτοι οὐχὶ ἐξ ἐνιαίας ἐν τῇ θεότητι πηγῆς καὶ μοναδικῆς αἰτίας, ἀλλ' ἐξ ἀμοιρίων, ἐθεωρήθη ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ παραδόσεως τῆς Ἀνατολῆς ὡς σημεῖον ἀντιλεγόμενον, θέμα διχοστασίας, ἕως ἐπὶ αἰῶνας ἀλλοτριώσασα τὰς δύο Ἐκκλησίας, καὶ ἐν τούτῳ ἀποβάσα—κατὰ Φώτιον εἶπειν — «κακῶν κορωγίς» διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὡς τοιαύτη παντάπασιν ἀπαράδεκτος καὶ ἀπόβλητος»³². Διὰ πάντα τὰ ἀνωτέρω τὸ Filioque, ὡς γνωστὸν ἐκ τῆς Ἱστορίας, ἀπέβη τὸ μοιραῖον σχίσμα τοῦ στοιχείου κατὰ τε τὴν ἑναρξιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σχίσματος τοῦ θ' αἰῶνος καὶ κατὰ τὴν ἐλοκλήρωσιν αὐτοῦ κατὰ τὸν ια' αἰῶνα, ἐπὶ πλέον δὲ ἀπέβη καὶ μέγα συντηρητικὸν καὶ δικαιοσυντικὸν τοῦ σχίσματος στοιχείον, προκαλέσαν σφοδρὰν ἀντιρρητικὴν φιλολογίαν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Λατίνων ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου Φωτίου μέχρι σήμερον, κριθέντος ὅτι πρόκειται περὶ ἀλλοιώσεως καὶ νοθεύσεως τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐκκλησίας Συμβόλου καὶ περὶ μεταβολῆς καὶ παραχάραξιν τοῦ θεμελιωδιστάτου χριστιανικοῦ δόγματος περὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Ἄλλ' ἡ θεολογικὴ αὕτη διένεξις, ἐπηρεασθεῖσα ἐπ' ἐσχάτων εὐνοϊκῶς καὶ ὑπὸ τοῦ λεγομένου διαλόγου τῆς ἀγάπης μεταξὺ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας Ρώμης, ἔχει ἀποβάλλει τὴν παλαιὰν δευτέραν αὐτῆς, ἐξεταζομένη μᾶλλον ἀντικειμενικῶς καὶ οὐχὶ πολεμικῶς ὑπὸ τῶν θεολόγων ἐκατέρωθεν, μέλλει δὲ νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον καὶ τοῦ ἀρξαμένου προσφάτως ἐπισήμου θεολογικοῦ διαλόγου μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων καὶ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν. Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, δέον νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς λιαν ἐνθαρρυντικὴ ἢ κατὰ τὴν τελεσθεῖσαν τὴν 7 Ἰουνίου 1981 ἐν τῷ ἐν Ρώμῃ ναφ τοῦ ἁγίου Πέτρου πανηγυρικὴν θεῖαν λειτουργίαν ἐπὶ τῇ 1600στῇ ἐπετειῷ τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀξιολογούμενος χειρονομία τοῦ Πάπα Ἰωάννου Παύλου Β', ὅστις, ὁμολήσας πρὸς τὸ ἐκκλησιαστικόν, ἀνέγνωσεν ἀμετάβλητον τὸ ὄγδοον ἄρθρον τοῦ Συμβόλου τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐλληνιστὶ καὶ λατινιστὶ, ὅπως ἐξεφωνήθη ὑπ' αὐτῆς, ἄνευ τῆς μεταγενεστέρως προσθήκης τοῦ λατινικοῦ Filioque³³. Οὕτω, μεταξὺ ἄλλων, ἐτόνισε χαρακτηρι-

στικῶς: «Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ὁμολογήσωμεν μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς ἡμῶν καὶ μὲ ὄλην τὴν καρδίαν ἡμῶν τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως, ἣτις διευτυπώθη πρὸ δέκα ἐξ αἰῶνων ὑπὸ τῆς πρώτης Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ νὰ τὴν ἐκφράσωμεν διὰ τῶν τόσον γνωστῶν ὄρων. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ τὴν ὁμολογήσωμεν καὶ πάλιν ὅπως διευτυπώθη τότε: «Πιστεύομεν... εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν»... Τὴν πίστιν ταύτην τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων, τὴν ὁποῖαν ἡ Σύνοδος τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ 381 ὁμολόγησε πανηγυρικῶς καὶ ὥρισε νὰ ὁμολογῆται, ἐπιθυμοῦμεν καὶ ἡμεῖς — συνηγμένοι ἐν τῇ ρωμαϊκῇ ταύτῃ βασιλικῇ τοῦ ἁγίου Πέτρου, ἐν πνευματικῇ ἐνότητι μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν τελούτων τὴν ἐόρτιον λειτουργίαν ἐν τῷ καθεδρικῷ ναφ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Κωνσταντινουπόλει — νὰ ὁμολογήσωμεν τὸ Σύμβολον τὸ 1981 ἐν τῇ καθαρότητι καὶ τῇ δυνάμει, διὰ τῶν ὁποίων ἡ σεβασμία ἐκείνη Σύνοδος τὸ ὁμολόγησε καὶ ὥρισε πρὸ δέκα ἐξ αἰῶνων νὰ ὁμολογῆται ἔκτοτε». Καὶ ἐν τῷ μηνύματι αὐτοῦ πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχον Δημήτριον Α' ἀπὸ 4 Ἰουνίου 1981 ἐπὶ τῇ αὐτῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ συνοδικοῦ ἰωδηλαίου ὁ Πάπας ἐπαναλαμβάνει ἀμετάβλητον καὶ ἄνευ τοῦ Filioque τὸ ὄγδοον ἄρθρον τοῦ Συμβόλου, τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει ὡς «ἕξοχον ἐκφρασιν τῆς κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ πίστει», καὶ συνεχίζει: «Τὰ Σύμβολα τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἐκφράζουσι κατὰ τρόπον ἀναλλοίωτον τὴν χριστιανικὴν πίστιν. Ἡ διδασκαλία τῆς Α' Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι ἀκόμη καὶ πάντοτε ἐκφρασις τῆς μοναδικῆς κοινῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁλοκληροῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ»³⁴.

τῇ θεῖα λειτουργίᾳ τῆς 7 Ἰουνίου στῆ βασιλικῇ τοῦ ἁγίου Πέτρου τὸ «Credo» ἀπαγγέλληκε στῆ λατινικῇ, ὅπως συνήθως, μὲ τὸ Filioque». Βλ. καὶ ἀνταπόκρισιν ἐκ Ρώμης «Ἑλληνοσ Ὁρθοδόξου Παρατηρητοῦ» ἐν «Ὁρθοδόξῳ Τύπῳ» 21 (1981) φύλ. 470 τῆς 4.9.81 σ. 1 καὶ 4 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν: «Ὁ Πάπας δὲν ἀπεκήρυξε τὴν πλάνην τοῦ «Φιλιόκβε».

34. Ἀμφότερα τὰ ἀνωτέρω παπικὰ κείμενα, μετὰ τῆς γενομένης διὰ πρώτην φοράν ἐν τῷ ναφ «Σάντα Μαρία Ματζιόρε» κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τῆς Πεντηκοστῆς ἡμιλίας τοῦ ὀρθοδόξου ἀντιπροσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μητροπολίτου Τραπεζοῦλεως Δαμασκηνοῦ, ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῷ «Osservatore Romano» τῆς 16 Ἰουνίου 1981, σ. 1 καὶ 5 - 8. «Ἐπίσκεψις» 12 (1981) ἀριθ. 254 καὶ 255. Τὸ τέλος τῆς ἡμιλίας τοῦ Τ ρ α ν ο υ π ὀ λ ε ω ς Δ α μ α σ κ η ν ο ῦ ἔχει ὡς ἐξῆς: «Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐπιβάλλει εἰς ἡμᾶς σήμερον μίαν μεγάλην ἀποστολήν: νὰ ἀποκαταστήσωμεν τὴν ἐνότητα τῆς διηρημένης Χριστιανοσύνης. Ζῶντες σήμερον τὴν τραγωδίαν τῆς διαιρέσεως καὶ τὴν ἀνάγκην νὰ τὴν θεραπεύσωμεν, καλούμεθα ἰδιαίτερος, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τοῦ εὐρασκμοῦ τῆς 1600ῆς ἐπετειῷ ἀπὸ τῆς συγκροτήσεως τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν Κωνσταντινουπόλει, νὰ ἐμβαθύνωμεν εἰς τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως τῆς Συνόδου αὐτῆς, τὸ ὁποῖον συνιστᾷ τὸ θεμέλιον τοῦ οἰκουμενικοῦ

32. «Ἐπίσκεψις» 12 (1981) ἀριθ. 254, σ. 11-12. «Ἐκκλησία» 58 (1981) 293.

33. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι ἡ «Καθολικὴ» τῆς 16 καὶ τῆς 23.6.1981 (σ. 1) ἐποιήσατο τὴν διαφωτιστικὴν διὰ τοὺς ἀμυήτους καὶ πολυσήμαντον διασάφησιν, ὅτι: «ὁ Πάπας ἀπήγγειλε στὴν ἑλληνικὴν μόνον τὸ παραπάνω τμήμα (8 ἄρθρον), καὶ ὄχι ὁλόκληρο τὸ κείμενον τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως. Ἐπίσης ἡ ἀναφορά αὐτῆ στὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἐγίνε μετὰ στὴν ἡμιλία τοῦ Πάπα, δηλ. ἡ Α. Ἀγιότης δὲν ἀπήγγειλε τὸ «Πιστεύω» στὰ ἑλληνικὰ κατὰ τὴ θεῖα λειτουργία στὴ θέση τοῦ λατινικοῦ «Credo» ὅπως ἔγραφε ἀπὸ παραδορμῆ ὁ ἑλληνικὸς τύπος... Ἡ ἐκφραση «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ» δὲν ἀπαλείφθη ἀπὸ τὸ «Πιστεύω» (Credo) τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας, προσθήκη πού ἐγίνε στὴ Δύση ἤδη ἀπὸ τὴν Γ' Σύνοδο τοῦ Toledo τῆς Ἰσπανίας τὸ 589. Ἐξ ἄλλου κατὰ

Ἀγαμφιλόως πρόκειται περί ἐντυπωσιακῶν καὶ εὐ-
αιώνων δηλώσεων καὶ γεγονότων, εἰ καὶ ἀσαφῶν καὶ
ἀορίστων. Ὅθεν ὀφείλομεν νὰ ἀναμένωμεν τὴν διευκρί-
νησιν καὶ ἀποσαφήνισιν αὐτῶν διὰ τε τῶν ἀρμοδίων καὶ
αὐθεντικῶν ὀργάνων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας
καὶ διὰ τοῦ διεξαγομένου ἐκκλησιαστικοῦ καὶ μάλιστα
τοῦ θεολογικοῦ ὀρθοδόξο - ρωμαιοκαθολικοῦ διαλόγου,
ἵνα ἐκτιμήσωμεν ὀρθῶς τὴν βαθυτέραν ἔννοιαν καὶ ἔκτα-
σιν τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν λόγων τοῦ Πάπα, ἀφορών-
τες καὶ εἰς τὴν συνέχειαν ἣν θὰ δώσῃ εἰς τὴν πρωτοβου-
λίαν αὐτοῦ ταύτην ἢ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης. Καθ' ὅσον,
ἂν ὄντως ἐπιθυμῇ ὁ Πάπας νὰ ὁμολογήσῃ μετὰ τῆς ἑαυ-
τοῦ Ἐκκλησίας «τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως καὶ πάλιν
ὅπως διευπλώθῃ τότε πρὸ δέκα ἔξ αἰῶνων ὑπὸ τῆς Α'
Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ τῶν τῶσον γνω-
στῶν ὄρων», δέον κατὰ λογικὴν συνέπειαν νὰ ἐπακολου-
θήσῃ καὶ ὁ ὑπὸ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐξο-
βελισμὸς τοῦ Filioque ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Συμβόλου τῆς πί-
στεως καὶ ἡ ἐπιστροφή τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Θεολογίας
εἰς τὴν περὶ ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διδα-
σκαλίαν τῶν ἀρχαίων Πατέρων, ἰδιαίτατα τῶν ἀνατο-
λικῶν, καὶ εἰδικῶς τοῦ συγκεφαλαιωσαντος καὶ ἐκφρά-
σαντος ἐπιτυχῶς ταύτην ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ,
ἣν διακρατεῖ καὶ προβάλλει ὡς θάσιν συμφωνίας ἢ Ὀρ-
θόδοξος Ἐκκλησία. Διότι τότε θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ
συμφωνία ἐπὶ τῇ θάσει τῆς διδασκαλίας τῆς Β' Οἰκου-
μενικῆς Συνόδου, ἣτις δέον «νὰ εἶναι πάντοτε ἡ ἐκφρα-
σις τῆς μοναδικῆς κοινῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ
δολοκλήρου τοῦ Χριστιανισμοῦ». Ἄν ὅμως δὲν προχω-
ρήσῃ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἐκ τῶν λόγων εἰς
τὰ ἔργα, τότε θὰ πρόκειται περὶ ἀπλῆς ἱστορικῆς ἀνα-
φορᾶς τοῦ Πάπα, ἐξιστορήσαντος ἐν τῷ κηρύγματι του
τὸ δογματικὸν ἔργον τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ
ἐπαναλαβόντος αὐταῖς λέξεσι τὸ περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύ-
ματος τμήμα τοῦ ἱεροῦ Συμβόλου, καθὼς τὸ διετύπωσεν
ἡ Σύνοδος³⁵. Τούτων οὕτως ἐχόντων, δὲν ἀπομένει εἰς

διαλόγου διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος. Τὸ ἔτος τοῦτο
θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἴσως δι' ὅλας τὰς Ἐκκλησίας καὶ Ὁμο-
λογίας μία ἐπείγουσα πρόκλησις, ὅπως ἐλέγξουν ἀπὸ κοινου,
διὰ τῶν διμερῶν καὶ πολυμερῶν διαλόγων, κατὰ πόσον ὑπο-
χρεοῦνται ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς πίστεως αὐτῶν, ὅπως ἀποκατα-
στήσουν τὴν ἐνότητα ἢ ὄχι. Ἡ πρόκλησις καὶ πρόκλησις
αὕτη ἰσχύει ἰδιαίτερος δι' ἐκείνας τὰς Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι
ἐγείρουν τὴν ἀξίωσιν δι' ἑαυτάς, ὅτι συνεχίζουν τὴν μίαν,
ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν. Αὗται ὀφεί-
λουν νὰ ἀναζητήσουν καὶ ἀναγνωρίσουν ὡς Ἐκκλησίας, ἐν
πλήρει ἐννοίᾳ τῆς λέξεως «Ἐκκλησία», ἐκτὸς τῶν ἰδίων
ἑαυτῶν κανονικῶν ὀρίων, πρὸς τὰ ὁποῖα ταυτίζουν τὴν μίαν,
ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, θεοβίως ἐάν
καὶ ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν, ἥτοι Ἐκκλησίας πρὸς τὰς
ὁποίας θὰ εἶναι κεκλημένοι εἰς εὐχαριστιακὴν κοινωνίαν...
«Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους, ἵνα ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μὲ καρδίᾳ
ὁμολογήσωμεν Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἁγίον Πνεῦμα, Τριάδα ὁ-
μοούσιον καὶ ἀχώριστον». («Ἐπίσχεψις» 12 (1981) ἀριθ.
255, σ. 5).

35. Βλ. καὶ Β. Φ ε ι δ ᾱ, Ὁρθοδοξία καὶ Ρωμαιοκα-
θολικισμὸς χωρὶς ὑστεροβουλία, ἄρθρον ἐν ἐφημερίδι «Καθη-

τοῦς Ὁρθοδόξους ἄλλο τι, εἰ μὴ νὰ εὐχωνται καὶ ἀναμέ-
νωσι νέαν τιὰ ἐπὶ τοῦ προκειμένου χειρονομίαν τοῦ Πά-
πα, περισσότερον συγκεκριμένην καὶ θετικὴν, ἱκανὴν νὰ
ἄρῃ ἐκ τοῦ μέσου τὸ σοβαρὸν σχηματοποιοῦν στοιχεῖον καὶ
ἐμπόδιον τῆς συμφωνίας τῶν δεικταμένων Filioque.

IV

Διὰ τῶν ἄχρι τοῦδε εἰρημένων ἐπειράθημεν νὰ πα-
ρουσιάσωμεν συντόμως καὶ ἀτελῶς τὸ πρῶτον καὶ κυ-
ριότερον ἔργον τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τὸ δογμα-
τικόν. Ἀπομένει νὰ ἐξετάσωμεν νῦν τὸ δεύτερον, τὸ κα-
νονικόν - διοικητικὸν ἔργον αὐτῆς. Ὡς γνωστὸν αὕτη,
μετὰ τὴν κανονικὴν πλήρωσιν τῶν θρόνων Κωνσταντι-
νουπόλεως, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, προέβη εἰς
τὴν σύνταξιν καὶ ἔκδοσιν ἐπτὰ ἱερῶν κανόνων,³⁶ ἐκ τῶν
ὁποίων ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὸν δεύτερον, τὸν τρίτον,
τὸν ἔκτον καὶ τὸν ἕβδομον. Καὶ διὰ μὲν τοῦ δευτέρου
κανόνος αὐτῆς ἀπηγόρευσε πᾶσαν ὑπερβόριον ἀντικα-
νονικὴν ἐπέμβασιν εἰς ξένας ἐκκλησιαστικὰς διοικήσεις,
ἐκάστη τῶν ὁποίων εἶναι ἀρμοδίαι καὶ κυρία νὰ ρυθμίζῃ
τὰ καθ' ἑαυτήν· διὰ δὲ τοῦ τρίτου κανόνος ἀπέδωκεν
εἰς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως τὰ δεύτερα
«πρεσβεῖα τῆς τιμῆς μετὰ τὸν τῆς Ρώμης ἐπίσκοπον,
διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν νέαν Ρώμην»· ἐν δὲ τῷ ἔκτῳ κανόνι
παρέχεται ἡ ἔννοια τοῦ αἰρετικοῦ καὶ ὀρίζεται τὸ ἀρμό-
διον σῶμα, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου μόνον ἐπιτρέπεται «ἐνί-
στασθαι τὰς κατηγορίας»· καὶ τέλος ὁ ἕβδομος κανὼν
καθορίζει τὸν τρόπον τῆς παραδοχῆς τῶν ἐπιστρέφόν-
των εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν ἀρχαίων αἰρετικῶν, δι' ὃ καὶ
ἡ Πενθέκτη Σύνοδος περιέλαβε τὸν κανόνα τοῦτον ἐν τῷ
95 κανόνι αὐτῆς. Ἐκ τούτων θεμελιώδη σημασίαν κέ-
κτηται ἀναντιρρήτως ὁ τρίτος κανὼν, περὶ τοῦ ὁποίου ἡ
Πατριαρχικὴ ἐγκύκλιος ἐπιστολῆ γράφει, ὅτι «ἡ ἀπό-
φασις τῆς Β' ἐν Κωνσταντινουπόλει Οἰκουμενικῆς Συνό-
δου διὰ τὸν θρόνον τοῦτον τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν
ἦτο ἀπλῆ τιμητικὴ τις φιλοφρόνησις ἢ διάκρισις προ-
βαδίσματος· ἀλλ' ἦτο ἀναγνώρισις τῆς ἡδῆ ἐν τῇ ἐκκλη-
σιολογικῇ λειτουργίᾳ διουμένης ἐν τῇ Ἀνατολῇ, καὶ μέ-
χρι τῆς σήμερον συνεχιζομένης, πάντοτε δὲ ἐν συνα-
φείᾳ καὶ κοινωνίᾳ πρὸς τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν τοῦ
Χριστοῦ ὑφισταμένης, ἱεραρχικῆς ἐκκλησιαστικῆς κα-
ταστάσεως, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντι-
νουπόλεως ἐκαλεῖτο εἰς προσφορὰν μαρτυρίας καὶ δια-
κονίας καὶ κοινωνίας «...ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων»

μερινῆ» τῆς 19.6.1981, σ. 1: «Δὲν εἶναι ἀκόμη σαφές, ἂν
ἢ χωρὶς «ὑστεροβουλία» πρωτοβουλία τοῦ Πάπα, ποῦ ἀνακοι-
νώθηκε μὲ παπικὴ ἐπιστολὴ καὶ στοὺς ἐπίσκοπους τῆς Ρω-
μαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελῇ σταθερὴ ἀπόφασις γιὰ
τὴν ἐπιστροφήν στο γνήσιο Σῆμα τῆς Κωνσταντινουπόλεως
καὶ ἂν ἡ ἀπάλειψις τῆς προσθήκης τοῦ Filioque συνδέεται μὲ
τὴν ἐγκατάλειψιν καὶ τῆς ἀντίστοιχης δογματικῆς διδασκα-
λίας ἢ μὲ μόνον τὴν ἑορταστικὴν ἐπέτειο τῆς Β' Οἰκουμενικῆς
Συνόδου».

36. PG 137, 309 ἐξ. Ἰ ω. Κ α ρ μ ι ρ η, Τὰ δογμα-
τικὰ καὶ συμβολικὰ μνημεῖα..., τ. Ι², σ. 129, 132 - 133.

(Ρωμ. 12, 13), «εις οἰκοδομὴν τοῦ ὅλου σώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσ. 4, 12). Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὁ ἐπίσκοπος τῆς Πόλεως ταύτης, διὰ τοῦ τρίτου τούτου κανόνος τῆς ἁγίας ταύτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ διὰ τοῦ ὑπ' αὐτῆς ἐπιβληθέντος εἰς αὐτὸν χρέους πρὸς διακονίαν κύρους, ἐκαλεῖτο ἐφεξῆς εἰς τὴν ἀνάληψιν ὠρισμένων πρωτοβουλιῶν καὶ εὐθυνῶν, οὐχὶ αὐτοβούλων, ἀλλ' ἐκ τοῦ γραμματος καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ κανόνος ἀπορρυσσῶν, ἵνα ἀποδοίῃ, ὡς καὶ ὄντως ἀπέβη, παράγων ρυθμιστικὸς ἐν τῇ ἐπιβολῇ καὶ παγιώσει τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως... Τῷ πνεύματι τῶν θεσιπράτων τὸν κανόνα τοῦτον θεοφόρων Πατέρων στοιχοῦσα ἢ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ πρὸς τὸ ἀγιώτατον καὶ ὑπάτον τῆς Ἐκκλησίας συμφέρον ἀποδλέπουσα, ἤσκησε καὶ ἐγήργησε, κατὰ καιρούς, τὸ εἰς αὐτὴν ὑπὸ τῆς Οἰκουμενικῆς ταύτης Συνόδου ἀνατεθὲν ἱερὸν χρέος ἐκκλησιαστικῆς διακονίας, οὐδαμῶς δὲ πρόκειται ἵνα ἀποστῆ τῆς συνεχίσεως καταβολῆς τῆς διακονίας ταύτης, ἐν τῷ πλαισίῳ καὶ ὑπὸ τὸ φῶς πάντοτε τοῦ πνεύματος τῶν ὑπὸ τῆς ἁγίας Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου θεσιπθέντων»³⁷.

Αὕτη εἶναι ἡ αὐθεντικὴ καὶ ὑπεύθυνος ἐρμηνεία καὶ ἔννοια τοῦ τρίτου κανόνος τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου περὶ τῶν «πρεσβείων» τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς θέσεως καὶ τῶν προνομίων αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς ἐδίωξε καὶ ἐφῆρμωσε ταῦτα διὰ μέσον τῶν αἰώνων μέχρι σήμερον ὁ κανονικὸς φορεὺς τῆς διακονίας ταύτης, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ ὁποῖον ὀφείλει θεδαίως νὰ συνεχίσῃ αὐτὴν πιστῶς καὶ ἀταλαντεῦτως καὶ ἐν τῷ μέλλοντι κατ' ἐπιταγὴν τῶν ἁγίων Πατέρων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων Β' (κανὼν 3), Δ' (κανὼν 28) καὶ Πενθέκτης (κανὼν 36)³⁸ καὶ πάντοτε ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ ἔκπαλαι ἰσχύοντος ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ δημοκρατικοῦ συνοδικοῦ συστήματος, τοῦ κορυφωμένου εἰς τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους. Καθ' ὅσον αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἀπετέλεσαν τὴν τελείαν ἔκφρασιν τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐν τῇ Ὁρθόδοξῃ πνεύματος τῆς συνοδικότητος, καὶ ὡς τοιαῦτα ἀπέβησαν ἢ ὑψίστη διοικητικὴ, νομοθετικὴ, δικαστικὴ καὶ διδασκτικὴ ἀρχὴ καὶ αὐθεντία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ δημοκρατικοῦ καὶ οὐχὶ μοναρχικοῦ πολιτεύματος τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἰδίως δὲ χρησιμεύουσιν αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ὡς τὸ ὑπέριστα ἐκκλησιαστικὸν ὄργανον τῆς διατυπώσεως τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐπιβολῆς πανταχοῦ καὶ πάντοτε τῆς κοινῆς καὶ ὁμοιομόρφου Παραδόσεως αὐτῆς, ἔτι δὲ τοῦ καθορισμοῦ τῆς θείας λατρείας, τῶν ἡθῶν, τῆς ὀργανώσεως καὶ τοῦ πολιτεύματος καθόλου τῆς Ἐκκλησίας, καὶ πρὸ πάντων τῆς καταπολεμήσεως τῶν διαφόρων αἱρέσεων καὶ τῆς διαφυλάξεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος, τῆς ἐδραζομένης ἐπὶ τῆς δογματικῆς ἐνότητος. Λόγω δὲ τῆς ἀναγωγῆς τῆς πρώτης ἀρ-

χῆς αὐτῶν εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Σύνοδον (Πράξ. 15, 6 ἔξ.) ἐθεωρήθησαν ἔκπαλαι αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ὡς ἀποτελοῦσαι θεσιπὸν ἀποστολικόν, μετὰ θείου κύρους ἀποφαινόμενα κυρίως ἐπὶ τῶν ζητημάτων τῆς πίστεως ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι. Τοῦτο ἀκριθῶς ἐξέφραζον καὶ οἱ μετέχοντες αὐτῶν ἱεροὶ Πατέρες διὰ τοῦ ἀποστολικοῦ «ἔδοξε τῷ Πνεύματι τῷ Ἀγίῳ καὶ ἡμῖν» (Πράξ. 15, 28), μιμούμενοι οὕτω τὸ παράδειγμα τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Εἰδικώτερον μεγίστη εἶναι ἡ σπουδαιότης τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἐνταῦθα δύο πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, αἵτινες, μετὰ τῶν ἐπακολουθησασῶν ἑτέρων πέντε Οἰκουμενικῶν Συνόδων θεδαίως, «θεοπνεύτως ἀπεφθέξατον», δογματίσασαι ὑπὸ τὴν ἐπίπνοιαν καὶ ἐπιστάσιαν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος ἐπὶ τῇ θάσει τῆς ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως, καὶ οὕτω μετὰ θείου κύρους διετύπωσαν αὐθεντικούς ὄρους πίστεως ἀλατήτους καὶ ἀμετακινήτους καὶ αἰώνιον καὶ ἀπόλυτον κύρος κεκτημένους καὶ ὑποχρεωτικούς διὰ πάντας τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς πάντων τῶν αἰώνων. «Πᾶν γὰρ ὅ,τι δ' ἂν ἐν τοῖς ἁγίοις τῶν ἐπισκόπων συνεδρίοις πράττεται, τοῦτο πρὸς τὴν θεῖαν βούλησιν ἔχει τὴν ἀναφοράν», καθὼς εἶπεν ὁ Μ. Κωνσταντῖνος³⁹.

Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις καὶ συνυδᾶ τούτοις λίαν ἐπικαιρῶς καὶ εὐστόχως ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐγκυκλίῳ του ἐξαίρει τὴν ὑψίστην σημασίαν τῆς ἐν ταῖς Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις ἐπιτυγχανομένης κοινῆς ὁμολογίας καὶ μαρτυρίας τῆς πίστεως, τῶν συνοδικῶν Πατέρων «ἐρμηνευόντων ὀρθῶς καὶ ὁλοκληρῶς τὴν κατὰ τὴν κοινὴν συνείδησιν καὶ ἐπιμαρτυρίαν τῆς Ἐκκλησίας διουμένην ἐν αὐτῇ ἀποστολικὴν παράδοσιν καὶ διδασκαλίαν. Τῆς ἁγίας ταύτης παραδόσεως καὶ διδασκαλίας κληροδόχοι καὶ λειτουργοὶ ὑπάρχοντες, εὐκαιρῶν ἡγούμεθα, ἐπὶ τῇ εὐσήμεν κατῆ ἐπετείῳ, ὑπομνήσασαι μὲν ταύτην ἡμῖν αὐτοῖς εἰς ἐκπλήρωσιν χρέους, ὑπογραμμίσασαι δὲ τοῖς μεθ' ἡμῶν ἐκ τῶν ἄλλων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν διαλεγόμενοις εἰς ἀποσαφήνισιν τῶν θεολογικῶν καὶ ἐκκλησιολογικῶν θέσεων τῆς κατ' ἀνατολὰς Χριστιανοσύνης, διακρηυτομένου τοῖς πᾶσιν, ὅτι ἱερώτατος καὶ ἀριστος ἄμδων κοινῆς ὁμολογίας καὶ κοινῆς μαρτυρίας τῆς μιᾶς ἐν Χριστῷ πίστεως εἶναι ἢ διὰ τῶν Πατέρων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων διατυπωθεῖσα πίστις τῆς μιᾶς καὶ ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ»^{40α}. Ἡ σαφὴς καὶ αὐθεντικὴ αὕτη δήλωσις σημαίνει, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δύναται νὰ μετέχη τοῦ ἀρξαιμένου οἰκουμενικοῦ διαλόγου μετὰ τῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν μόνον ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον διεξάγεται οὗτος ἐπὶ τῇ θάσει τῆς «ὑπὸ τῶν Πατέρων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων διατυπωθείσης πίστεως τῆς μιᾶς καὶ ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ». Ἀναντιρρήτως τοῦτο ἀποτελεῖ βασικὴν καὶ ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν καὶ *conditio sine qua non* τοῦ διεξαγομένου θεολογικοῦ διαλόγου μετὰ τῶν Ὁρθοδόξων καὶ τῶν Ἑτεροδόξων,

37. «Ἐπιστοφίς» 12 (1981) ἀριθ. 254, σ. 13 - 14. «Ἐκκλησία» 58 (1981) 294.

38. Παρ' Ἰ ω. Κ α ρ μ ἰ ρ η, Τὰ δογματικὰ καὶ συμβολικὰ μνημεῖα..., τ. Ι², σ. 132, 176 καὶ 232.

39. Παρ' Ε ὁ σ ε β ἰ φ, Βίος Κωνσταντίνου, 3, 20. PG 20, 1080.

40α. «Ἐκκλησία» 58 (1981) 293.

Η ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΤΡΙΚΚΗΣ ΚΑΙ ΣΤΑΓΩΝ κ. ΑΛΕΞΙΟΥ

Με μεγαλοπρέπειαν και παρουσία ἐπισήμων και χιλιάδων λαού, ἐνεθρονίσθη τὴν 21ην Ὀκτωβρίου ἐ.ξ. ὁ νέος Μητροπολίτης Τρίκκης και Σταγῶν κ. Ἀλέξιος, τὸν ὁποῖον διὰ ψήφων 51 ἐξέλεξε ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἐν τῇ Συνεδρία αὐτῆς τῆς 1ης Ὀκτωβρίου.

Τὸ Μικρὸν Μήνυμα τοῦ ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Τρίκκης και Σταγῶν ἐγένετο τὴν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς, εἰς τὴν Αἴθουσαν Συνεδριάσεων τῆς Ἱεραρχίας. Εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ Μκκ. Προέδρου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ἀπήντησεν ὁ ἐκλεγείς, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε Ἁγιε Πρόεδρε, Σεβασμιώτατοι Ἁγιοὶ Ἀρχιερεῖς, Σεβαστοὶ Πατέρες και ἀδελφοί, πᾶσιν Ὑμῖν τοῖς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι συγκροτοῦσι τὴν Σεπτὴν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸν βαθύτατον σεβασμὸν και τὴν πολλὴν τῆς καρδίας μου εὐγνωμοσύνην και ὅλον ἐμμετὸν σήμερον ἀνατίθημι.

Κανονικῇ και τιμῇ ψήφῳ Ὑμῶν καλούμενος σήμερον και στρατευόμενος, ἵνα ἀναλάβω τὸν βαρὺν

ἄνευ τῆς ὁποίας ὁ διάλογος μοιραίως θὰ ἀχθῆ εἰς ναυάγιον.

Ἐν κατακλείδι δέον νὰ προστεθῆ, ὅτι ἐκ πάντων τῶν προεκτεθέντων προβάλλει ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναδιώσεως και ἐπαναλειτουργίας τοῦ ὑφίστας ὑπηρεσίας προσεγεγκότος εἰς τὴν ἀρχαίαν ἡνωμένην και ἀδιαίρετον Ἐκκλησίαν θεσμοῦ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, και κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς καθαρότητος και τῆς ἐνότητος τῆς δογματικῆς πίστεως, ἐπὶ τῆς ὁποίας δύναται, ὡς ἐλέχθη, νὰ ἐδράζηται ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐνότης, ἡ ἀπορρέουσα ἐκ τῆς ἐνότητος τῶν τριῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος. Αὐτονόητον δὲ ὅτι ἡ ἀναδιώσις και συνέσις τοῦ θεσμοῦ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, — ἧς τὴν ἀπαρχὴν ἀποτελεῖ ἡ συντελουμένη μεθοδικὴ προεργασία ὑπὸ τῆς Γραμματείας ἐπὶ τῆς παρασκευῆς τῆς ἁγίας και μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν τῇ ἐν Γενεύῃ Διορθοδόξῳ Κέντρῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου⁴⁰⁶, ἐπιβάλλεται ὅπως πραγμα-

σταυρὸν και τοὺς οἰκίας και τὸ χρέος και τὴν Ἀρχιερατικὴν εὐθύνην διαποιμάνσεως τοῦ Κλήρου και τοῦ λαοῦ τῆς, ἀπὸ τῆς παραιτήσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου προκατόχου μου, ἀπὸ Ταλαντίου, πρώην Τρίκκης και Σταγῶν Κυρίου Στεφάνου, χηρευούσης, κατὰ Θεταλίαν, ἱστορικῆς και περιτύσιον και θαυμασιῆς, διὰ τὸ ἀρχαῖον κάλλος τῆς μοναδικῆς ἐν τῷ κόσμῳ Μοναστικῆς τῶν Μειεῶρων ἰσαγγέλου Πολιτείας, Ἱεράς Μητροπόλεως Τρίκκης και Σταγῶν, δοξάζω τὸ ὑπὲρ πάντων Ὄνομα τοῦ Μεγάλου Ἀρχιερέως Χριστοῦ και ἐν ταπεινώσει και ἐπιγνώσει τῶν ἀσθενῶν μου δυνάμεων, ἀ π ο δ ἔ χ ο μ α ι τὴν κανονικὴν ταύτην, τῆς ἐλαχιστοῦτός μου, ἐκλογὴν, πεποιθὸς ἐπὶ τὸ μέγα Ἔλεος τοῦ Πανοικτίμονος Θεοῦ.

Ὅθεν ἐν εὐχαριστίᾳ και τιμῇ ἐκζητῶ π ἄ ν τ ω ν Ὑμῶν τὰς πατρικὰς και πολυτίμους μοι Ἀρχιερατικὰς εὐχὰς, ἰδιαίτερας δὲ τοῦ Πολυσεβάστου μοι Γέροντος και Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος Κυρίου Κυρίου Σεραφεῖμ, τοῦ και Προκαθημένου τῆς Ἁγίας ταύτης Συνόδου, παρ' ᾧ ἐπὶ πεντηετίαν και πλέον, ὡς ταπεινὸς Αὐτοῦ Ἐπίσκοπος και Ἐπίτροπος ἐν τῇ διοικήσει

τοποιηθῆ διὰ προσαρμογῆς αὐτοῦ εἰς τὰς συγχρόνους ἐκκλησιαστικὰς και κοινωνικὰς συνθήκας και διὰ καταλλήλου ἀναδιοργανώσεως αὐτοῦ, πρὸς ἐπίτευξιν τῆς καταλλαγῆς και τῆς ἐπανενώσεως τῆς διηρημένης Ἐκκλησίας, ἧτις οὕτω θὰ δυνηθῆ «νὰ κηρυχθῆ ἐκ νέου ἀδιαίρετως τὸ «Πιστεύω» τῆς μιᾶς, ἁγίας, καθολικῆς και ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως τοῦτο διευτυπώθη ὑπὸ τῶν Πατέρων τῆς ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ», και μάλιστα ὑπὸ τῶν Πατέρων τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὧν τὴν μνήμην ἐπιτελεῖ γεραίρουσα ἡ Οἰκουμενικὴ Ἐκκλησία κατὰ τὸ ἀγόμενον τοῦτο συνοδικὸν ἰωδηλαῖον.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΚΑΡΜΙΡΗΣ

Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

και ἐν τὰ συγκεκριμένα ἀποτελέσματα, τὰ ὁποία ἐπετεύχθησαν μέχρι τοῦδε, τεθοῦν πρὸς στιγμὴν κατὰ μέρος, γεγονός παραμένει ὅτι ἡ ἐνίσχυσις και ἐμβάθυνσις τῶν δεσμῶν μεταξὺ τῶν τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν (ἐπομένως τῆς συνοδικότητος ἐν γενεῇ) συνιστᾷ ἐν δεδομένῳ ἐξαιρετικῶς θετικὸν και ἐνθαρρυντικὸν διὰ τὸ μέλλον. Ὑπενθυμίζω ἐπίσης, ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν ἐργασιῶν, τὰς ὁποίας αἱ τοπικαὶ Ἐκκλησίαι ἀνέλαβον ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῆς Συνόδου, ἔχουν ἤδη φθάσει εἰς τὴν Γραμματεῖαν και ἀπεστάλησαν ἐκ νέου εἰς ὅλας τὰς Ἐκκλησίας...». («Ἐπισκοπεῖς» 12 (1981) ἀριθ. 246, σ. 8).

406. Κατὰ τὸν ρουμῆνον ὀρθόδοξον θεολόγον I o n B r i a, «ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ζῆ, ἀπὸ εἰκοσαετίας ἤδη, μίαν περίοδον ἐντόνου συνοδικῆς δραστηριότητος, ὅπως δύναται τις νὰ συμπεράνη ἐξετάζων τὰς διαδοχικὰς φάσεις τὰς ὁποίας διήνυσεν ἡ διαδικασία προπαρασκευῆς τῆς Πανορθοδόξου Συνόδου. Παρ' ὅλον, πράγματι, ὅτι ἡ ἡμερομηνία συγκλήσεως τῆς Συνόδου ταύτης δὲν ἔχει εἰσέτι καθορισθῆ, αὐτὴ αὕτη ἡ διαδικασία ἡ ὁποία ἀκολουθεῖται, δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀναπόσπαστον πλέον μέρος τῆς μελλούσης Συνόδου. Διότι, ἔστω

τῆς Ἱερῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὅση μοι δύναμις ὑπηρετήσα, ἐπαρκῶς πλουτίσας τὴν ποιμαντικὴν τῆς Ἐπισκοπικῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διακονίας μου πείραν, ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς δεούσης, πάντοτε, στοργῆς καὶ ἀγάπης του, τῆς ἰδικῆς του πολιᾶς συνέσεως καὶ πείρας καὶ τῆς πολλῆς ὀξυνοίας, τῶν τε ἄλλων συμβουλῶν, ὁδηγιῶν καὶ παραινέσεών του.

Εὐγγύμων ἐσαι, διὰ ταῦτα πάντα, ὑπισχοῦμαι, ἵνα ἀναλώσω ἐμῶν τῆ Τοπικῆ, τῆς κληρωθείσης μοι Θεοδώστου Μητροπόλεως, Ἐκκλησίᾳ, ἰδίᾳ σήμερον, ὅτε τὸ μαρτύριον τοῦ Ἐπισκόπου διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του, ἐν τῇ Ποιμανομένῃ ὑπ' αὐτοῦ Ἐπαρχίᾳ, μαρτυρικώτερον κατέστη καὶ ὀδυνηρώτερον καὶ πολὺ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ νῦν αἰῶνος, τοῦ ἀ π α τ ε ῶ ν ο ς, ἀμφιλεγόμενον καὶ ὑβριζόμενον καὶ συκοφαντούμενον.

Ἐν τέλει διαβεβαιούμαι, ὅτι ἐν φόβῳ Θεοῦ, μετὰ σεμνότητος, θὰ περιπατήσω καὶ μετ' ἀ γ ά π η ς ἀ ν ε ξ α ι ρ έ τ ι ω ς τ ο ὺ ς π ά ν τ α ς θ ά π ε ρ ι θ ά λ ω, ἰδιαιτέρως δὲ τοὺς ἐν τῇ λαχούσῃ μοι Μητροπόλει ποικιλοτρόπως δοκιμασθέντας ἢ κλονισθέντας, καθημέραν ἀγωνιζόμενος, ἵνα ὑπάρξω Ἐπίσκοπος καὶ Πατήρ γνήσιος, φιλομόναχος καὶ διδασκτικὸς καὶ ἀόργητος καὶ πράος, ἵνα ἐν τῇ ἀ γ ά π η καὶ δ ι ά τ ῆ ς ἀ γ ά π η ς τοὺς πάντας κερδίσω.

Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου Μητροπολίτου ἐγένετο εἰς κλίμα ἐνθουσιασμοῦ τοῦ λαοῦ τῆς Ἐπαρχίας του. Πομπὴ κῦτοκινήτων μὲ τὸν νέον καὶ ἄλλους Ἱεράρχας, κληρικούς καὶ λαϊκοὺς ἐκκίνησαν ἀπὸ τὴν Καρδίτσαν, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἐτελέσθη δέησις καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κλεόπας προσεφώνησε τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Τρίκκης κ. Ἀλέξιον, ὑποδεχόμενος τοῦτον εἰς τὴν Θεσσαλικὴν γῆν.

Τὴν πομπὴν, εἰς τὰ ὅρια τοῦ Νομοῦ Τρικάλων, ὑπεδέχθησαν Ἀρχιερεῖς, ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν ἀρχιμ. κ. Γεώργιος Στέφας, ὁ Νομάρχης κ. Τσιακιρίδης καὶ αἱ λοιπαὶ Ἀρχαί. Εἰς τὴν πόλιν τῶν Τρικάλων ἐφθάσεν ὁ Σεβ. κ. Ἀλέξιος τὴν ἡμέραν ἀπογευματινὴν τῆς Τετάρτης 21ης Ὀκτωβρίου, γενόμενος δεκτὸς μὲ θερμὰς ἐκδηλώσεις τοῦ πλήθους τῶν χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι ἦταν παρατεταγμένοι εἰς τὰς κεντρικὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως.

Ἐπὶ εἰδικῆς ἐξέδρας ὁ Τοποτηρητὴς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σεβ. Μητροπολίτης Ἐλευσίνων κ. Σεβαστιανός, προσφωνῶν κλωσώρισε τὸν νέον Μητροπολίτην, ἠύχθη λαμπρὰν καὶ καρποφόρον ποιμαντορίαν καὶ τοῦ ἐνεχείρισε τὴν Ἀρχιερατικὴν ράβδον.

Ἐν συνεχείᾳ τὸν προσεφώνησεν ὁ Δήμαρχος τῆς πόλεως κ. Κ. Παπαστεργίου, ὁ ὅποιος ἀφ' οὗ ἀναφέρθη ἐν συντομίᾳ εἰς τοὺς προκατόχους του Μητροπολίτας καὶ τοὺς συναισθηματικὸς δεσμοὺς τοῦ λαοῦ μετ' αὐτῶν, εἶπεν:

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τρίκκης καὶ Σταγῶν
κ. Ἀλέξιος

«Μέσα ἀπὸ τὸ πρόσωπο αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ δῆτε, Σεβασμιώτατε, τὴ δικαιολογημένη εὐαισθησία τοῦ Τρικαλικοῦ λαοῦ ἐναντι τῶν ἐκάστοτε Ποιμεναρχῶν του καὶ θὰ κατανοήσετε τότε πλήρως κάθε προηγουμένη ἐκδήλωσι συμπαραστάσεως τοῦ λαοῦ μας καὶ ἐμοὺ προσωπικὰ πρὸς πρόσωπα ποὺ εὐλαβῶς διακόνησαν τὸν τόπο μας.

«Ὅμως, αὐτὴ τὴν ὥρα συγκλονιστικὸς ἤχη ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς Κορινθίους: «Ἀδελφοί μου, οὐ μεμέρισται ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, οὐ δύναται ἕκαστος ὑμῶν λέγειν: Ἐγὼ μὲν εἶμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηρῶν. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολική, καὶ τὸ πλήρωμά της ἀδιαίρετο!

«Αὐτὴ τὴν ὥρα προσέχει, Σεβασμιώτατε, ἡ κανονικὴ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ ὁμόνοια μετὰ τῶν χριστιανῶν.

«Σεῖς οἱ Ἱεράρχες ποὺ τελετοουργεῖτε τὴ θεία εὐχαριστία, νομιμοποιεῖσθε νὰ ἀπευθύνετε στὸ λαὸ μας τὸ «Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους, ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν».

»Σᾶς ὑποδεχόμαστε συνεπῶς σὺν Μητροπολίτη ὅλων μας, ταγμένο νὰ ἐπιτελέσετε τὸ βαρὺ καὶ πολὺ-μοχθὸ ἔργο πὸν ἐπωμισθήκατε...

»Ἐμεῖς οἱ ἅπλοὶ λαϊκοί, πὸν ἀποτελοῦμε τὴ ζωσα Ἐκκλησία, θὰ κάνουμε τὸ κατὰ δύναμι, νὰ ἐλαφρύνουμε τὸ βαρῦτατο φορτίο σας, ὥστε νὰ ἀνταποκριθῆτε ἐπάξια στὴ θεάρεστη ἀποστολή σας καὶ νὰ ἐπικρατήση τὸ πνεῦμα τῆς καταλλαγῆς καὶ τῆς ἀγάπης στὴ Μητρόπολι μας...».

Ἀπαντῶν ὁ Σεβ. κ. Ἀλέξιος ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας του πρὸς τὸν Τοποτηρητὴν Σεβ. κ. Σεβαστιανόν, τὸν Δήμαρχον καὶ τὸν λαόν, διὰ τὴν θερμὴν καὶ ἐγκάρδιον ὑποδοχὴν ἢ ὁποῖα τοῦ ἐπεφυλάχθη καὶ διὰ τοὺς φιλόφρονες λόγους των.

Ἐν συνεχείᾳ ἡ σχηματισθεῖσα πεμπτή, τῆς ὁποίας προηγείτο Φιλαρμονική, κατηθύθη εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἔνθα ἐγένετο ἡ ἐνθρόνισις τοῦ Νέου Μητροπολίτου.

Κατὰ τὴ διάρκειαν τῆς τελετῆς, ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου Ἀρχιμ. π. Χρυσόστομος Κακουλίδης ἀνέγνωσε τὴν Ἐγκύκλιον τῆς Ἱ. Συνόδου πρὸς τὸν Ἱ. Κλήρον καὶ τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, καθὼς καὶ τὸ Προεδρικὸν Διάταγμα «περὶ ἐκλογῆς καὶ καταστάσεως». Εἰς τὴν συνέχειαν τὸν νέον Ἱεράρχην προσεφώνησαν ὁ Νομάρχης κ. Π. Τσιακίριδης, ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Ἀρχιμ. π. Μάξιμος Εὐδὰς ἐκ μέρους τοῦ Ἱ. Κλήρου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς. Κατόπιν ἐμίλησαν ἐκ μέρους τοῦ Ἱ.Σ.Κ.Ε. ὁ Πρωτοπρ. π. Γεώργιος Χατζηδογιαννάκης, ὁ Γεν. Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος Πρωτοπρ. π. Κωνσταντῖνος Νούλας, ὅστις ἐξέφρασε τὰ ἀγαθὰ κισθήματα τοῦ Ἱ. Κλήρου τῆς Μητροπόλεως πρὸς τὸν νέον Ποιμενάρχην, καθὼς καὶ ὁ π. Ἀντώνιος Γαθαλάς, ἐκ μέρους τοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης. Τέλος προσεφώνησεν ὁ Τοποτηρητὴς Σεβ. κ. Σεβαστιανός.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Ἀλέξιος ἐξεφώνησε τὸν ἐνθρονιστήριον λόγον, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Σεπτῆ τῶν Ἱεραρχῶν χορεία,

Σεβασμιώτατε Ἁγιε Τοποτηρητὰ τῆς Ἱεραῖς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν,

Ἐπιμιοι Ἀρχαὶ καὶ Ἐξουσίαί τοῦ Νομοῦ καὶ τῆς ἱστορικῆς ταύτης Πόλεως,

Φιλόχριστοι ἐκπρόσωποι τῶν Ἐνόπλων τῆς Πατρίδος ἡμῶν Δυνάμειν καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας,

Αἰδέσιμον Πρεσβυτέριον, Χριστοῦ Διακονία,

Περιούσιε καὶ ἡγαπημένε καὶ πιστὲ τοῦ Κυρίου λαέ, ὁ κατοικῶν, ἐν βοηθείᾳ τοῦ Ὑψίστου, τὰ ἐνδοξα καὶ Ἑλληνικώτατα ἐδάφη τῆς καθ' Ἡμᾶς Ἱεραῖς Μητροπόλεως καὶ ἐξ Ἀθηνῶν, Δράμας καὶ Ζάνθης, συρροῦσας εἰς τὸν Πάνσεπιον τοῦτον τοῦ Παναγίου Νικολάου καὶ τῶν Μυρῶν Ἐπισκόπου, Ἱερόν Ναόν,

Σήμερον, ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡμᾶς συνήγαγεν.

Αἶνον καὶ δοξολογίαν ἀναπέμπω τῷ ἐν Τριᾷδι Θεῷ, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, διότι ἐπιβλέψας ἐπὶ τὴν ταπεινώσιντά μου, ἀνέδειξέ με, διὰ τῆς κανονικῆς καὶ τιμίας ψήφου τῆς Σεπτῆς Ἱεραῖς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πρὸς ἣν καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης ἐκφράζω τὰς ἐκ βαθέων εὐγνωμόνας εὐχαριστίας μου, κανονικὸν τῆς ἐνταῦθα Τοπικῆς Ἐκκλησίας, τῆς θανυμασιῆς καὶ ἱστορικῆς Ἱεραῖς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν, Ἀπόστολον καὶ Ἐπίσκοπον, εἰς διαδοχὴν ἐπιφανῶν τῆς Ἐκκλησίας Ἱεραρχῶν, κλεισάντων, κατὰ καιροῦς, οὐ μόνον τὸν θρόνον τῆς Θεοσιτηρῆτικου ταύτης Ἐπαρχίας, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν καθόλου καὶ Ἐθνικὴν τοῦ Γένους ἡμῶν Ἱστορίαν, ὧν τὰ φωτεινὰ παραδείγματα καὶ ἡ ἐνάρετος ζωὴ καὶ ὁ πλοῦτος τῶν γνώσεων καὶ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ συνείδησις καὶ τὸ Ἐθνικὸν φρόνημα καὶ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ θυσία καὶ ὁ Στανός ὡς φάρος φωτεινός καὶ μαγνήτης πνευματικός, θὰ ἔλκουν καὶ τὰ ἰδικά μου δῆματα καὶ τὴν ἰδικὴν μου Ἐπισκοπικὴν πορείαν.

Καὶ αἰδοῦ, πάρεμι ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν! Ἀτενίζω αἶν πρῶτην καὶ τιμιωτάτην ταύτην τῆς ζωῆς μου ἡμέραν, ἵνα κατὰ Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνόν εἶπω, ὡς τὴν πρῶτην καὶ ἀρίαν τοῦ Ἐπισκόπου πατρικῆν καὶ εὐχαριστιακὴν θὰ ἔλεγον κοινωνίαν, μετὰ τοῦ παιμνίου του, τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς τετιμημένης αὐτῆς πόλεως καὶ Ἐπαρχίας καὶ ἐν εὐχαριστία καὶ εὐγνωμοσύνη πολλῇ δοξάζω τὸ Ὑπερόμνητον Ὄνομα τοῦ Ἀρχιπούμενος Χριστοῦ, δι τοιοῦτου λαοῦ, εὐγενοῦς καὶ φιλογενοῦς, φιλοτίμου καὶ ἡρωϊκοῦ, δεδοξασμένου καὶ ὑπερηφάνου, κατέστησέ με Ποιμενάρχην καὶ ὑπερέτιν τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, ὑπέρμαχον τῶν δικαίων του, ὑπερασπιστὴν τῶν ἀδυνάτων καὶ πτωχῶν, ἱατρὸν τῶν πασχόντων, κυρίως δὲ διδάσκαλον τῶν ἀσθηρῶν καὶ δεινῶς παλαιόντων μέσα εἰς τὰ κύματα τοῦ θίου καὶ τῆς πλάνης καὶ τῶν αἰρέσεων καὶ τῶν ποικίλων ἰδεολογικῶν τῆς ἐποχῆς ρευμάτων καὶ ἀμφιβολιῶν, Μάρτυρα Ἐπίσκοπον τῆς Ἐκκλησίας του, ὁδηγὸν τυφλῶν καὶ παρηγορητὴν, τοῦ Παρακλήτου διάκονον, λύτην τῆς λύπης καὶ αγωνίας του.

Ἐπιθισται εἰς παρομοίας περιστάσεις νὰ ἐξαγγέλλῃ ὁ Ἐπίσκοπος, εἰς τὸν ἐνθρονιστήριον λόγον του,

τὸ πρόγραμμα τοῦ καὶ τὰς ἐπαγγελίας τοῦ. Ἐγὼ θὰ προσπαθῶ νὰ ἀποφύγω ἐν λεπτομερείᾳ τὸ τοιοῦτον, ἀρκούμενος νὰ ἀναφέρω μόνον ἐπιγραμματικῶς ὅσα δὲν εἶναι δυνατὸν σήμερον νὰ παραλείψω, σεβόμενος ἐπὶ πλέον καὶ τὸν ἅγιον κόπον τοῦ Χριστολέκτου λαοῦ, τοῦ ὑπερπληρώσαντος μέχρι καὶ τῶν κερμάτων τοῦ Θουσιαστῆριον τὸν ἱερόν τοῦτον τόπον.

Τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἐδαγγελίου, τὰ κοσμικὰ σχήματα καὶ τὰ ἄλλα πλαίσια ἐγωϊστικῶν προγραμμάτων καὶ διαιτυπώσεων, πρωτεργήματα ὑποσχέσεων καὶ ἐπιδιώξεων, μεσουρανήματα σιγῶν καὶ ἀδυναμία, ἐπίστε, πραγματώσεώς των, ὡς σχήματα κοσμικὰ καὶ ξένα πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἐδαγγελίου, τὴν Θεολογικὴν γραμματείαν καὶ τὴν Ὁρθόδοξον Πατριτικὴν παράδοσιν, εἶναι καθ' ὀλοκλήριον —πρέπει νὰ εἶναι— ἀλλότρια τῆς φωνῆς των καὶ ξένα καὶ ἀγνωστα εἰς τὰ χεῖλη των, ὥστε διὰ τὸ ἔργον μου καὶ περὶ τοῦ ἔργου μου, ἐν τῇ ἐνταῦθα Τοπικῇ Ἐκκλησίᾳ, θὰ προσεῖμαι νὰ ὁμιλήσω, μετ' ὀλίγον, ἄλλοι καὶ μάλιστα ὁ Ἱερός μου Κλήρος, ἡ δόξα καὶ ἡ χαρὰ καὶ ὁ στέφανός μου, τὰ Μοναστήρια τῆς Μητροπόλεώς μου, ὁ πιστὸς τοῦ Κυρίου λαός, ἐν ἐκείνῃ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ὁ Δίκαιος Κριτής.

Καὶ θὰ ὁμιλήσω, πρὸς δόξαν Θεοῦ, ὅταν ἴδουν τὸν Ἐπίσκοπόν των, τύπον καὶ εἰκόνα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πρῶτον, ἄκακον, ἀόργητον, σώφρονα, μελιχρῆτον, ἔπιμονον, εἰρηνικόν, ὁρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, ἱκανὸν οἰακοσιτρόφον τῆς νοητῆς νηός, ἄγρυπνον καὶ ἀνύστακτον.

Διὰ ταῦτα πάντα ἀδυνάτους ἀισθάνομαι εἰς τὸν παρόντα καιρὸν καὶ ἐν ταπεινώσει τὸ ὁμολογῶ, τὰς ἀσθενεῖς μου προσιποθέσεις, ἀλλὰ πέποιθα εἰς τὴν βακτηριαν τῶν προσευχῶν σας, κυρίως δὲ εἰς τὸ μέγα ἔλεος τοῦ ἐνδυναμοῦντος με Κυρίου Ἰησοῦ, τοῦ τελειοῦντος τὴν δύναμιν Αὐτοῦ ἐν τῇ ἀσθενείᾳ μου.

Καὶ ἐν πρώτοις ὑπόσχομαι, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του, ὅτι θὰ ἀγωνισθῶ, δι' ὅλον μου τῶν δυνάμεων, νὰ ὑπάρξω πατὴρ πάντων, ἐξαιρέτως δὲ τῶν ἀδυνάτων καὶ φιλοστοργὸς ποιμεναρχῆς καὶ ἀδελφὸς γνήσιος καὶ φίλος καὶ διδάσκαλος· οὕτως δὲ ὁ Ἐπίσκοπός σας, θὰ γνωρίζεται παρὰ πάντων καὶ θὰ καλεῖται, ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς μετὰ πάσης ἀπλότητος, εἰς τὴν χαρὰν καὶ τὴν λύπην ἑνὸς ἐκάστου, εἰς τὰ προβλήματα, τὰ οἰκογενειακὰ καὶ τὰ ἀτομικὰ καὶ τὰς δυσκολίας τοῦ. Αὐτὸ ἀποτελεῖ πίστευμά μου, καταξίωσιν τοῦ βαθμοῦ μου, καθόσον τῆς Ἐκκλησίας μας τῆς Ὁρθοδόξου ἢ ἀποστολῆ καὶ τὸ «παρὼν» εἶναι μία διαρκῆς παρουσία εἰς τὸν παρρησιόνομα πάντοτε κόσμον, ἀνανεωτικὴ καὶ ἐξυγιαντικὴ καὶ σωτήριος — λυτρωτικὴ εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸν κοινωνικόν, ἐν γένει, σίβον, ἐκφραζομένη πρῶτιστος διὰ τοῦ Ἐπισκόπου καὶ εἰτα τῶν Πρεσβυτέρων αὐτῆς.

Ἄλλ' ἐὰν ἡ ζωηριανὴ παρουσία τοῦ Ἐπισκόπου πρέπει νὰ ἐκδηλοῦται εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν τοῦ

ποιμνίου τοῦ, ἀπὸ τῆς ἀκάκον παιδικῆς καὶ μικρᾶς ἡλικίας μέχρι καὶ τῆς λευκῆς ἡλικίας τῶν προβεβηκότων τῇ ἡλικίᾳ λαϊκῶν τέκνων αὐτοῦ, πόσον ἢ μέριμνα καὶ ἡ στοργὴ αὐτοῦ πρέπει νὰ ἐκδηλοῦται, μέχρις ἀγρυπνίας καὶ θυσίας ἀκόμη, εἰς τὸν εὐλαβέστατον Ἱερόν Κλήρον καὶ τὰ Μοναχικὰ τάγματα, τὸν πάντερον ὁσιακὸν παράδεισον τῆς Ἐπαρχίας του;

Ὁ ἱερός Κλήρος δὲν διατελεῖ ὑπὸ ἔννοιαν ὑπεροσιακῆν, ὑφιστάμενον πρὸς Προϊστάμενον Δεσπότην καὶ Αὐθέντην, σκληρόν καὶ ἀλαζόνα, ὑπερόπτην καὶ φίλαντον, ἀλλὰ πρὸς Πατέρα. Ἡ σχέσις μου, λοιπόν, μετὰ τῶν συμπρεσβυτέρων ἀδελφῶν μου θὰ εἶναι εὐχαριστιακὴ καὶ Πατρικῆ. Σχέσις ἀγάπης καὶ πολλῆς κατανοήσεως. Σχέσις ἀγωνίας καὶ προσευχῆς. Σχέσις τιμῆς καὶ ἀλληλοσεβάσμου. Σχέσις διδασχῆς καὶ ἐλπίδος. Σχέσις, ἐν ἐνὶ λόγῳ τοῦ «γέγονα τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινάς» εἶθε πάντας τοὺς ἀδελφούς καὶ συλλειτουργούς μου, τοὺς συλλοβίτας αὐτοῦς τῶν εὐθηνῶν καὶ ποιμεναρχικῶν μου σιγῶν καὶ ὀνειρών, ἀναπαύσω, διακονήσω, διδάξω, λυτρώσω καὶ σώσω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

Διὰ τὸν πάντερον ὁσιακὸν Παράδεισον τῆς ἀγιοπάτης ταύτης Μητροπόλεως, ἦτοι τὰς Μοναχικὰς Ἀδελφότητας, τί εἶπω καὶ τί καλήσω; Ἐπιλείπει γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος, περὶ τῆς ἀρχαίας τῶν Μειεζῶν καὶ θαυμαστῆς Μοναστικῆς πολιτείας καὶ ἰσαγγέλου ζωῆς, ἐφαμίλλου καὶ οὐγγρόνου τῆς τοιαύτης τοῦ ἁγιωνύμου Ὁρους καὶ ἰστορικωτέρας καὶ εἰς τὸν κόσμον ὅλον πεφημισμένης καὶ πολυθουλήτου «Μειεζωρικῆς Θεβαίδος», ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν νεωτέρων τῆς Ἐπαρχίας μου Ἱερῶν Μονῶν καὶ Ἡσυχαστηρίων καὶ σεμνύνομαι, ὡς ἀληθῶς, καὶ κενχωμαι, ἐν Κυρίῳ, διὰ τὸν πλοῦτον τὸν πνευματικὸν τῶν Μοναστηρίων μου, διότι ἀκραδάντως πιστεύω καὶ πανηγυρικῶς τὸ ὁμολογῶ, τὴν ἐπίσημον ταύτην καὶ ἀνεπανάληπτον τῆς Ἀρχιερατικῆς μου ζωῆς στιγμήν, ὅτι ἐν γραμμάριον «καὶ μόνον» προσευχῆς Μοναχικῆς ἐρευγομένης ἐκ παρθενικῶν ὑπάρξεων, ἀποταξαμένων τῷ κόσμῳ καὶ τοῖς τοῦ κόσμου τερπνοῖς καὶ ἐνδουσαμένων τῆς ἀγνείας καὶ σωφροσύνης τὴν σιολὴν καὶ τῆς ὑπακοῆς τὸ ἀσύλληπτον ἕψος καὶ τῆς ἀκημοσύνης τὸν μέγιστον θησαυρόν, ἐν γραμμάριον αὐτῆς τῆς προσευχῆς, ἀξίζει καὶ βαρύνει περισσότερον μίᾶς λαμπρᾶς θερηκεντικῆς καὶ θεορῶδους δράσεως, ἐν τῷ κόσμῳ γινομένης, καὶ τρεφούσης, ἐπίστε, τὸν ἐγωϊσμόν καὶ τὸ ἴδιον τῶν δρώντων συμφέρον.

ὦ, ναί! Οἱ Μοναχοὶ μας εἶναι ἡ ζῶσα μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας μας.

Αἱ προσευχαί των, ἐστήριξαν καὶ στηρίζουν τὴν Οἰκουμένην!

Εἰς τὰς ἁμαρτωλὰς ἐποχάς, εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἀχαλινώτου ἰδικῆς μας ἀποστασίας καὶ πολλῆς ἐνοχῆς, ἢ προσευχῆ τοῦ Μοναχοῦ, εἶναι τὸ ἀλεξικέρανον τῆς δαγγῆς τοῦ Θεοῦ. Διὰ τὸν Ἐπίσκοπον αἱ Μοναχοὶ εἶναι τὰ πνευματικὰ ὀρηκτῆρια τῆς Ὁρθοδόξου

δράσεως και αποσιολής του. Ἡ πνευματικὴ φαρτίρα τῶν ἀρωσισαμένων τῇ Ἐκκλησίᾳ συνεργατῶν του!

Γενικῶς δ' εἰπεῖν τὰ Μοναστήρια μας εἶναι τὰ νεῦρα τῆς Ὁρθοδοξίας μας. Καὶ διὰ τὰ ἐξειδικεύσω τὸν λόγον:

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν, ὑπὸ τὸ βάρος τῶν παραδόσεων αἰῶνων πολλῶν, δόξα τῷ Θεῷ, ἔχει καὶ φυλάσσει αὐτὸν τὸν θησαυρόν. Καὶ τὸν φυλάσσει ὡς παρακαταθήκην πολύτιμον, ἀδιαπίπτως, ἕως καὶ τῆς σήμερον! Καὶ ἐπανξάνει ἐν ἀρεταῖς καὶ σοφίᾳ καὶ δικαιοσύνῃ τῶν προσερχομένων ἐν αὐτῇ νέων Μοναχῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, τὴν ἀγίαν παρεμβολὴν τῶν οὐρανίων ἀνθρώπων καὶ ἐπιγείων ἀγγέλων, τὴν δοσιωτάτην ταύτην παράδοσιν, ὥστε σήμερον, ἀλήθειαν λαλῶν καὶ δικαιοσύνην διατρανῶν ἀπὸ τοῦ θρόνου τούτου, ἀπεριφράστως τὰ δύναμαι τὰ λέγω, ὅτι οἱ νῦν ἐνιαῦθα μονάζοντες ἄγγελοι ἐπιγείοι καὶ ἀνθρώποι ἐπουράνιοι, ἐν ἀγρυπνίαις, νηστειαῖς καὶ δεήσεσιν, ἀποτελοῦσιν ἔμπνευμα θυσιαστήρια, ὀλοκαντώματα λογικὰ καὶ ὡς μαρτυροῦντες, καθ' ἡμέραν, τῇ συνειδήσει, μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του.

Πῶς δύναμαι, λοιπὸν, σήμερον τὰ μὴ δοξολογήσω καὶ ἐκφράσω τὴν ἀτίδιν ἐγγνωμοσύνη μου πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Χριστόν, διὰ τὸν θησαυρόν αὐτὸν τῆς Ἐπαρχίας μου, τὰ Μοναστήρια, τοὺς Ὅσιους Μοναχοὺς καὶ τὰς Ὅσιαις Μοναχάς;

Διάκονος, ὡς ἐκ τούτου, τῆς ἱστορίας των ἀλλὰ καὶ τῆς σωτηρίας των, ὡς Ἐπίσκοπος γνήσιος καὶ Ἡγούμενος πάντων, ἐν ἀγάπῃ καὶ πολλῇ σιοργῇ, θὰ διατελέσω, κατὰ τὴν δοθεῖσάν μοι Χάριν, νυχθημερόν ἀναλισκόμενος ὑπὲρ αὐτῶν καὶ προσευχόμενος, προσιατευὼν τὰς μάνδρας αὐτῶν ἐκ λύκων λυμαινομένων αὐτὰς καὶ σποδοτῶν καὶ διατρέφων ἐκ τῆς γλῆσ τῶν ἀγίων τοῦ Χριστοῦ Μυστηρίων ἀδιαλείπτως τὰς Ἀδελφότητάς των, πατρικῶς ταύτας καὶ τακτικῶς ἐπισκεπτόμενος καὶ ἱερουργῶν, κηρύσσων καὶ νουθετῶν, ἀγιάζων καὶ εὐλογῶν, μηδὲν προστιθεῖς, μηδὲν ἀφαιρῶν, τῶν Πατερικῶν ἀγίων ἐκείνων παραγγελμάτων, τῶν συνιστώσων τὰς τοῦ Ἐπισκόπου ὑποχρεώσεις καὶ εὐθύναις, ἔναντι τῶν Μοναχῶν τῆς Ἐπισκοπῆς του, πρὸς ἀπροσκόπιον καὶ ἀσκανδάλιστον συνέχισιν τῆς σωτηριώδους, ἐπὶ γῆς, καὶ στηρικτικῆς τῆς Οἰκουμένης πορείας των.

Ἀλλὰ τέλος, καὶ τὸν ἱερὸν Κλήρον καὶ τὰς ἱεράς Μονὰς καὶ τὴν Μητρόπολιν καὶ «ἐμαντὸν ὄλον» εἰς χεῖράς σου παρατίθημι καὶ θυσιάζω καὶ ἐκονοίως προσφέρω, πιστὲ καὶ ἡγαπημένε τοῦ Κυρίου Δαέ!!

Σὺ, ὅστις ἐπιστεύθης εἰς τὸ ὠμοφρόριον τοῦ Ἐπισκόπου σου, σὺ ὅστις καθημερινῶς ποτίζεσαι μὲ τὸ δηλητήριο τῶν νέων ἰδεολογικῶν ρευμάτων καὶ καταεινθύνσεων τοῦ νῦν αἰῶνος καὶ ἀσφυκτικῆς εἰς τὸ κανσαέριον, ὄχι μόνον τὸ φρεσικόν, ἀλλὰ κυρίως τὸ πνευματικόν, τῶν ἴσων συγκρούσεων καὶ μαριακῶν συγ-

χύσεων καὶ μιᾶς ἀλλοπροσάλλου τακτικῆς ἀπεμπολήσεως αἰωνίων θεσμῶν καὶ ἀκαταλύτων ἀληθειῶν, ἀκόμη καὶ τῆς ὑπάρξεως Αὐτοῦ τούτου τοῦ Δημιουργοῦ, σὺ ὅστις γεννᾷς τὰ τέκνα σου καὶ τὰ ἀνατρέφεις εἰς κοσμογονικὰς πλέον καὶ σεισμικὰς ἐποχὰς ἀθέου βιοθεωρίας καὶ κοσμοθεωρίας, σὺ ὁ πιστὸς τοῦ Κυρίου λαός, εἶσαι ἄξιος, ἰδιαίτερος σήμερον, πολλῆς προσοχῆς καὶ μάλιστα ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας σου, ἣτις ἀποτελεῖ διὰ σὲ τὴν μητέρα καὶ τροφὸν σου καὶ ἣτις Ἐκκλησία, ἐντὸς τοῦ χάους ὅπου ζῆ σήμερον ὁ κόσμος, ἐντὸς τῆς ἀπάτης καὶ τῆς ἐγκαταλείψεως, τοῦ πρέδου καὶ τῆς ἀνασφαλείας, ἀποτελεῖ διὰ τὸν Λαὸν τοῦ Θεοῦ, τὴν μοναδικὴν ἐλπίδα, τὴν σωστικὴν Κιβωτόν, τὴν ἀναντικατάστατον θροῖδα, ἣτις καλύπτει, θεομαίνει, ζωογονεῖ, τρέφει καὶ ἀσφαλίζει «τὰ νοσῖα ἐαυτῆς ὑπὸ τὰς πύργους αὐτῆς».

Καὶ γνωρίζω ὅτι ταῦτα πάντα βαρύνουν τοὺς ὄμους μου καὶ μάλιστα φθίνοντος τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος!! Καὶ μάλιστα νῦν, ὅτι «κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου», κρίσις ἀξίων, κρίσις συνειδήσεων, κρίσις καὶ σύγχυσις «μυρίων τῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀνθρώπων τε καὶ πραγμάτων», κρίσις ἐμπιστοσύνης καὶ εὐθύτητος, κρίσις ἀδικίας καὶ ποικίλης φανότητος.

Καὶ ἐγώ, Ποιμενάρχης ἐν μέσῳ ἔτει 1981! Ἐπιστορατευμένος, ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ὁδηγὸς τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ, ἐμπνευστῆς ὀρθοδόξων κατευθύνσεων, ἱεραποστολικῆς προῆς, σωτηρίων πόθων. Πείθομαι τῷ Θεῷ βουλήματι!

Ἐκπαπρήσω ὑπὲρ σοῦ νεότης τῆς Ἐπαρχίας μου τὰς δυνάμεις μου καὶ ὄλον τὸν ἐαυτὸν μου. Ἀκούω τοῦ Κυρίου μου: «Βόσκε τὰ ἀρνία μου...».

Ὅπου δύναται ὁ θεσμὸς τῶν Καθηγητικῶν Σχολείων τὰ στηρικτῆ, θὰ ἔχη τὴν ράβδον μου καὶ τὴν βακτηρίαν μου. Ὅπου ὁ θεσμὸς αὐτὸς ἐπαλαιώθη καὶ δὲν συγκινεῖ, εἰς ἐν κλίμα, ὄχι σχολεῖον, ἀλλὰ νεανικῆς συντροφιάς καὶ ἀτμοσφαιρας, θὰ καλέσω τὴν Νεότητα, τὴν χρυσὴν ἐλπίδα τῆς αὔριου, εἰς κοινὸν προβληματισμὸν καὶ εἰς ὀρθοδόξους λύσεις. Πιστεύω, ὅτι ὁ διάλογος, ἐντὸς ὁμάδος παιδιῶν, αὐτῆς τῆς ἐποχῆς καὶ αὐτῆς τῆς νοστοροπίας, εἶναι μυριάκις γονιμώτερος καὶ ἀπειράκις ἐπωφελέστερος, ἀπὸ τὸν οἰονδήποτε δογματικὸν μονόλογον καὶ τὴν ἐπιστημονικωτέραν τῶν διαλέξεων.

Νεότης τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως! «Πολλοὶ σὲ ξεγέλασαν τρομερά, σοῦ σπάσαν τῆς ψυχῆς τὰ φτερά». Ἀφῆσέ με, λοιπὸν τὰ σοῦ μιλήσω σὲ γλῶσσα ἀπλῆ καὶ γιὰ σένα πιδ κατανοητῆ! Στηρίχθηρες κάποτε καὶ ἀπογοητεύθηρες ὑποῦλα, ὕστερα ἀπὸ λίγο.

Στηρίξου σὴν Ἐκκλησία σου, διὰ τὰ μὴ ἀπογοητευθῆς ποτέ. Πίνε ἀπὸ τὸ ἀθάνατο νερὸ τῆς χρονιαλίνης ἀληθείας τῆς πίστεώς μας, ἐγὼ δὲ καθημερινῶς θὰ σπεύδω, εἴτε εἰς τὰ Σχολεῖα ὅπου φοιτᾷς, εἴτε εἰς τὰ Ἐργοστάσια ὅπου ἐργάζεσαι, εἴτε εἰς τὰς πόλεις, εἴτε εἰς τὰ χωριά, διότι αὐτὴ εἶναι ἡ ἀπο-

στολή μου· θὰ σπεύδω διὰ τὰ σοῦ μεταφέρω ἄδωρον ἀλλόμενον εἰς Ζωὴν αἰώνιον».

Ἀπὸ τὴν νεολαίαν τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως, γνωρίζω ὅτι κατὰ καιροὺς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκαλλιέργησε καὶ καλλιεργεῖ Ἱερατικὰς κλήσεις. Ταπεινὸς διάκονος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὁ Ἐπίσκοπός σας, θὰ διακονήσῃ τὸν Παράκλητον καὶ τὰς ψυχὰς σας καὶ εἰς τὸν τομέα αὐτὸν καὶ θὰ σταθῇ πολὺ κοντὰ σας, καὶ εἰς τὰς λεπτομερείας τῶν προβλημάτων τῶν σπουδῶν καὶ τῆς ἐν Κυρίῳ προκοπῆς σας, ὅταν ὁ Κύριος τοῦ Ἀμπελώνος φρενύσῃ εἰς τὰς καρδίας σας τὸν ἀσίστατον πόθον τοῦ Ἱεροῦ Θεοσιστηρίου.

Καὶ πάλιν ἀντιχεῖ εἰς τὰ ὄτια μου τὸ Κυριακὸν Δόγιον: «σοίμαινε τὰ πρόβατά μου» καὶ τὸ τοῦ Προφητάρνακτος Δαυὶδ: «Ὁὐ δώσω ἕνον τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμὸν καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κορτάφοις μου» ὑπὲρ τοῦ λαοῦ μου. Ὑπερμαχῆσομαι τῶν δικαίων αὐτοῦ, ἐνώπιον, τῶν τυχόν, ἀδικούντων αὐτόν, ἰσχυρῶν καὶ τῶν, ἐνίοτε, ψευδομένων «φίλων» του.

Ἀκαμπτος καὶ ἀλόγιστος εἰς τὰς ἐπάξεις τοῦ Ἐπισκοπικοῦ μου καθήκοντος, θὰ λέγω εὐθέως τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τῆς Ἐπισκοπικῆς μου συνειδήσεως καὶ τοῦ δήματος τῶν κηρυγμάτων μου, ἀδιαφορῶν διὰ τὰς γνώμας τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων, τῶν ἐξαπατώντων ἐξ ἰδεολογίας καὶ συστήματος τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, τὸν Δαὸν τοῦ Θεοῦ.

Ἀσυμβίβαστος εἰς τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀνειλικρίνειαν, θὰ λέγω τὴν ἀλήθειαν πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν· διότι ὁ λαὸς ἐκουράσθη ἀπὸ τὸ ψεῦδος, ζητεῖ τὴν ἀνυπόκριτον ἀλήθειαν, εἰς αὐτὴν ἀναπαύεται καὶ πρὸς αὐτὴν πάντοτε προσφεύγει καὶ θὰ προσφεύγῃ.

Ἡ λευκὴ ἡλικία, ἡ ἡλικία τῶν πρεσβυτέρων καὶ γεροντιέρον, ἡ ἡλικία τῆς πείρας καὶ τοῦ ἰδρωτός, θὰ τύχῃ τῆς εἰδικῆς τῆς Ἐκκλησίας μερίμνης καὶ προστασίας, διότι ἡ ἀποκαρδίωσις τοῦ γέροντος καὶ τῆς γεροντίσεως, ἀπὸ τὴν ἀχαριστίαν ἡμῶν τῶν νεωτέρων, τὴν ἀστοργίαν καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν φυσικῶν τῶν τέκνων, ἀποτελοῦν μαζὶ μὲ τὸ παράπονον τους τὸ δίκαιον, καὶ τὸ στεγνὸν καὶ μαραμμένον τους πρόσωπον, ἀποτελοῦν, λέγω, δι' ὅλους ἡμᾶς ἐντροπὴν καὶ καυστικώτατον ἔλεγχον.

Πρὸς τοῦτο: Τὰ Ἰδρώματα τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως, τὰ ἀφορῶντα καὶ εἰς τὴν παιδικὴν καὶ τὴν νεανικὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν, θὰ ἀνεφοδιάζονται διαρκῶς μὲ τὴν πίστιν εἰς τὴν ἀξίαν «ἀνθρώπου» ὑπὲρ οὗ Χριστοῦς ἀπέθανε καὶ ζηλωταὶ Χριστιανοί, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, κληρικοί καὶ λαϊκοί, μὲ πρόωτον τὸν Ἐπίσκοπον, θὰ θυσιαζόμεθα διὰ τὴν εὐφροσύνην λειτουργίαν των, τὴν παραδειγματικὴν καταξίωσιν τῆς ἀπάρεσας καὶ δημοσεργίαν των, εἰς τρόπον ὥστε νὰ «δοξάζηται ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔργοις ἡμῶν». Θὰ ὑπηρετήσωμεν δὲ διτιπῶς τὸν ἄνθρωπον!

Ὡς ψυχὴν ἀθάνατον, ἀλλὰ καὶ ὡς σύνολον βιοτικῶν ἀναγκῶν καὶ ὑποχρεώσεων!

Ἐπὶ πᾶσι τοῦτοις ἐγγνώμονα σιγῶν σήμερον τὴν σκέψιν ἀλλὰ καὶ τὴν προσευχὴν, ὑπὲρ ὧν καὶ δι' ὧν καὶ ἐφ' οἷς, εὐεργετήθη, ποδηγετήθη εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν καὶ εἶτα τὴν κληρικὴν ἐν τῷ Θεοσιστηρίῳ σταδιοδρομίαν μου καὶ ἐδιδάχθη «πῶς δεῖ ἐν Οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι» καὶ τὴν «διακονίαν μου πληροφροεῖν», ἐξαιρέτως δὲ ὑπὲρ: Τῶν Πνευματικῶν μου Πατέρων, τῶν ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων παιδευσάντων με εἰς ταπεινοφροσύνην καὶ ζωὴν μωσισηριακὴν διὰ ζωὴν μωσικὴν. Μνημονεύω τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ κόπου των καὶ τῶν προαναπαυσμένων ἐκείνων ἁγίων ψυχῶν, τῶν εἰς τὴν θριαμβεύουσαν Ἐκκλησίαν ἤδη πανηγυρίζοντων, αἰωνία καὶ ἀγήρωσ ἔσται ἡ Μνήμη.

Τῆς Σεπτῆς Ἱεροσολίας, τῆς τιμησάσης τὴν ταπεινότητά μου, διὰ τῆς κανονικῆς καὶ τιμίας Αὐτῆς ψήφου· μνημονεύω, ὡσαύτως, ἐγγνωμόνως καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου δέομαι: «Ἐν πρώτοις μνησθετὶ Κύριε τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου τῆς ὁρθοτομοῦσης τὸν λόγον τῆς Σῆς ἀληθείας».

Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ σεπιτοῦ μοι προστάτου, τοῦ εὐεργετήσαντός με καὶ ἐπὶ πενταετίαν ὅλην, εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν εὐδοκήσαντος, ἵνα καὶ ἡ ταπεινότης μου, ὡς Ἐπίσκοπος Διαυλείας, συμπεριληφθῇ μεταξὺ τῶν πρώτων Αὐτοῦ Ἐπιτελῶν, μνησθετὶ Κύριος ὁ Θεός, ἐγὼ δὲ Αὐτῷ ἐν εὐγνωμοσύνη καὶ ἐν εὐχαριστίᾳ πολλῇ, ἐκ θαθέων εὐχομαι, ἵνα τὰ ἔτη Αὐτοῦ ὦσιν ὡς πλεῖστα, ὑγιεινά τε καὶ εὐφρόσυνα· διαδηλῶ δὲ ὅτι οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τῆς ἀγάπης, τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς ἐπιδειχθείσης ἐμπιστοσύνης Αὐτοῦ, ὑπὲρ ἐμοῦ, τὸ μέγεθος.

Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ξάνθης κ. Ἀντωνίου, τοῦ Σεπιτοῦ μοι Ἱεράρχου καὶ ποδηγέτου μοι εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν, τοῦ εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν Ἀρχόντων τοῦ Χριστοῦ Μωσισηρίων, διὰ τοῦ μωσιηρίου τῆς εἰς Πρεσβύτερον χειροτονίας εἰσαγαγόντος με καὶ πολλαχῶς πάντοτε εὐεργετήσαντός με, Μνησθετὶ Κύριος ὁ Θεός.

Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αἰγάμου κ. Διονυσίου, τοῦ πεπαιδευμένου καὶ συνετοῦ καὶ τὰ μάλιστα εὐεργετικοῦ μοι Γέροντος, τοῦ ἀποδειχθέντος μοι γνησίον καὶ τιμίον πατρός, Μνησθετὶ Κύριος ὁ Θεός.

Τοῦ Σεβασμιωτάτου, ἐπὶ διετίαν ὅλην, Τοποτηρητοῦ, Μητροπολίτου Ἐλασσόνας κ. Σεβαστιανοῦ, τοῦ μετ' ἀνυστάκιον ἐνδιαφέροντος προσενηγκόντος τὰς ὑπηρεσίας καὶ τὴν πατρικὴν φροντίδα αὐτοῦ, ὑπὲρ τοῦ

Κλήρον και τοῦ λαοῦ τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως, Μηνοθεῖη Κύριος ὁ Θεός.

Τῶν ἀδελφῶν μου, Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου αὐτῆς και τῶν ἐν τοῖς Γραφείοις, τιμίων συνεργατῶν μου, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων, ὡς ἀδελφός συνεπίσκοπος, συμπροσβύτερος και συνεργάτης διηκόνησα και τοὺς ὁποίους ἐξ ὅλης καρδίας ἠγάπησα και παρὰ τῶν ὁποίων ἐτιμήθην και ἠγαπήθην, Μηνοθεῖη Κύριος ὁ Θεός.

Και πάντων, τῶν σήμερον προσελθόντων Ἁγίων Ἀρχιερέων, εὐλαβῶν Ἱερέων, Χριστοῦ Διακονίαν, Τιμίων Ἀρχόντων και τοῦ Πισιοτάτου λαοῦ, μηνοθεῖη Κύριος ὁ Θεός.

Περσίνων, νῦν, τὸν ἀπέριπτον τοῦτον τῆς ταπεινόητός μου εἰδοαίτητον λόγον, τῆς Παναγίας Ἀχοάντου, Ὑπερευλογημένης ἐνδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου και Ἀειπαρθένου Μαρίας, τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, τοῦ Ἐνδόξου Προφήτου και Βασιτιστοῦ, τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τῶν Ἁγίων Προφητῶν και Πατριάρχων και Δικαίων, τῶν Ἁγίων Μαρτύρων και Ὁμολογητῶν και τῶν Θεοφόρων Ἁγίων Πατέρων Ἡμῶν Βησσαρίωνος Ἀρχιεπισκόπου Λαρίσης και Τρίκκης, Οἰκουμενίου Ἀρχιεπισκόπου Τρίκκης, Ἀθανασίου, Ἰωάσαφ, Νεκταρίου και Θεοφάνους, Δανιήλ, Νικολάου και Δανιήλ, τῶν Ὁσίων Μετεωριτῶν, Νικολάου νεομάριτος τοῦ ἐκ Μεισοῦ, Νικολάου, Ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας, τοῦ Θαυματουργοῦ, Ἀλεξίου τοῦ Ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, Ἀβερκίου τοῦ Ἰσαποστόλου, Ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως († 167 μ.Χ.) και τῶν ἐν Ἐφέσῳ Ἁγίων Ἐπιτὰ Παίδων († 250 μ.Χ.) ὧν τὴν Θεῖαν Μνήμην ἐπιτελοῦμεν, και πάντων τῶν Ἁγίων μνημονεύσαντες, τῶν Θεῶν εὐαρεσθησάντων και ἀεὶ σὺν Ἀδῶ Ζώντων, παρ' αὐτῶν ταπεινῶς ἐξαιτούμεθα, δι' Ἀρχιερατεῖαν Θεοφιλή και Ποιμαντορίαν εὐάρεστον και σωτήριον, τὴν αὐτῶν Παρησίαν, ἀκαταίστητον Προστασίαν και ἱκετήριον, πρὸς τὸν Δεσπότην Χριστόν, ἀμειψάθειον μεσιτείαν και Δέησιν, ἵνα «εὐχαῖς και Προσεύχαις αὐτῶν, οἱ Πάντες ἐλεηθῶμεν». Γένοιτο!

Εἰς τὴν ἐνθρόνισιν παρέστησαν οἱ Σεβ. Μητροπολιτικοὶ Ρόδου κ. Σπυρίδων, Δράμας κ. Διονύσιος, Ἐλασσώνος κ. Σεβαστιανός, Βεροίας κ. Παῦλος, Σισανίου κ. Ἀγτώνιος, Φιλίππων κ. Προκόπιος, Νέας Κρήνης κ. Προκόπιος, Νεαπόλεως κ. Διονύσιος, Μαρωνείας κ. Δαμασκηνός, Θεσσαλονικτικὸς κ. Κλεόπας, Πολυανῆς κ. Ἀμβρόσιος, Διδυμοτείχου κ. Ἀγαθάγγελος, Λαρίσης κ. Σεραφεῖμ, Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος, Γρεβενῶν κ. Σέργιος, Καλαβρυτῶν κ. Ἀμβρόσιος, Νικοπόλεως κ. Μελέτιος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἱεραπόλεως κ. Εἰρηναῖος και οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Νεσχωρίου κ. Σπυρίδων και Δωδώνης κ. Χρυσόστομος.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολιτικὸς Τρίκκης και Σταγῶν κ. Ἀλέξιος Γεωργίου Μιχαλόπουλος ἐγεννήθη ἐν Πειραιεὶ τὴν 10ην Ὀκτωβρίου 1932. Τὰ ἐγκύκλια μαθήματα παρηκολούθησεν ἐν Πειραιεὶ. Ἐν συνεχείᾳ ἐφοίτησεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐξ ἧς ἐλαβε Πτυχίον τὸ 1960.

Ἐκάρη μοναχὸς ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Πεντέλης τὴν 19ην Φεβρουαρίου 1954 ὑπὸ τοῦ τότε καθηγουμένου αὐτῆς Ἀρχιμανδρίτου Ἰακώβου Μακρυγιάννη.

Ἐχειροτονήθη Διάκονος τὴν 7ην Μαρτίου 1954 ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Κωνσταντίνου Πειραιῶς ὑπὸ τοῦ τότε Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Μαραθῶνος κ. Δαμασκηνοῦ. Ἐν τῷ θαμῷ τοῦ Διακόνου ὑπηρέτησεν ἐν Ἐάνθῃ ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου 1954 ἕως τὸν Σεπτέμβριον τοῦ ἰδίου ἔτους ὡς γραφεὺς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Προσέφερεν ἐν συνεχείᾳ τὰς ὑπηρεσίας του ὡς Διάκονος και κατηχητῆς ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Παλαιῦ Φαλήρου, και ὡς Διάκονος ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίας Αἰκατερίνης Πειραιῶς. Ὑπηρέτει συγχρόνως ἐπὶ διετίαν (1955-57) ὡς στρατιωτικὸς ἱεροκήρυξ παρὰ τῆς θρησκευτικῆς ὑπηρεσίας Β) 10 Α.Σ.Δ.Ε.Ν. κηρύττων ἀνελλιπῶς εἰς διαφόρους στρατιωτικὰς μονάδας τῆς περιοχῆς Ἀθηνῶν.

Ἐχειροτονήθη Προσβύτερος τὴν 3ην Σεπτεμβρίου 1961 ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολιτικοῦ Ἐάνθης κ. Ἀγτωνίου ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τῆς Παναγίας Ἀρχαγγελιωτίσης ἐν Ἐάνθῃ, χειροθετηθεὶς αὐθημερὸν εἰς Ἀρχιμανδρίτην. Ἐν τῷ θαμῷ τοῦ Προσβυτέρου ὑπηρέτησεν ἐν Ἐάνθῃ, ἔνθα διωρίσθη ἀπὸ 10ης Σεπτεμβρίου 1961 ἕως τὴν 29ην Δεκεμβρίου 1966 ὡς ἱεροκήρυξ, διδάσκων συγχρόνως ἀμισθὶ ὡς καθηγητῆς εἰς τὴν ἐξατάξιον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν ἀποδοτικῶς και ἐποικοδομητικῶς τὰ μαθήματα τῆς Λειτουργικῆς, Τελετουργικῆς, Ποιμαντικῆς και Κανονικοῦ Δικαίου. Ἐπι δὲ εἰργάσθη ἐπιτυχῶς ὡς κατηχητῆς και Πνευματικὸς κηρύττων ἐκ παραλλήλου ἐν τακταῖς ὥραις εἰς τὴν αἰθουσαν «Χριστιανικὴ Στέγη» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ὡς και εἰς τὰς ἐδρευούσας ἐν τῇ περιοχῇ στρατιωτικὰς μονάδας.

Κατὰ τὴν διετίαν 1965-66 προσέφερε, παραλλήλως πρὸς τὰ ἐν Ἐάνθῃ καθήκοντα αὐτοῦ, τὰς ὑπηρεσίας του ἐν Δράμᾳ ὡς ἱεροκήρυξ ἔχων συγχρόνως και τὴν ἐν γένει ἐποπτείαν τῶν Γραφείων τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως. Καθ' ὅλον δὲ τὸ ἔτος 1966 ἐχρημάτισεν Τοποτηρητῆς τῆς ἐν λόγῳ Μητροπόλεως, ἀνταποκριθεὶς πλήρως εἰς ἀπάσας τὰς ἀνατεθείσας αὐτῷ ὑποχρεώσεις και εὐθύνας. Μετατεθεὶς ὀριστικῶς εἰς Δράμην τὴν 29ην Δεκεμβρίου 1966 ὑπηρέτησεν ἐν αὐτῇ, κατὰ κοινήν ὁμολογίαν, εὐσυνειδήτως ὡς ἱεροκήρυξ, Πνευματικὸς, διδάξας ἐπὶ μίαν τετραετίαν ἀνελλιπῶς ἅπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα μαθήματα εἰς τοὺς ὑπὲρ τοὺς τεσσαράκοντα ὑποψηφίους ἱερεῖς τοῦ δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 457) 70 Ν.Δ. συσταθέντος ταχυρρυθμοῦ φροντιστηρίου ἐπιμορφώ-

Η ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΗΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΩΛΕΝΗΣ κ. ΓΕΡΜΑΝΟΥ

Κατά τὴν συνεδρίαν τῆς 1ης Ὀκτωβρίου ἐ.ε. ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ ψήφων 64, ἐξέλεξε Μητροπολίτην Ἡλείας καὶ Ὡλένης τὸν πανος. Ἀρχιμ. κ. Γερμανὸν Παρασκευόπουλον, μέχρι τότε Γραμματέα τῆς Ἱεραῆς Συνόδου.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἡλείας κ. Γερμανὸς γεννήθηκε στὸν Καρδαμά Ἡλείας (1932). Ἐσπούδασε Θεολογίαν. Διάκονος καὶ Πρεσβύτερος ἐχειροτονήθη τὸ 1960. Ὑπηρετήσεν ὡς Ἱεροκλήρυξ, Γεν. Ἀρχιερ. Ἐπίτροπος καὶ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱεραῆς Μητροπόλεως Ἡλείας (1960 - 1979) καὶ ὡς Γραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου (1979 - 1981). Μετεξέπαιδευθῆ ἐν τῇ Γαλλίᾳ ἐπὶ θεμάτων Ποιμαντικῆς καὶ συνέγραψε δεκάδα διδίων.

Ἡ χειροτονία εἰς Ἐπίσκοπον τοῦ ἐψηφισμένου Μητροπολίτου ἐγένε τὴν 3ην Ὀκτωβρίου εἰς τὸν πανηγυρίζοντα ἱ. Ναὸν Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου. Τῆς Θείας Λειτουργίας προεξήρχεν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, συμπαραστατούμενος ἀπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβο, Κίτρους κ. Βαρνάβα, Τριφυλίας κ. Στέφανο, Γόρτυνος κ. Θεόφιλο, Μαρωλείας κ. Δαμασκηνό, Φιλίππων κ. Προκόπιο, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμο, Δημητριάδος κ. Χριστόδουλο, Θεσσαλιώτιδος κ. Κλεόπα, Διδυμοτείχου κ. Ἀγαθάγγελο, Σάμου κ. Παντελεήμονα, Λαρίσης κ. Σεραφεῖμ, Πειραιῶς κ. Καλλίνικο, Καλαθρῦτων κ. Ἀμβρόσιο, Ζακύνθου κ. Παντελεήμονα, Κυθήρων κ. Ἰάκωβο, Σπάρτης κ. Εὐστάθιο καὶ Ἱερισσοῦ κ. Νικόδημο.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς χειροτονίας ὁ Μακ. Προκαθήμενος κ. Σεραφεῖμ προσφωνῶν τὸν νέον Ἱεράρχην εἶπε:

Ἡ διακονία σου ἐν τῇ Ἱ. Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας ὡς Γραμματέως Αὐτῆς ὑπῆρξε καὶ αὐτὴ ἐπι-

παις ἱερέων, λειτουργήσαντος ἐν τῇ παλαιφάτῳ Ἱερᾷ Μονῇ τῆς Εἰκοσιφονίσσης. Ὁσαύτως διετέλεσε Πρωτοσύγκελλεὺς μέχρι τῆς εἰς Ἐπίσκοπον Δικυλείας ἐκλογῆς του.

Ἄμα τῇ εἰς Ἐπίσκοπον ἐκλογῇ του, ἐντολῇ τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ, ἐγκατεστάθη ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Μεγάρῳ, ἐπὶ ἐκπροσωπήσει τῆς Α. Μακαριότητος εἰς ποικίλα πνευματικὰ καὶ διοικητικὰ θέματα, τὰ ὅποια ἐπὶ πενταετίαν περίπου μέχρι τῆς εἰς Μητροπολίτην καταστάσεώς του, ἐχειρίσθη μετὰ τῆς διακριούσης αὐτὸν χριστιανικῆς πραότητος καὶ φρονήσεως, ἐπὶ τιμῇ καὶ δικαίῳ τοῦ ἀναθεμένου αὐτῷ ταῦτα Μακαριωτάτου.

Πιστεύει ἀκραδάντως ἡ Ἐκκλησία διὲ ἐπέλεξε ἄνδρα ἀγαπητὸν, ἐνάρετον καὶ εὐσεβῆ καὶ ἔχοντα πλήρη συναίσθησιν τῆς ὑψηλῆς του ἀποστολῆς καὶ τῶν ὑψηλῶν του καθηκόντων, τὰ ὅποια ἀπὸ ὑψηλοῦς σκοπιᾶς πλέον ἀναλαμβάνει ὡς Μητροπολίτης καὶ Ποιμὴν πνευματικὸς τῆς κληρωθείσης Αὐτῷ Ἱεραῆς Μητροπόλεως Ἡλείας. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἔχω νὰ εἶπω, εἶναι διὲ συνενώνω μετὰ τοὺς ἁγίους ἀδελφούς, οἱ ὅποιοι τὸν ἐξέλεξαν καὶ οἱ ὅποιοι τὴν στιγμήν αὐτὴν συμπροϊστανται ἐδῶ συλλειτουργοῦντες μετὰ ὅλους ὑμᾶς πὸν εὐρίσκασθε τὴν στιγμήν αὐτὴν συμπροσευχόμενοι, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ ποιμνίον του πὸν εὐρίσκειται μακρὰν τοῦ παρόντος χώρου, ὅπως ὁ Θεός, ὁ Θεῖος τῆς Ἐκκλησίας Δομήτωρ, ὁ Ἀρχιποιμὴν Χριστός, τὸν καταστήσῃ Ἄξιον Ποιμένα τῆς ἱστορικῆς Μητροπόλεως Ἡλείας, τὴν ὁποίαν ἐποίμαναν προκάτοχοί του διαπρεπεῖς καὶ νὰ φανῇ ἀντίξιος αὐτῶν καὶ νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον τουλάχιστον τοῦ πρόφατος εἰς Κύριον ἐκδημήσαντος κυροῦ Ἀθανασίου, τὸ ὅποιον ὄχι μόνον θὰ συνεχίσῃ ἀλλὰ εὐχόμεθα καὶ νὰ ἐπανεξῆσῃ, διότι ὑπῆρξε πράγματι ὁ ἀείμνητος ποιμενάρχης καρποφόρος εἰς ἔργα ἀγαθοεργίας. Μετὰ τὰ δλίγα αὐτὰ, Θεοφιλέσσιαι, σὲ προσκαλῶ νὰ ἀνέλθῃς καὶ τὴν τρίτην θαυμάδα τῆς Ἱερωσύνης καὶ νὰ δεχθῆς τὸ Ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα ἐκ τῶν χειρῶν ἐμοῦ καὶ τῶν τῶσων ἀδελφῶν πὸν συλλειτουργοῦν μετὰ ἐμοῦ σήμερον. Ἄξιος!

Ὁ νέος Μητροπολίτης ἀπήντησεν εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου εἰπών:

Μακαριώτατε Δέσποτα,

1. Εὐχαριστήριον αἶνον καὶ δοξολογίαν ἀναπέμπτω πρὸς τὸν ἐν Τριᾷδι ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν, τὸν ἐπι-

Παραλλήλως ἐξεπροσώπει τὴν Α. Μακαριότητα εἰς διαφόρους ἐκκλησιαστικὰς, ἐπιστημονικὰς, στρατιωτικὰς καὶ κοινωνικὰς ἐκδηλώσεις, ὡς Ἀντιπρόεδρος δέ, κωλυμένου τοῦ Μακαριωτάτου, προήδρευε τοῦ Α. Συμβουλίου τοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης.

Ὡς ἦτο φυσικόν, ἐκ τῆς θέσεως ταύτης ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν, ἐγένετο γνωστὸς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν ἐπὶ ἐπαξίᾳ ἐκπροσωπήσει τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν σεπτὴν Ἱεραρχίαν, ἥτις ἐκτιμῶσα τὰ πολλαπλὰ αὐτοῦ πνευματικὰ καὶ διοικητικὰ προσόντα πρόεκρινε αὐτὸν καὶ κατέστησε Μητροπολίτην τῆς γεραρᾶς Ἱεραῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν κατὰ τὰς ἀρχιερατικὰς ἐκλογὰς τῆς 1ης Ὀκτωβρίου 1981.

βλέψαντα ἐπ' ἐμοὶ τῷ ἁμαρτωλῷ καὶ ἀχρεῖῳ καί, ψήφοις κανονικαῖς τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν - Μελῶν τῆς οὐπιτῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἐκλέξαντά με ἐκ τῶν ἀδελφῶν μου, ἵνα καταστήσῃ με «ἐπιτρότην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδον ὧν τε ἀφθῆσομαι»¹ καὶ με ἀποστείλῃ πρὸς τοὺς συμπατριώτας μου Χριστιανοὺς κατοίκους τῆς Ἱεραῆς Μητροπόλεως Ἡλείας τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλήρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις»², εἰς διαδοχὴν τοῦ προώρως ἐκδημησάντος πρὸς Κύριον ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ἡλείας κωροῦ Ἀθανασίου, ἡ ψυχὴ τοῦ ὁποίου περιτίπται αὐτὴν τὴν στιγμήν ἐν μέσῳ ἡμῶν, εὐφραίνουμένη ἀσφαλῶς, ἀφοῦ ἐκκληροῦται διακαῆς του πόθος. «Ὡς εἶναι ἡ μὴμη του αἰωνία.

Ὡς δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπελεύθερος Κυρίου»³ ὑποτάσσομαι εἰς τὰς θουλάς τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας μου καί, κλίνων γόνυ σώματος, τοῦ καὶ καρδίας, προσκυνῶ τὸ Πανάγιον Ὄνομα τοῦ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐφ' ᾧ «πᾶν γόνυ κάμψη ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων»⁴.

Κληθεὶς προσέρχομαι ὁ ἀδύναμος ἐγὼ καὶ εὐθρανος πηλός, ἵνα ὡς σκευὸς πῆλινον τεθῶ εἰς τὸ καμῖνι τῆς θείας χάριτος, διὰ τὰ ἐνδυναμωθῶ, ὥστε κατὰ τὴν διακονίαν μου τὰ δύναμαι ἐμπρακτικὰ τὰ ὁμολογῶ μετὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ»⁵. Προσέρχομαι διὰ τὰ ἀναθῶ ὄχι εἰς τοὺς γνωστοὺς ἐπιγείους θρόνους, ἀλλ' εἰς τὸν γολγοθᾶν τῆς ἐπισκοπικῆς τιμῆς, διὰ τὰ ἀναλάθω καὶ ἐν αὐταπαρνήσει τὰ σηκῶσω τὸν σταυρὸν τοῦ Κυρίου⁶, τὸν σταυρὸν τῆς θουσίας καὶ τῆς προσφορᾶς, τὸν σταυρὸν τῆς συγγνώμης καὶ τῆς ἀγάπης, τὸν σταυρὸν τῆς σωτηρίας καὶ τοῦ ἀγιασμοῦ τῶν ἀνθρώπων. Προσέχομαι πρὸς τὸ ὕψος τοῦ ἐπισκοπικοῦ βαθμοῦ ὄχι διὰ τὰ βλέπω τὰ με ἀκολουθοῦν περισσότεροι ὄπαδοί, ἀφοῦ ποτὲ δὲν ἐπεδίωξα τὰ ἀποκτῆσω τοιοῦτους, ἀλλὰ διὰ τὰ ὀδηγήσω τοὺς χριστιανοὺς τοῦ ἐμπειπιστευμένου πνευματικοῦ ποιμῆνι μου ἐκ τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας τῆς γῆς εἰς τὴν θριαμβεύουσαν τοῦ οὐρανοῦ, κατὰ τὴν σύστασιν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου «οὐ ζῆτει ἐν γῆ καταλιπεῖν παῖδας, ἀλλ' ἀναγαγεῖν (αὐτοὺς) εἰς τὸν οὐρανόν»⁷.

1. Πράξεις ΚΣΤ' 16.

2. Πράξεις ΚΣΤ' 18. Ὡς γνωστὸν ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει σωτηρία. Ἀλλὰ καὶ μόνον «ὅπου ἂν φανῇ ὁ Ἐπίσκοπος, ἐκεῖ τὸ πλῆθος ἔστω ὡσπερ ὅπου ἂν ᾗ Χριστός, ἐκεῖ ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία». Ἰρνάτιος πρὸς Σμυρναίους VIII 2. ΒΕΠ, Τόμος 2ος, σελίς 281, 21-24.

3. Α' Κορινθίους Ζ' 22.

4. Φιλιππησίους Β' 10-11.

5. Φιλιππησίους Δ' 13.

6. Μάρκου Η' 34, Ἰωάννου Ι' 11.

7. Ἀσκητικὴ προδιότισις 2. ΕΠΕ, Τόμος 8ος σελ. 84, 19-20.

Προσέρχομαι «ὁ ἰάλας ἐγὼ»⁸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς μεγαλειότητος τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ καὶ ἐν βαθείᾳ συναισθῆσει τῶν γενομένων, ἀλλὰ καὶ ἐν νύκτῃ ἀφοσιώσῃ καὶ ὑπακοῇ ἀναφωνῶ «ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι ἀπόστειλόν με»⁹. Ἀπόστειλόν με, Κύριε, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τοῦ λαοῦ τοῦτου, πρὸς ψυχῶν κυβέρονται, πρὸς διδασκαλίαν τὴν ἐν λόγῳ, τὴν ἐν ἔργῳ καὶ ὑποδείγματι, διὰ τῶν ὄπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, πρὸς ποιμαντικὴν εὐθου, ἀποσπῶσαν κόσμον, Θεῷ προσάγουσαν, δαπανῶσα σῶμα, πνεῦμα προστεθειῶσαν, σκότους φεύγουσαν, φωτὶ χαίρουσαν, θῆρα (= θηρία) ἐλαύνουσαν, μάνθραν συνάγουσαν, κορηνοὺς φυλασσομένην καὶ ἐρημίας, ὄρεσι καὶ ὕψει (πνευματικοῖς καὶ οὐρανίοις) προσελαύνουσαν», ἵνα κατὰ τὸν Μέγα Γρηγόριον τὸν Θεολόγον ὁμιλήσω¹⁰.

2. Ὅμως, Μακαριώτατε Δέσποτα, ὁ Θεὸς διὰ τὴν πραγματοποιήσῃ τῶν θείων σχεδίων Του χρησιμοποιεῖ ἐκάστοτε ὡς ὄργανά Του καὶ ἀνθρώπους. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ ἐν τῇ εὐσεβῇ ταύτῃ ὥρα αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην καὶ τούτων τὰ ἀναμνηθῶ, διὰ τὰ ἐκφράσω πρὸς αὐτοὺς τὰς ἀπειροὺς εὐχαριστίας μου καὶ τὰ ἐκδηλώσω πρὸς πάντας τὴν βαθείαν εὐγνωμοσύνην μου.

Ἐν πρώτοις πρὸς τὴν παρισταμένην εὐσεβῆ μητέρα μου καὶ τὸν ἀείμνηστον πατέρα μου, ἡ ψυχὴ τοῦ ὁποίου, ἐν οὐρανοῖς εὐρισκομένη, παρακολουθεῖ ἐκείθεν καὶ συμπροσεύχεται.

Πρὸς τοὺς Διδασκάλους μου καὶ Καθηγητὰς μου εἰς τὸ χωρίον μου Καρθαμᾶ - Ἡλείας, τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν Κορίνθου καὶ τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ζῶντες τε καὶ κεκοιμημένους.

Πρὸς τοὺς ἀειμνήστους Μητροπολίτην Κορινθίας κωρὸν Προκόπιον καὶ τὸν Ἀρχιμ. Σωφρόνιον Γκιολάκη, Ἡγούμενον ἐν ζωῇ τῆς Ἱεραῆς Μονῆς Ἀγίου Γεωργίου Φενεοῦ Κορινθίας, οἱ ὁποῖοι μοῦ παρέσχον με ἀπλοχερῶ καὶ ἰλαρότητα¹¹ τὰ ἀναγκαῖα ὑλικὰ μέσα τῶν ἱερατικῶν καὶ θεολογικῶν σπουδῶν μου.

Εὐχαριστῶ καὶ εὐγνωμονῶ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην πρώην Ἡλείας κ. Γεωμανόν, τὸν χειροτονήσαντά με Διάκονον καὶ Προσβύτερον καὶ καταστήσαντά με πρῶτον του συνεργάτην ἐν τῇ διαποιμάνσει τῆς Ἱεραῆς Μητροπόλεως Ἡλείας καὶ πολλὰ διδάξαντά με ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἐκκλησίας.

Εὐχαριστῶ καὶ εὐγνωμονῶ πάντας τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας καὶ τοὺς Θεοφιλεστάτους

8. Ἡσαίου ΣΤ' 5.

9. Ἡσαίου ΣΤ' 8.

10. Λόγος Θ' 3. ΕΠΕ, Τόμος 1ος, σελ. 276, 14-22.

11. Β' Κορινθίους Θ', 7.

Ἐπισκόπους, οἱ ὁποῖοι συμμαρτυροῦν καὶ συμπροσεύχονται τὴν σιγμὴν ταύτην ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς χειροτονίας μου.

Εὐχαριστῶ τὸν ἱερόν Κλήρον τῆς Μητροπόλεως Ἡλείας καὶ πάντας τοὺς συμπροσευχομένους Προσβυτέρους καὶ Διακόνους, τὰς Μοναχικὰς ἀδελφότητας καὶ τὸν εὐσεβῆ Λαόν καὶ τοὺς ἄρχοντες τῆς Ἡλείας καὶ πάντας τοὺς προσελθόντας καὶ συμπροσευχομένους κατὰ τὴν ὥραν ταύτην, πὸν ἡ πλήθους καὶ ἡ περιόριστος δὲν ἐπιτρέπον κατ' ὄνομα νὰ μνημονεύσω.

Ἐξαιρέτως εὐχαριστῶ καὶ ἐκ θαθέων εὐγνωμονῶ ὑμᾶς, Μακαριώτατε Δέσποτα καὶ Ποιμενάρχα μου, διὰ τὴν πρὸς τὴν ταπεινότητά μου ἐπιδεικνυμένην πατρικὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον. Σὰς εὐγνωμονῶ καὶ σὰς ὑπόσχομαι διὸ θὰ προσπαθῆσω, μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς εὐχὰς σας, νὰ φανῶ ἀντάξιός τῆς ἐκτιμῆσέως σας καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης, μὲ τὴν ὁποῖαν μὲ περιβάλλετε.

Μακαριώτατε,

3. Διερχόμεθα σήμερον ἐξ ἐπόψεως πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς δυσκόλου καιροῦς. Ὅχι τόσον διότι εἰς τὸ ἔργον μας προβάλλονται πολλὰ καὶ μεγάλα ἐμπόδια, καθ' ὅσον «πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι»,¹² ἀλλὰ κυρίως διότι οἱ ἄνθρωποι σιγὰ - σιγὰ χάνουν τὰ ἀνθρώπινα γνωρίσματα καὶ χαρακτηριστικά τους, ἀποπροσανατολίζονται ἀπὸ τὸ ἀληθινὸν φῶς, ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὴν ἀλήθεια καὶ περιφρονοῦν τὰς αἰωνίους ἠθικὰς ἀξίας καὶ ἀρχάς.

Ὡς ἐκ τούτου ὁ Ἐπίσκοπος πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἀκοίμητος καὶ ἀκριθὴς φύλαξ καὶ φρουρὸς τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης τῆς πίστεως καὶ τῶν ἱερῶν παραδόσεων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κατὰ πάσης ἐπιβουλῆς καὶ νοθεύσεως αὐτῶν ἐκ μέρους τῶν «ὄρραιων καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν».

Πρέπει νὰ εἶναι τὸ δυνατὸν καὶ καθαρὸν φῶς «ἐπὶ τὴν λυχνίαν»,¹³ ὥστε νὰ φωτίξῃ πάντας τοὺς ἀνθρώπους γύρω του καὶ νὰ τοὺς καθοδηγῇ πρὸς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία ἀληθῶς θὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ εἰς τὴν ζωὴν τῶν.¹⁴

Πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἀκατάπαντος φωτεινὸς σηματοδότης τῆς ὁδοῦ τοῦ Θεοῦ, ὥστε, καταφεύγοντες σ' αὐτὴν οἱ κουρασμένοι στρατοκόποι αὐτῆς τῆς γῆς,¹⁵ νὰ εὐρίσκουν ἀνάπαισιν καὶ χαρὰν. Νὰ εἶναι ὁ πνευματικὸς φάρος, πὸν θὰ ὑποδεικνύῃ τοὺς ποικιλωνύμους καὶ ποικιλομόρφους κινδύνους τῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ πὸν θὰ φανερώσῃ τὴν εἴσοδον τῆς Ὁρθοδόξου

† Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἡλείας καὶ Ὠλένης
κ. Γερμανός

Ἐκκλησίας, πὸν εἶναι τὸ λιμάνι τῆς σωτηρίας, τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς γαλήνης εἰς τὴν αἰοικήν καὶ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν.¹⁶

Ὁ Ἐπίσκοπος σήμερον πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἰσχυρὸς μαγνήτης, πὸν θὰ συγκρατῇ καὶ θὰ ἐνώνῃ γύρω του τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Πρέπει νὰ εἶναι «τὸ ἄλας τῆς γῆς»¹⁷ πὸν θὰ προλαμβάνῃ τὴν κοινωνικὴν σήψιν καὶ τὴν ἠθικὴν διαφθοράν, ἀλλὰ καὶ θὰ διατηρῇ, μὲ τὴν δύναμιν τῶν Μυστηρίων καὶ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου, ἄφθορον τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον¹⁸ καὶ τὴν δημοφιλίαν τῆς ἀδόλης χριστιανικῆς ζωῆς.

16. Ἰωάννου Γ' 9, Ματθαίου ΚΑ' 33.

17. Ματθαίου Ε' 13.

18. Γαλάτας Δ' 19. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ἑμιλῶν περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ποιμαντικῆς, λέγει διὸ οὗτος ἀποσκοπεῖ εἰς τὸ «πτερώσαι ψυχὴν, ἀρπάσαι κόσμον καὶ δοῦναι Θεῷ, καὶ τὸ κατ' εἰκόνα ἢ μόνον τηρῆσαι ἢ κινδυνεῖον χειραγωγῆσαι ἢ διαρρῦν ἀνασώσασθαι, εἰσοικίσει τε τὸν Χριστὸν ἐν ταῖς καρδίαις διὰ τοῦ Πνεύματος καὶ τὸ κεφάλαιον, Θεὸν ποιῆσαι, καὶ τῆς ἕνω μακαριότητος, τὸν τῆς ἕνω συντάξεως». Ἀπολογητικὸς περὶ τῆς φυγῆς εἰς τὸν Πόντον ἢ περὶ ἱερωσύνης, 22. ΕΠΕ, Τόμος 1ος, σελ. 102, 1-6.

12. Μάρκου Θ' 23, Π.ρ.β.λ. καὶ Λουκᾶ ΙΗ' 27.

13. Ματθαίου Ε' 15.

14. Ἰωάννου Η' 32.

15. Ματθαίου ΙΑ' 28.

Η ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΗΒΩΝ ΚΑΙ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ κ. ΓΕΡΩΝΥΜΟΥ

Τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1981 ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ ψήφων 73, ἐξέλεξε τὸν παγος. ἀρχιμ. κ. Γερώνυμον Λιάπην, μέχρι τότε Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱεράς Συνόδου, Μητροπολίτην Θηβῶν καὶ Λεβαδείας.

Ὁ νέος Μητροπολίτης γεννήθηκε στὰ Οἰνύφυτα Βοιωτίας (1938). Σπούδασε Φιλολογία (Ἀρχαιολογία) καὶ Θεολογία. Διάκονος καὶ Πρεσβύτερος χειροτονήθηκε τὸ 1967. Ὑπηρετήσε ὡς Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θηβῶν (1967 - 78) καὶ Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱ. Συνόδου (1978 - 81), καθὼς καὶ στὴν Ἐκπαίδευσιν. Μετεκπαιδεύτηκε στὸ ἐξωτερικὸ καὶ εἶναι συγγραφεὺς βιβλίων.

Ἡ χειροτονία τοῦ ἐψηφισμένου Μητροπολίτη Θηβῶν κ. Γερώνυμου ἐγένε τὴν Κυριακὴ 4 Ὀκτωβρίου στὸν Καθεδρικὸ Ναὸ τῶν Ἀθηνῶν. Στὴ Θεία Λειτουργία, ποὺ προεξήρχε ὁ Μακ. Προκαθήμενος κ. Σεραφεῖμ, ἔλαβαν μέρος οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, Κίτρους κ. Βαρνάβας, Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, Φωκίδος κ. Χρυσόστομος, Κορίνθου κ. Παντελεήμων, πρ. Θηβῶν κ. Νικόδημος, Φιλίππων κ. Προκόπιος, Νεαπόλεως κ. Διονύσιος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθιμος, Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος, Θεσσαλιώτιδος κ. Κλεόπας, Διδυμοτείχου κ. Ἀγαθάγγελος, Αλαρίτης κ. Σεραφεῖμ, Πειραιῶς κ. Καλλίνικος, Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος, Κιλκισίων κ. Ἀμβρόσιος, Ζακύνθου κ. Παγτελήμων, Χίου

κ. Διονύσιος, Κυθήρων κ. Ἰάκωβος, Σπάρτης κ. Εὐστάθιος, Ἱερισσοῦ κ. Νικόδημος, Ἡλείας κ. Γερμανὸς καὶ ὁ Θεοφίλ. Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιος.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς χειροτονίας, ὁ Μακ. Προκαθήμενος κ. Σεραφεῖμ προσφώνησε τὸ νέο Ἱεράρχη διὰ τῶν ἐξῆς λόγων:

Ἀγαπητοί μου,

Ἡ λιπαρὰ μόρφωσις τοῦ πρὸς χειροτονίαν σήμερον Θεοφιλεστάτου Ἐψηφισμένου διὰ τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, ἐν τε τῇ ἡμεδαπῇ καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἡ ἀξιόλογος συγγραφικὴ του ἐργασία, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἐνυχεν ἐπαξίως θραβείων τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἡ προσφορὰ του εἰς τὴν παιδείαν τοῦ ἔθνους εἰς τὴν ὁποίαν ἐδίδαξεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἅμα τῇ εἰσόδῳ του εἰς τὸν Ἱερὸν Κλήρον, μὲ ἰδιαίτερον τὴν διδασκαλικὴν παρουσίαν του εἰς τὴν Λεόντιον Σχολήν, ἡ καρποφόρος διακονία του εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς Πρωτοσυγκέλλου καὶ Ἱεροκήρυκος καὶ γενικῶς πνευματικοῦ ἐργάτου τοῦ Ἐυαγγελίου ἐν τῷ Ἀμπελώνι τοῦ Κυρίου εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, καὶ τὸ ἀνεπίληπτον τοῦ βίου του, ἤγαγον τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ παιρηφίας νὰ προαγάγῃ τὸν Θεοφιλέστατον εἰς Μητροπολίτην τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, ὅτε τοῦ ἐν αὐτῇ θεοφιλῶς ἀρχιερατεύσαντος

Πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἐνθουσιώδης σαλπικτικὴς τῆς ἐγορηγόρευσεως ἐκ τοῦ ὕπνου τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ἐνάρξεως ἀγῶνος πνευματικοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁ ἄγγελος τῆς δεδαίας νίκης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀληθινῆς χαρᾶς καὶ προκοπῆς.

4. Μὲ αὐτὰς τὰς σκέψεις καὶ μὲ αὐτὰ τὰ συναισθήματα παραδίδω σήμερον τὸν ἑαυτὸν μου εἰς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ δεχθῶ τὸν τρίτον βαθμὸν τῆς ἱερωσύνης.

Προσευχῆθῃτε καὶ οἱ, Μακαριώτατε, μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων καὶ Θεοφιλεστάτων Ἀρχιερέων, τοῦ τιμίου Προσβυτερίου, τῆς ἐν Χριστῷ Διακονίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα διὰ τῶν προσευχῶν τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἱερομάρτυρος Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, πρώτου Ἐπισκόπου καὶ πολιούχου Ἀθηνῶν, ἐπιστηνώσῃ καὶ ἐμὲ ἡ Χάρις τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος καὶ μὲ καταξιώσῃ νὰ πραγματοποιήσω τὸ ἱερὸν καὶ φιλό-

θωπον τοῦτο ἔργον, ποὺ ἡ Ἐκκλησία δι' ἑμῶν μοῦ ἐμπιστεύεται σήμερον, πρὸς δόξαν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Συμπροσευχόμενοι ἐν τῷ Ἱερῷ παρέστησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται: Διοικισαρείας κ. Ἰάκωβος, Ἱεραπόλεως κ. Εἰρηναῖος, Ρόδου κ. Σπυρίδων, Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, Φωκίδος κ. Χρυσόστομος, Δράμας κ. Διονύσιος, Πατρῶν κ. Νικόδημος, Βεροίας κ. Παῦλος, Σισανίου κ. Ἀγτώνιος, Νεαπόλεως κ. Διονύσιος, Ζιχωνίων κ. Σπυρίδων, Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος, Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος, Χίου κ. Διονύσιος, Τρίκκης κ. Ἀλέξιος καὶ Καμπανίας κ. Κοσμάς, οἱ Θεοφίλ. Ἐπίσκοποι: Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιος, Βρεσθῆνης κ. Δημήτριος καὶ Δωδώνης κ. Χρυσόστομος, Καθηγηταὶ Πανεπιστημίων, ὁ Δήμαρχος Πύργου, Κοινοτάρχαι τοῦ Νομοῦ Ἡλείας, Πρόεδροι Συλλόγων, ἄλλοι ἐπίσημοι καὶ πλῆθος λαοῦ ποὺ ἀναφωνοῦσε «Ἀξίως» καὶ χειροκροτοῦσε τὸν νέον Ἱεράρχην, διαδηλώνοντας τὴν χαρὰν του.

Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Νικοδήμου, διὰ λόγους οὓς ἐκεῖνος ἐγγνώρισε τῇ Ἱεραῖ Συνόδῳ τῆς Ἱεραρχίας, παραιτησαμένου, ἀνοικτεῖς οὐτω τῆς θύρας διὰ τὴν καταλάβη τὴν Μητρόπολιν ταύτην ὁ σήμερον χειροτονούμενος, ἐκ τῆς ὁποίας καὶ κατάγεται οὗτος.

Ἡμεῖς δὲ ἐγγνώρισamen αὐτὸν προσωπικῶς, ὡς στενὸν ἡμῶν συνεργάτην ἐν τῇ Διαρχεῖ Ἱεραῖ Συνόδῳ, ἐν τῇ ὁποίᾳ διετέλεσε τὸ πρῶτον Γραμματεὺς καὶ ἐν συνεχείᾳ μέχρι τῆς ἐκλογῆς του Ἀρχιεπισκοπάρχου, καὶ ἐξετιμήσαμεν τὸν εὐλαβικὴν καὶ εὐθὺν χαρακτῆρά του καὶ τὸ φιλόπονον ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ του, τὸν ἡμερον καὶ ἡρεμον τύπον τοῦ προσγειωμένου εἰς τὰς ἐκδηλώσεις του ἀνθρώπου, πράγματα τὰ ὁποῖα συνθέτουν μίαν ὁλοκληρωμένην προσωπικότητα.

Θεοφιλέστατε,

Ταῦτα πάντα καὶ ὅσα ἄλλα διαφεύγουν λόγῳ τῆς στιγμῆς, δικαίως ἄφησαν, ὥστε ἡ Ἱεραῖ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ τόσον τιμητικῆς παμνημονίας, νὰ σὲ καλέσῃ εἰς τὴν ὑψηλὴν ἀρχιερατικὴν διακονίαν καὶ νὰ σοῦ ἀναθέσῃ τὴν ποιμαντορίαν τῆς καὶ γενετικῆς σου ἱστορικῆς Ἱεραῖς Μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας. Καὶ θέλει νὰ πιστεύῃ, ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς νέας ταύτης σκοπιᾶς θὰ φανῆς ἀνιάξιος τῶν προσδοκιῶν τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ θὰ ἀποδῆς εἰς πλεόν ἐπωφελεῖς καὶ καρποφόρος εἰς τὸν πνευματικὸν Ἀμπελῶνα τοῦ Θεοῦ Ἀδελφῆς Δομήτορος.

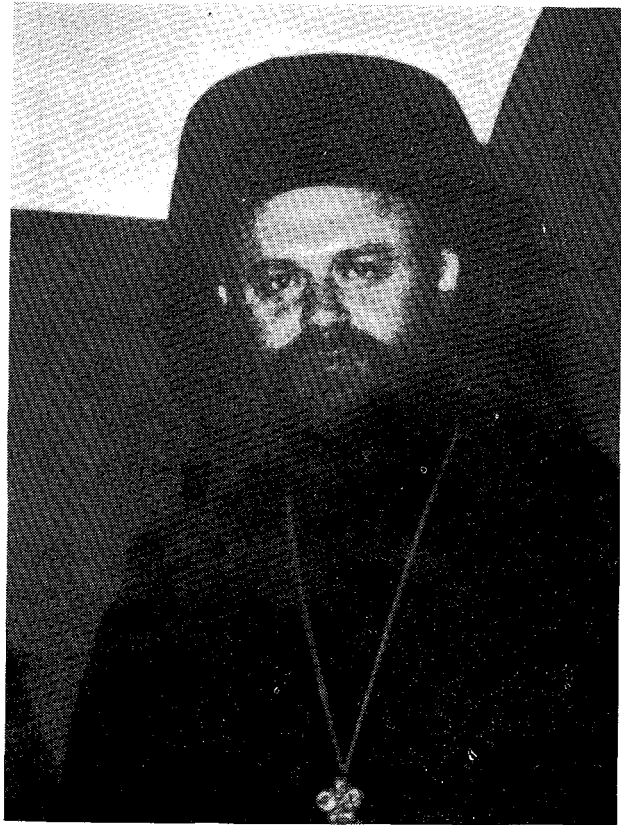
Θεοφιλέστατε,

Ἀναλαμβάνεις τὴν διαπομπαν τῆς κληρωθείσης σοι Θεοσώστου Παροικίας εἰς μίαν περίοδον κρίσιμον καὶ διὰ τὸ Ἔθνος καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, με ἄγνωστον τὴν τροχίαν τῆς δι' ὁλόκληρον τὸν κόσμον καὶ διὰ τὴν Πατρίδα μας.

Θεοφιλέστατε,

Καλεῖσαι, καθὼς καὶ πάντες οἱ πιστοὶ χριστιανοί, ἡμῶν καὶ οἱ ταγοὶ τῆς Ἐκκλησίας, καλεῖσαι λέγω, νὰ διαδραματίσῃς σύνθετον ρόλον, καὶ ὄχι μόνον καθαρῶς ἐκκλησιαστικόν. Ἀλλά, ὡς ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ, καὶ ὁλόκληρον ἐθνικόν, πρῶτον τὸ ὁποῖον ἐπραξεν ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὰς δυσκόλους στιγμὰς τοῦ ἐθνικοῦ βίου, καὶ κατὰ τὴν βυζαντινὴν περίοδον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς προσφάτους μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν χρόνους καὶ μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν.

Μὲ ἀπὸ τὰ ὀλίγα, Θεοφιλέστατε, ἀπὸ καρδίας εὐχόμεθα, ὅπως τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καθοδηγῇ τὰ θέματα σου εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν καὶ αὐτῷ εὐάρεστον, ὥστε νὰ καταστήσῃς ποιμενάρχης ἄξιος τῆς ἐπιτιμῆσεως τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας, τιθέμενος λυχνία φωταγωγῆς φωτίζουσα τὴν κληρωθείσάν σοι Θεοτίμη-

† Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας
κ. Ἱερώνυμος

τον Ἱεράν Μητρόπολιν Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον αὐτῆς.

Μὲ τὰς θεομᾶς αὐτὰς εὐχάς, Θεοφιλέστατε, σὲ καλοῦμεν νὰ ἀνέλθῃς εἰς τὴν ὑψηλὴν βαθμίδα τῆς ἀρχιερωσύνης, ὥστε ὡς ἄξιος ἀρχιερεὺς νὰ διαπομπῆς τὸ πιστευθὲν σοι χριστιανικὸν πλῆρωμα.

Ἄξιος!

Ἀπαντῶν ὁ Σεβ. Θηβῶν κ. Ἱερώνυμος, εἶπε:

Μακαριώτατε Δέσποτα,

Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία, ἀδελφοὶ συμπε-

σώτεροι καὶ διάκονοι,

Πιστὲ τοῦ Κυρίου Λαέ,

Αἰχμαλωτισμένος ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου μας καὶ συντριμμένος ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος αὐτῆν τὴν πισταγωγικὴν ὥραν τῆς ζωῆς μου, Τὸν εὐχαριστῶ μὲ δὴ τὴν θέρη τῆς καρδίας μου, διότι ἔτσι ἐπίνομήσε τὰ κατ' ἐμέ. «Ἀπὸ γούν τῆς ἡμέρας ἕως νῦν ὡς χελιδὼν φωνήσω καὶ ὡς ἀηδὼν ἀλλαλάξω

καὶ οὐ παύσομαι ἐδλογῶν Αὐτὸν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου».

Μακαριώτατε,

δὲν εἶμαι διατεθειμένος αὐτὴν τὴν ὥραν οὔτε τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος νὰ ἀναπτύξω, οὔτε εἰς τὰς μικρὰς μου δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι τίθενται εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἀναφεροῦν, παρὰ μόνον νὰ σὰς διαθεβαίωσω, ὅτι δὲν ἔχω ψευδαισθήσεις, καὶ γνωρίζω καλὰ τί σημαίνει νὰ εἶναι κανεὶς ἐπίσκοπος σὺν 1981, ἱκανὸς «ποιμαίνειν μετ' ἐπιστήμης τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ».

Καλοῦμαι νὰ λάβω τὸν τρίτον τῆς ἱερωσύνης βαθμὸν καὶ ἀποστέλλομαι νὰ ποιμάνω ἓνα ἐκλεκτὸν καὶ ἱστορικὸν λαόν, τὸν Βοιωτικόν, εἰς μίαν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν, ὅπου καὶ ἂν σιρόφη κανεὶς τὸ θλέμμα του ἀντικρῶζει προβλήματα καὶ ἐρωτηματικά.

Εἰς τὴν ταραγμένην ἐποχὴν μας, πὸν ἐπικραεῖ ἡ σύγχυσις ἀλλὰ πὸν ὑπάρχει συγχρόνως ἡ ἀναζητήσιος καὶ ἡ λαχάρα γιὰ γνησιότητα, εὐλικρίνεια καὶ ἀλήθεια, εἰς τὴν ἐποχὴν μας πὸν κυριαρχεῖ ἡ ἀνησυχία καὶ τὸ ἀνικανοποίητον ἀλλὰ συγχρόνως ἀναζητοῦνται σιτηρίγματα διὰ νὰ οἰκοδομηθοῦν οἱ πεσμένες ἐλπίδες, πιστεῦω ἀπλόγια ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ὁ ὁρθόδοξος Ἐπίσκοπος ἔχει χρέος νὰ μεταγγίσῃ καὶ νὰ μεταφέρῃ εἰς αὐτὴν, τὴν πραγματικότητα τοῦ Θεοῦ, νὰ καταστήσῃ ψηλαφητὴ τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον καὶ τοῦτο ὄχι ὡς σὺραγὸς ἀλλὰ πρῶτος «ὡσπερ κοινὸς ἐπίσημος ἐκ μεγάλου ποιμνίου εἰς προσφορὰν, ὀλοκαύτωμα δεκτὸν τῷ Θεῷ ἡτοιμασμένον».

Αὐτὴν τὴν ἱστορικὴν στιγμήν τῆς ζωῆς μου ποῖν ἢ αὔρα τοῦ Παναγίου Πνεύματος πνεύση, ἐπιτροφέατέ μου Μακαριώτατε:

Νὰ εὐχαριστήσω τὴν σεπτὴν Ἱεραρχίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία διὰ τῆς τιμῆς ψήφου τῆς με ἀνέδειξε ποιμενάρχη τῆς ὥραίας καὶ εὐάνδρου Βοιωτίας. Τὸ ἀπατέλεσμα τῆς ψηφοφορίας, ἡ ἁμόφωνος πρόχρησις μου, με ὑποχρεώνει ἀκόμη περισσότερο, αὐξάνει τὸ βάρος τῆς εὐθύνης.

Νὰ εὐχαριστήσω τὸν σεβαστὸν Γέροντα, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην πρ. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Νικόδημον διὰ τὴν σιοργὴν καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς ἐμὲ, δι' ὅσα ἔπραξε πρὸς τὴν ἐλαχιστάτην μου. Ἐξῆσα κοντὰ του δεκατέσσαρα ὀλόκληρα χρόνια θὰ εἶναι δι' ἐμὲ πάντοτε «ὡ διὰ τῆς σιωπῆς κήρυξις» ἢ «ἐπιστολὴ ἀρετῆς, ἡ ὑπ' ἐμοῦ ἀναγινωσκομένη». Διαδηλώ τὴν νίκην μου ἀφοσίωσιν πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπόν του· οἱ τόσες ἀρετέες του θὰ ἀποτελοῦν δι' ἐμὲ πηγὴν ἐμπνεύσεως καὶ δείκτην πορείας εἰς τὴν ἀρχιερατικὴν μου διακονίαν.

Νὰ εὐχαριστήσω τοὺς σεβαστοὺς μου γονεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀξιώθηκαν ἀπὸ τὸν Κύριον νὰ εὐρίσκωνται

σήμερον ἐδῶ, τὴν ἐδλογημένην αὐτὴν ὥραν ὡς δοξολογοῦν μαζί μου τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος τόσον πλούσια ἤμειψε τοὺς πολλοὺς τῶν κόπους. Τὸν πνευματικόν μου πατέρα, ἀρχιμ. Βασίλειον Οἰκονόμον, ὁ ὁποῖος κυκλώνει σήμερον τὸ ἱερὸν θυσιαστήριον καὶ ὁ ὁποῖος εἰς τὰ νεανικά μου χρόνια καὶ ἔπειτα ἐσιτάη πλάι μου βοηθὸς καὶ ἐνισχυτής.

Τέλος, Μακαριώτατε Δέσποτα, εὐγνώμονες εὐχαριστίες καὶ ἀπειρον σεβασμὸν ἐκφράζω πρὸς τὴν Μακαριώτητά σας διότι με ἐτιμήσατε με τὴν ἀγάπην σας καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην σας. Ἐργάζομαι κοντὰ σας εἰς ἐπιτελικὴν τῆς Ἐκκλησίας θέσιν ὑπὲρ τὴν τριετίαν καὶ κατ' αὐτὴν πολλὰ ἐδιδάχθην.

Τὸ αὐθόρμητον τοῦ χαρακτήρος σας, ἡ ἄδολη καρδιά σας, ἡ εὐθύτης καὶ ἡ εὐλικρίνεια σας, ἡ ἀνεξικακία σας, ἡ ἀπέρατη ἀγάπη σας διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔθνος, εἶναι στοιχεῖα, πὸν αἰχμαλωτίζουν τοὺς συνεργάτας σας.

«Καὶ τὰ νῦν παραιθέμει ἐμαντὸν τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς Χάριτος αὐτοῦ...». Εὐχρηθῆτε, Μακαριώτατε, σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία, ἀδελφοὶ συμπροσεβύτεροι καὶ διάκονοι, πιστὲ τοῦ Κυρίου Λαέ, εὐχρηθῆτε, νὰ ἀναδειχθῶ «καλὸς ποιμὴν», «καλὸς οἰκονόμος ποικίλης χάριτος Θεοῦ», «νὰ ποιμάνω τὸ ποιμνιὸν μου μετ' ἐπιστήμης καὶ οὐχὶ ἐν σκεύεσι ποιμένων ἀπειρο».

«Αὐτὸς ὁ Κύριος νὰ κρατήσῃ τῆς χειρὸς μου τῆς δεξιᾶς καὶ ἐν τῇ βουλήῳ αὐτοῦ με ὀδηγήσῃ».

Στὸ Ἱερὸ τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ ἦταν συμπροσευχόμενοι: οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Νέας Ἰωνίας κ. Τιμῆτος, Ἄρτης κ. Ἰγνάτιος, Κασσανδρείας κ. Συνέσιος, Λήμνου κ. Παντελεήμων, Γυθείου κ. Σωτήριος, Δράμας κ. Διονύσιος, Πατρῶν κ. Νικόδημος, Μηθύμνης κ. Ἰάκωβος, Κερκύρας κ. Πολύκαρπος, Καρυστίας κ. Σεραφεῖμ, Βερούας κ. Παύλος, Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος, Σάμου κ. Παντελεήμων, Παραμυθίας κ. Τίτος, Γρεβενῶν κ. Σέργιος, Νικοπόλεως κ. Μελέτιος, Φιλαδελφείας κ. Βαρθολομαῖος, Ρόδου κ. Σπυρίδων, Δοκαιοσαρείας κ. Ἰάκωβος, Καμπανίας κ. Κοσμάς, οἱ Θεοφίλ. Ἐπίσκοποι Βρεσθένης κ. Δημήτριος καὶ Δωδώνης κ. Χρυσόστομος, πολλοὶ κληρικαί, ὁ Γεν. Διευθυντὴς Ἱεροσημαμάτων κ. Σπ. Τρωιάνος, ὁ Νομάρχης Βοιωτίας κ. Γιαννόπουλος, ὁ ἀναπληρωτὴς Νομάρχης Ἀττικῆς κ. Κάζογλης, ἄλλοι ἐπίσημοι καὶ πλῆθος κόσμου πὸν ἀναφωνοῦσε «Ἄξις» καὶ χειροκροτοῦσε διατρανώνοντας τὴν πνευματικὴν του ἀγαλλίασι.

Ο ΕΙΔΙΚΟΣ ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γ Ν Ω Μ Ο Δ Ο Τ Η Σ Ι Σ

«Η ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΚΗΣ
ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ, ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΚΛΗΡΙΚΟΥ
"Η ΜΟΝΑΧΟΥ, ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΟΥ
ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ»

— Α —

«Ο νόμος 5383) 32 «Περί Έκκλησιαστικών δικαστηρίων και της πρὸ αὐτῶν διαδικασίας», ὁ ὁποῖος, μέχρις ἐκδόσεως εἰδικοῦ νόμου ρυθμίζοντος τὰ τῆς ἰδρύσεως, συγχροτήσεως, ἀρμοδιότητος καὶ λειτουργίας τῶν Έκκλησιαστικῶν δικαστηρίων, ἐφαρμόζεται καὶ μετὰ τὸν νόμον 590) 77 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Έκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (ἴδετε ἄρθρου 44 παρ. 1) ὁρίζει, δι' ἄρθρου 1, ὅτι τὰ Έκκλησιαστικά δικαστήρια ἐκδικάζουν τὰ παραπτώματα τῶν Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν τὰ σχετικὰ πρὸς τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ἐπαγγελίας τῆς ὁμολογίας αὐτῶν, τὰ ὁποῖα συνεπάγονται κανονικὰς κυρώσεις.

Δι' ἄρθρου 160 τοῦ εἰδικοῦ νόμου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐντεταγμένον εἰς τὸ Κεφάλαιον «περὶ τῆς σχέσεως τῆς Έκκλησιαστικῆς διαδικασίας πρὸς τὴν λαϊκὴν ποινικὴν διαδικασίαν» ὁρίζεται:

«Ὁ ἀρμόδιος Εἰσαγγελεὺς καταστάσης ἀ μ ε τ α κ λ ῆ τ ο υ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Κοινοῦ Ποινικοῦ Δικαστηρίου, ἀ ν α κ ο ι ν ο ῖ ταύτην ἐν ἀντιγράφῳ πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, π ρ ο κ α λ ε ῖ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Έκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου καθαίρεσιν τοῦ καταδικασθέντος ἄ ν ε υ ἑ τ ἔ ρ α ς τ ι ν ὄ ς δ ι α δ ι κ α σ ί α ς καὶ ἀνακοινῶσι πάραυτα τὴν γενομένην καθαίρεσιν εἰς τὸν ἀνακοινώσαντα τὴν ποινικὴν ἀπόφασιν Εἰσαγγελέα. Ἡ Έκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ ὀφείλει ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὴν ἀνακοινώσεως τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως νὰ ἐκτελέσῃ ταύτην».

«Ἀμετάκλητος» ἀπόφασιν τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Δικαστηρίου εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται τὸ ὡς ἄνω ἄρθρον 160 τοῦ νόμου, εἶναι πᾶσα ἀπόφασιν τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, ἀποφαινομένη ἐπὶ τῆς κατηγορίας καὶ ἢ ὁποῖα διήλθε τὸ στάδιον ἔλων τῶν ἐπιτρεπομένων ἐνδίκων μέσων (ἔφεσις, αἵτησις ἀναίρεσεως).

Ἡ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 525 τοῦ Κώδικος Ποινικῆς Δικονομίας προβλεπομένη ἐπανάληψις τῆς διαδικασίας ὑπὲρ τοῦ ἀμετακλήτως καταδικασθέντος δὲν εἶναι ἐνδίκον μέσον ἀλλ' ἔκτακτος διαδικασία, καθ' ὅσον διὰ ταύτης δὲν ἐπιδιώκεται ὁ, ὑπὸ ἀνωτέρου δικαστοῦ, ἔλεγχος τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως ἀλλὰ ἀποδλέπει, συντρεχόντων τῶν εἰς τὸν νόμον περιοριστικῶς προβλεπομένων προϋποθέσεων, εἰς τὴν ἀνατροπὴν τοῦ δεδομένου ἐκ τῆς ἀμετακλήτου καταδικαστικῆς ἀποφάσεως εἰς ἄλλο τὸ καταδικασθέντος, ἰδίᾳ διὰ τῆς ἀ ν α κ ο ι ν ω ρ ῖ σ ε ω ς τῆς δικαστικῆς πλάνης (Α.Π. 313) 1968, 107) 1968).

Μάλιστα, ἐνῶ κατὰ τὰ προϊσχύσαντα κατὰ τὸν χρόνον ἰσχύος τῆς καταργηθείσης Ποινικῆς Δικονομίας, ἡ ἐπανάληψις τῆς ποινικῆς διαδικασίας προσδέλετο μόνον διὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ καταδικασθέντος καὶ ὑπὲρ τούτου, ὑπὸ τὸν ἰσχύοντα Κώδικα Ποινικῆς Δικονομίας, ἡ ἐπανάληψις τῆς ποινικῆς διαδικασίας, συντρεχουσῶν τῶν δι' ἄρθρου 526 περιοριστικῶς ὀριζομένων προϋποθέσεων, διατάσσεται καὶ κατὰ τοῦ ἀθωωθέντος καὶ ἐναντίον τούτου (ἴδετε, Ζησιὰδη, Ποινικὴ Δικονομία, Τόμος Β', ἐκδόσις 1965, Κεφάλαιον ΙΘ', ἔκτακτοι διαδικασίαι, σελ. 661 ἐπ.).

Ἐκ τῆς διατυπώσεως τῶν εἰς ἄρθρον 160 τοῦ νόμου 5383) 32, διὰ τῆς γραμματικῆς ἐρμηνείας, προκύπτει ὅτι ὁ ἀρμόδιος Εἰσαγγελεὺς, διὰ τῆς ἀνακοινώσεως τῆς ἀμετακλήτου καταδικαστικῆς εἰς ἄλλο Κληρικοῦ ἀποφάσεως τοῦ Κοινοῦ Ποινικοῦ Δικαστηρίου πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, προκαλεῖ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Έκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου καθαίρεσιν τοῦ καταδικασθέντος «ἄ ν ε υ ἑ τ ἔ ρ α ς τ ι ν ὄ ς δ ι α δ ι κ α σ ί α ς».

Διὰ τὰ καταστήσει μάλιστα ὁ νομοθέτης σαφῆ τὰ ἀνωτέρω, διὰ τῆς γραμματικῆς ἐρμηνείας προκύπτουσα, προσθέτει εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 160 τοῦ ν. 5383) 32:

«Ἡ Έκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ ὀ φ ε ῖ λ ε ῖ ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὴν ἀνακοινώσεως τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως νὰ ἐκτελέσῃ ταύτην» δηλαδὴ νὰ καθαίρεσιν τὸν καταδικασθέντα, ἐπὶ τῇ ἀνακοινώσει πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Εἰσαγγελέως τῆς ἀμετακλήτου καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ κοινοῦ Ποινικοῦ Δικαστηρίου.

Ὅτως ὁμοῦ ὁρίζοντος τοῦ νόμου «περὶ Έκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας» προκύπτει ἕτερον ζήτημα ἢ τὸ ἐάν, ἐκ τῶν ἡμέσως ἀνωτέρω διὰ τῆς τελευταίας παραγράφου τοῦ ἄρθρου 160

του νόμου οριζομένων και της χρήσεως υπό του νομοθέτου της λέξεως «δ φ ε ί λ ε ι» αναφερομένης εις ενέργειαν εκ του νόμου της Έκκλησιαστικής Αρχής, δημιουργείται υποχρέωσις νομίμως οφειλομένης ενεργείας, και μάλιστα «έντός 15 ήμερών από της εις αυτήν ανακοινώσεως της ποινικής αποφάσεως» να προβή «εις καθάρεισιν του καταδικασθέντος άνευ έτέρως τινός δικασίας».

Και περαιτέρω: Εις περίπτωσιν παραλείψεως της Έκκλησιαστικής Αρχής εκ του νόμου, κατά τὰ άνωτέρω, οφειλομένης ενεργείας, ή παράλειψις έ λ έ γ χ ε τ α ι: υπό του Συμβουλίου της Έπικρατείας; Έτι περαιτέρω: Στοιχειοθετείται, κατά τὰ αντικειμενικά και υποκειμενικά αυτού στοιχεία, εις θάρος της μη ενεργησάσης κατά τον νόμον Έκκλησιαστικής Αρχής τὸ υπό του άρθρου 2 του ισχύοντος Ποινικού Κώδικος προβλεπόμενον αξιόποινον άδίκημα παραδόσεως καθήκοντος, τὸ όποιον, άς σημειωθῆ, διώκεται άυτεπαγγέλτως;

Εις τὰ άνωτέρω άς προστεθῶσι: ότι, εκ της γενικής διατυπώσεως του άρθρου 160 του ν. 5383) 32, δημιουργείται ζήτημα έρμηνείας της άληθούς έννοιας τούτου. Είνα: γνωστόν ότι: αί αξιόποιοι πράξεις διακρίνονται εις πταίσματα, πλημμελήματα και κακούργηματα. "Όταν τὸ άρθρον 160 του νόμου αναφέρεται άορίστως εις «άμετάκλητον άπόφασιν του Κοινού Ποινικού Δικαστηρίου» ποίαν άπόφασιν έννοει; Άπόφασιν έπιδηθηθείσαν διά πλημμέλημα ή έπιδηθηθείσαν διά κακούργημα;

Ειδικώς άν γίνη δεκτόν ότι: διά της λέξεως «άποφάσεως» ὁ νομοθέτης έννοει και άπόφασιν διά τὰ υπό του Ποινικού Κώδικος και των ειδικών ποινικών νόμων προβλεπόμενα και τιμωρούμενα πλημμελήματα, εδλόγως έρωτάται: Διά πάσαν άμετάκλητον εις θάρος Κληρικού άπόφασιν Κοινού Ποινικού Δικαστηρίου διά παράδασιν άδικήματος τιμωρουμένην εις θαθμόν Πλημμελήματος, όφείλει: ή Έκκλησιαστική Αρχή, κατά τὰ αναφερόμενα άνωτέρω, να καθαιρή άμα τη ανακοινώσει ταύτης υπό του άρμοδίου Εισαγγελέως εις τον Πρόεδρον της Ιεράς Συνόδου τον άμετακλήτως καταδικασθέντα υπό του Κοινού Ποινικού Δικαστηρίου Κληρικόν;

Άποδοχή της άνωτέρω έρμηνείας είναι, εκτός άλλων, και αντίθετος πρὸς τὸ κοινόν περί δικαίου αίσθημα, αλλά και τὰς εις τὸ Κεφάλαιον «Περί της σχέσεως της Έκκλησιαστικής διαδικασίας πρὸς την λαϊκήν ποινικήν διαδικασίαν» του νόμου 5383) 32 οριζομένων και περαιτέρω πρὸς αυτήν ταύτην την έννοιαν της Έκκλησιαστικής δίκης ως πνευματικής ενεργείας της Έκκλησίας (ΐδετε και άνωτέρω).

Διά των, εις Κεφάλαιον «Έκπτώσις δημοσίων υπαλλήλων» (άρθρα 249-252) του Κώδικος περί Δημοσίων υπαλλήλων και του Προεδρ. Διατάγματος 611) 1977 ως ισχύουν προβλεπόμενων, καθορίζονται αί περιπτώσεις άυτοδικίας έκπτώσεως των δημοσίων υπαλλήλων, ως και των υπαλλήλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

Ειδικώς μάλιστα διά την περίπτωσιν καταδίκης διά πλημμέλημα ή παράγρ. 1 περίπτ. 6' του άρθρου 249 του υπαλληλικού Κώδικος παραπέμπει εις τὰ διά του άρθρου 22 παράγρ. 2 τούτου οριζόμενα, διά των όποίων καθορίζονται, ως συνεπαγόμενα την άυτοδικίαν έκπτώσιν του δημοσίου υπαλλήλου τὰ πλημμελήματα κλοπής, υπεξαίρεσεως (κοινής και εν ύπηρεσία) άπάτης, εκδίασεως, πλαστογραφίας, άπουσίας δικηγόρου, δωροδοκίας, καταπίεσεως, άπιστίας περί την ύπηρεσίαν, παραδόσεως καθήκοντος, έγκλήματος κατά των ήθων και συκοφαντικής δυσφημίσεως.

Δεδομένου ότι: οί Κληρικοί της Έκκλησίας της Ελλάδος δέν είναι υπάλληλοι έρωτάται:

Προκειμένης έφαρμογής των δι' άρθρου 160 του ειδικού περί Έκκλησιαστικών δικαστηρίων νόμου εις την περίπτωσιν άμετακλήτου καταδίκης κληρικού υπό Κοινού Ποινικού Δικαστηρίου διά πλημμέλημα, θα έφαρμοσθον «κατ' αναλογίαν» τὰ ως άνω οριζόμενα υπό του Κώδικος Δημοσίων Υπαλλήλων;

Τὸ ανακύπτον ζήτημα δυσχεραίνεται και εκ του ότι ή παγία νομολογία του Συμβουλίου της Έπικρατείας δέχεται ότι τὰ Έκκλησιαστικά δικαστήρια δέν είναι ούτε κοινά ποινικά δικαστήρια, ούτε πειθαρχικά συμβούλια, ούτε διοικητικά Έπιτροπεί. Είνα: όργανα της Έκκλησίας διά των όποίων ή Έκκλησία κατ' έπικλησιν των Ιερών Κανόνων, ενεργεί έλευθέρως και άνεξελέγκτως διά τον καταναγκασμόν Κληρικών και Μοναχών, και έφ' όσον έχουν τὰς ιδιότητας ταύτας, εκπληρώσεως των χρεών και καθηκόντων των εκ της επαγγελίας των. (Σ.τ.Ε. 36) 1975, 2800) 72, Όλομ. 4120 - 4123) 1980 και Άρειος Πάγος 120) 1969, Ποινική, Άναστ. Μαρίνου, Συμβούλου της Έπικρατείας «Ο έλεγχος των πράξεων των Έκκλησιαστικών Αρχών υπό του Συμβουλίου της Έπικρατείας» άνάτυπον εκ της Έπιθεωρήσεως Δ.Δ. Δικαίου, Τόμος ΙΖ (1973), ως και γνωμοδότησιν ήμῶν «Τὸ άνελέγκτον υπό του Συμβουλίου της Έπικρατείας της Ποινικής έξουσίας της Έκκλησίας της Ελλάδος επί των κληρικών και μοναχών» εις επίσημον δελτίον της Έκκλησίας της Ελλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» έτος 1981, σελ. 48 - 51).

— B —

Έκ πάντων των άνωτέρω καθίσταται σαφές ότι ὁ νομοθέτης του άρθρου 160 του νόμου 5383) 32 ήτύχησεν εις την διατύπωσιν τούτου:

Παρά τὰ δι' άρθρου 160 του νόμου οριζόμενα διά την Έκκλησίαν ούδέν δεδικασμένον δημιουργείται υποχρεώνον ταύτην, και μάλιστα έντός 15 ήμερών από της ανακοινώσεως της ά μ ε τ α κ ή ή τ ο υ καταδίκης κληρικού υπό του Κοινού ποινικού Δικαστηρίου, να καθαιρέση τον καταδικασθέντα «άνευ έτέρως τινός διαδικασίας».

Ἐφαρμογή ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῶν δι' ἄρθρον 160 τοῦ νόμου ὀριζομένων, ἐκτός ἄλλων, θὰ μετέβαλε καὶ τὸν καθαρῶς πνευματικὸν χαρακτήρα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, αἱ ἀποφάσεις τῶν ὁποίων λαμβάνονται κατ' ἐπίκλησιν τῶν Ἱερῶν Κανόνων.

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον καὶ εἰς τὴν περιπτώσιν ἀμετακλήτου καταδίκης κληρικοῦ ὑπὸ τοῦ Κοινοῦ Ποινικοῦ Δικαστηρίου, θὰ συνεκτιμηθῆ καὶ τὴν ἀπόφασιν ταύτην χωρὶς ἄλλως καὶ γὰ ὑποχρεῖται γὰ ἐκλάβῃ ταύτην ὡς δεδικασμένον, τὸ ὅποσον τὸ ὑποχρεῖται «ἀνευ ἐτέρας τινὸς διαδικασίας» γὰ καθαιρέσῃ τὸν καταδικασθέντα Κληρικόν. Ὁ πνευματικὸς χαρακτήρ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς δίκης τὴν διαχωρίζει ἀπὸ τὴν κοινήν ποινικὴν δίκην ὡς καὶ ἀπὸ τὴν πειθαρχικὴν δίκην τοῦ διοικητικοῦ δικαίου μετὰ τῶν ὁποίων δὲν ἔχει καμμίαν σχέσηιν καὶ καμμίαν ὁμοιότητα (ἴδετε Σ.τ.Ε. 36) 1975).

Εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν δίκην γίνεται χρῆσις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομίας καὶ ἐπιεικειᾶς ὅχι μόνον εἰς συμπλήρωσιν τοῦ νόμου ἀλλὰ καὶ ἐναντίον τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένων.

Ἡ ἀρχὴ τῆς οἰκονομίας καὶ ἐπιεικειᾶς προσδίδει εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια τὴν ἐννοιαν τῆς πνευματικότητος καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν καὶ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἔχει παγίως νομολογήσει: ὅτι ὁ νόμος 5383) 32 κατ' οὐδὲν μεταβάλλει τὸν πνευματικὸν χαρακτήρα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς δίκης (Σ.τ.Ε. 4120 - 4123) 80).

Εἰς τὴν χρῆσιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει διαγραφὴ τῶν ὀρίων ταύτης, ὡς καὶ προσδιορισμὸς τῶν περιπτώσεων εἰς τὰς ὁποίας πρέπει γὰ ἐφαρμόζεσθαι αὕτη καὶ εἰς ποῖον μέτρον, ἐπιβάλλεται περίσκεψις ἵνα μὴ στερηθῶσι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τούτου πνευματικοῦ μέτρου ἄξιοι τῆς οἰκονομίας κληρικοὶ καὶ μοναχοὶ ἰδίως ὅταν, συναισθανόμενοι τὸ Κανονικὸν τῶν παράπτωμα, εἰλικρινῶς μετενόησαν καὶ ἐπικαλοῦνται τὴν ἐπιεικειαν καὶ φιλανθρωπίαν (Humanitas) τῆς Ἐκκλησίας καὶ τύχῃσι τῆς Ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας κληρικοὶ καὶ μοναχοί, οἱ ὅποιοι καὶ μετὰ τὸ Κανονικὸν τῶν παράπτωμα, συμπεριφέρονται κατὰ τρόπον ἀποκλείοντα τὴν εἰς τούτους ἐφαρμογὴν τοῦ μέτρου τῆς οἰκονομίας καὶ ἐπιεικειᾶς.

Ἐτέρωθεν ἐπιβάλλεται λελογισμένη χρῆσις τοῦ μέτρου τῆς ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας, ἵνα μὴ ἡ ἀλόγιστος πρὸς τοὺς ἀμαρτάνοντας ἐπίδειξις πολλῆς μετριοπαθείας καὶ πολλῆς ἐπιεικειᾶς ὀδηγήσῃ εἰς ἀχρηστειαν τοῦ σκοποῦ τῆς ποινικῆς ἐξουσίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς μνηκτερισμὸν τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ ἡ Summa aegnitias (ὑπερβολικὴ ἐπιεικεία) ὡς καὶ ἡ Summa clementia (ὑπερβολικὴ συγγνώμη) καταλήξουσιν εἰς ἀδικίαν μεγαλύτεραν τῆς ὑπερβολικῆς αὐστηρότητος (ἴδετε Κων. Τσάτσου, εἰς «Προσανατολισμοὺς» τῆς 26.4.74 καὶ Σεβ. Κορίνθου Παναγελήμονος Καρα-

γικόλα «καίμενα ἐκκλησιαστικά - ἀγωνιστικά, 1975, σελ. 433-435).

Ὁ Ἐπίσκοπος ὡς Ἐκκλησιαστικὸς δικαστὴς εὐρίσκειται εἰς τελείως διάφορον θέσιν ἀπὸ τὸν κοινὸν ποινικὸν δικαστήν. Ὁ Δικαστὴς παρ' οἰανδήποτε ψυχικὴν του διάθεσιν ἔναντι τοῦ δικαζομένου παραβάτου συγκακρημένης διατάξεως τοῦ ἰσχύοντος Ποινικοῦ Κώδικος, ἀποφασίζει διὰ τῆς στενῆς ἐρμηνείας καὶ ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου, ὁ ὁποῖος ἔχει καθορίσει, ὅχι μόνον τὰ ἐξ ἀντικειμένου καὶ ὑποκειμένου στοιχεῖα, τὰ ὅποια συντρέχοντα θεμελιώνουν τὸ κοινὸν ποινικὸν ἔγκλημα, ὡς καὶ πότε εἰς τὸν παραβάτην τοῦ ποινικοῦ νόμου, καίτοι ἔνοχον, συντρέχουν προσωπικοὶ λόγοι ἀποκλείοντες τὸν καταλογισμόν, ὡς καὶ ποῖα στοιχεῖα θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν, ὑπὲρ ἢ ἐναντίον τοῦ κηρυσσομένου ἐνόχου, κατὰ τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς ὁ ἐπὶ τῆς ἐνοχῆς ἀποφασίζων Δικαστὴς.

Ὁ ἰσχύων Ποινικὸς Κώδιξ καθορίζει ἐν λεπτομερείᾳ τὴν ἐργασίαν τοῦ ποινικοῦ Δικαστοῦ πρὸς ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς εἰς τὸν κηρυχθέντα ἔνοχον, ἐντὸς ὁρίων τὰ ὅποια νομοθετικῶς χαράσσονται καὶ κατ' ἐφαρμογὴν τῶν ὁποίων καθορίζεται διὰ τῆς ἀποφάσεως ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Δικαστοῦ τὸ εἶδος καὶ τὸ μέτρον τῆς ἐπιδλητέας ποινῆς, ἢ ὅποια ἐπὶ τῇ συνδρομῇ τῶν εἰς τὸν νόμον προϋποθέσεων δυνατὸν γὰ μετατρέπεται ὡς καὶ γὰ ἀναστέλλεται, κατ' ἀνάλογον χρόνον, διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως. (ἴδετε Ποινικὸν Κώδικα, Κεφάλαιον Ε' «ἐπιμέτρησις τῆς ποινῆς» ἄρθρα 79 ἕως 98, Κεφάλαιον ΣΤ' «ὑφ' ὄρον ἀναστολή τῆς ποινῆς καὶ ὑφ' ὄρον ἀπόλυσις», ἄρθρα 99 ἕως 110 εἰς Βαβαρέτον «Ποινικὸς Κώδιξ» ἔνθα καὶ νομολογία).

Κατὰ τὴν ἀπονομὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς δικαιοσύνης ὁ Ἐπίσκοπος ὡς Ἐκκλησιαστικὸς δικαστὴς, δικάζων ἀποφασιστικῶς, εἴτε μόνος ὡς Ἐπισκοπικὸν δικαστήριον (ἴδετε ἄρθρον 5 γ. 5383) 32) εἴτε ὡς Πρόεδρος ἢ Μέλος τινὸς τῶν Πολυμελῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων (ἴδετε ἄρθρα 13 καὶ 14 τοῦ νόμου, ὡς ταῦτα ἐτροποποιήθησαν καὶ ἰσχύουσιν) ὡς καὶ τῶν διὰ τοὺς Ἀρχιερεῖς προσδεδειγμένων δι' ἄρθρων 20 καὶ 24 τοῦ νόμου Πρωτοδοθμίου καὶ Δευτεροδοθμίου Δικαστηρίου, ἢ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 27 τοῦ νόμου συγκαλουμένου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου διὰ τὸν Πρόεδρον καὶ τὰ Μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ διὰ τὰς ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν συνοδικῶν αὐτῶν καθηγόντων παραβάσεις ἐκκλησιαστικοῦ τινος θεσμοῦ, ἀποφασίζει ἀπολύτως ἐλευθέρως καὶ κατὰ συνείδησιν, ἀσκήσας τὴν εὐρυτάτην δικαιοδοσίαν του, κινούμενος ἀπολύτως ἐλευθέρως καὶ ἀνελέγκτως καὶ δικαιοῦμενος «κολάζων» κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας» καὶ γὰ ἀθωώσῃ τὸν δικαζόμενον μοναχόν, πρεσβύτερον, ἀρχιερέα καὶ ὅταν ἀκόμη ἐκ τῆς, κατὰ συνείδησιν ἐκτιμήσεως τοῦ τιθεμένου ὑπὸ τὴν κρίσιν του ἀποδεικτικοῦ ὕλικου, ὡς καὶ τῶν εἰς ἄλλο μέρος τοῦ κατηγορουμένου προκυφάντων στοιχείων ἐκ τῆς ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου διαδικασίας, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν ἀπολογία τοῦ δικαζομένου, πείθεται περὶ τῆς ἐνοχῆς τούτου καὶ ἀποδεδειγμέ-

ως συντρέχουσι οι, κατά τον Κανονικόν νόμον, όροι καταλογισμού του Κανονικού παραπτώματος, διά τó όποιον δικάζεται ó μοναχός ή κληρικός.

Τήν άνωτέρω έξουσίαν δέν έχει ó δεσμευμένος έκ τών διατάξεων του Ισχύοντος Ποινικού Κώδικος, τών ειδικών ποινικών νόμων ώς και τών διατάξεων του Κώδικος Ποινικής Δικονομίας, ποινικός Δικαστής, ύποχρεούμενος νά εφαρμόζη και δή στενωδώς τάς προειρημένους Ισχυούσας διατάξεις, άλλως ή άπόφαισις τούτου ή έξαφανίζεται δι' άποφάσεως του ύπερκειμένου δευτεροβαθμίου δικαστηρίου τής ούσίας, ή άναιρείται ύπό του Άρειού Πάγου, έφ' όσον ύπάρξη, ένας ή περισσότεροι έκ τών δι' άρθρου 510 Κώδικος Ποινικής Δικονομίας περιοριστικώς προβλεπομένων λόγων άναιρέσεως, μεταξύ τών όποιων και ή ύπέρβασις έξουσίας.

Η εις τόν Έπίσκοπον ώς Έκκλησιαστικόν δικαστήν, φορέα τής δικαστικής έξουσίας τής Έκκλησίας, παρεχόμενη ύπό τών Κανόνων εύρυτάτη, κατά τά άνωτέρω, δικαιοδοσία κατά τήν άσκησην τής κινήσεως και λειτουργίας τής Έκκλησιαστικής δικαιοσύνης και ιδίως προκειμένου περι τού καταλογισμού εις τόν ύποπεσόντα εις Κανονικόν παράπτωμα Κληρικόν ή Μοναχόν, είναι συμφυής μέ τήν πνευματικήν φύσιν τής ποινικής έξουσίας τής Έκκλησίας, ή όποία ώς προλέγεται, λειτουργεί κατά τάς Κανονικάς διατάξεις και άποθλέπει εις τήν διόρθωσιν του άμαρτήσαντος: «Έπειδή δέ ούκ έσμέν καρδιών κριταί, άλλ' έξ' ών άκούομεν κρίνομεν, δώμεν τή Κυρίω τήν εκδίκησιν, αυτόν δέ άδικήτως αυτόν δεξώμεθα, συγγνώμην δόντες άνθρωπίνω πάθει τή λήθη» (Μεγ. Βασιλείου, Καν. 1 (Σ.Δ. 124-125)).

Ο Κανονικός νομοθέτης διά νά δοτηθή τόν Έπίσκοπον δικαστήν εις τήν άσκησην τής ποινικής έξουσίας τής Έκκλησίας προς διασφάλισιν τής έν Αυτή κανονικής πειθαρχίας και τάξεως και κατά Χριστόν οικοδομής, διά του Κανόνος Β' Τρούλλου (Σ.Β. 308-310) επιτάσσει: «Έπισφραγίζομεν πάντας τούς Έσούς Κανόνας... ει δέ τις άλλ' Κανόνα τινά τών ειρημένων καινοτομών, ή άνατρέπειν επιχειρών, ύπεύθυνος έσται κατά τόν τοιούτον Κανόνα, ώς αυτός διαγορεύει, τήν επιτιμίαν δεχόμενος, και δι' αυτού έν ώπερ πταίει θεραπευόμενος».

Ούτως καθιρύεται ή άρχή του κολάζειν εκκλησιαστικώς κατά τόν Κανόνα, κατά τόν όποιον ή εθύνη και ή τιμωρία του Κανονικώς άμαρτάνοντος άποτελεί ύποχρέωσιν προς διαφύλαξιν τής πίστεως ώς και Έκκλησιαστικής τάξεως και πειθαρχίας, έν συνδυασμώ μέ τήν χρήσιν τής άρχής τής Έκκλησιαστικής οικονομίας και επιεικειάς κατά περίπτωσιν.

Ο Κανονικός νομοθέτης, διαγράφων έν γενικότητι τά όρια τής διακριτικής ποινικής δικαιοδοσίας του Έπισκόπου εις τόν προσδιορισμόν του άγαλόγου κατά περίπτωση καταλογισμού, δι' όλίγων λέξεων καθορίζει τήν κατ' έλευθέραν συνείδησιν του Έκκλησιαστικού Δικαστού, δικονομίαν τής Έκκλησιαστικής δίκης έν τή επιμετρήσει τής Κανονικής ποινής:

«Ού γάρ ύπό τής ανάγκης καιρού άκριθείας περιγραφείσης, ό τής οικονομίας όρος περιορισθήσεται... Και

μήτε κατά κρημνών ώθήσεται τής άπογνώσεως, μήτε τόν χαλιόν ύπενδούται προς τήν του βίου εκλύσιν τε και καταφρόνησιν» (ΑΖ', ΡΒ' Τρούλλου - ΣΒ 388, 549 - 550). "Ιδετε και Βαλαμώνα Σ.Β. 553: «Μή πάντοτε προσέχειν τοίς θεσμοθετηθείσι παρά τών Κανόνων (αυτό τó όποιον επιτάσσεται νά πράξη ό κοινός ποινικός δικαστής) χάριν τών επιτιμίων, άλλ' οικονομείν ταύτα, προς τά πρόσωπα τά επιτιμώμενα, ήγουν προς τάς ήλικίας αυτών και προς τάς διαθέσεις και προς τά επιτηδεύματα, άλλά μήν και προς τήν ποιότητα του άμαρτήματος. Και ούτω προσάγειν έκάστω άρρωστήματι θεραπείαν κατάλληλον».

Ο Ιωάννης Χρυσόστομος, Κεφάλαιον Κανονικόν (Σ.Δ. 387) συμπληρώνει: «Διά τούτο πολλής δείται συνέσεως τή ποιμήνι προς τó περισκοπείν πάντοτε τήν τής φυγής έξιν: Ούχ' άπλώς προς τó τών άμαρτημάτων μέτρον δεί τήν επιτιμίαν επάγειν, άλλά και τής τών άμαρτανόντων στοχάζεσθαι προαιρέσεως, μήποτε ράψαι: τó διερωγός δουλόμενος, χειρόν τó σχίσμα ποιήσης, και άνορθώσαι τó καταπεπτωκώς σπουδάζων, μείζονα εργάση τήν πτώσιν».

Κατά ταύτα άφού ή άληθής έννοια τής άρχής τής Έκκλησιαστικής οικονομίας είναι, όχι: μόνον νά συμπληρώνη τόν νόμον άλλά και νά εφαρμόζεται άκόμη και όταν ό νόμος, κατά τήν κρίσιν τής οικονομούσης Έκκλησίας, δέν πρέπει νά εφαρμοσθή, τά δι' άρθρου 160 του νόμου 5383) 32 άνωτέρω όριζόμενα δέν έχουν τήν έννοιαν του ύποχρεωτικού δεδικασμένου διά τήν Έκκλησίαν έκ τής άμετακλήτου καταδικής Κληρικού ύπό του Κοινού Ποινικού Δικαστηρίου.

Η Έκκλησία είναι πάντη έλευθέρα, διά τής Έκκλησιαστικής δίκης και κατ' άσκησην εκκλησιαστικής οικονομίας και επιεικειάς, και νά άθωώση άκόμη τόν άμετακλήτως ύπό του κοινού ποινικού δικαστηρίου καταδικασθέντα Κληρικόν, όταν κρίνη ότι ύπερ τούτου συντρέχουν αι προϋποθέσεις εφαρμογής τής άρχής τής Έκκλησιαστικής οικονομίας και επιεικειάς καθ' ό μέτρον, εις τήν συγκεκριμένην περίπτωση, ένδεικνυται ή εφαρμογή τούτων.

Τά άνωτέρω άλλωστε είναι σύμφωνα και μέ τά ύπό του άρθρου 162 του νόμου 5383) 32 εις τó Κεφάλαιον περι τής σχέσεως τής Έκκλησιαστικής διαδικασίας προς τήν λαϊκήν ποινικήν διαδικασίαν, ειδικώς όριζόμενα κατά τά όποια: «Απόφαισις Έκκλησιαστικού Δικαστηρίου άθωούσα ή καταδικάζουσα κληρικόν ή μοναχόν ούδέν άποτελεί πρόκριμα διά τήν εισαγωγήν κατά τούτου τής διαδικασίας του κοινού Ποινικού Δικαστηρίου, ούδέ δεσμεύει τó κοινόν ποινικόν Δικαστήριον». Τούτων λογικώς εφαρμοζόμενων και άντιστρόφως, ώς άλλωστε όρίζεται διά του άρθρου 156 ιδίου νόμου: «Η εισαγωγή ποινικής διαδικασίας κατά κληρικού ή μοναχού πρό κοινού ποινικού Δικαστηρίου δέν κωλύει τήν εκπιανον α λ λ ή λ ο υ εισαγωγήν ή διεξαγωγήν τής κατά τόν παρόντα νόμον διαδικασίας του Έκκλησιαστικού δικαστηρίου και τ ά ν ά π α λ ι ν ».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΛΙΑΛΙΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Οί εν Βορείω Ήπειρω διωγμοί.

Ἡ Σεπτή Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ ψηφίσματος, ἀναφερομένου εἰς τὸ Βορειο-ηπειρωτικὸν ζήτημα, καταγγέλλει, ὅτι «αιετοακόσαιοι χιλιάδες Ὀρθόδοξων Ἑλλήνων, μὲ μακροαίωνα χριστιανικὴν, ἐλληνικὴν καὶ πολιτιστικὴν παράδοσιν, ὑποχρεώνονται θανάτως νὰ ζοῦν χωρὶς Θεὸν καὶ Θρησκείαν. Δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ οὔτε εἰς ἐπίσκοπος σήμερον. Ἀπαντες οἱ ἱερεῖς ἀπεσχηματίσθησαν καὶ οἱ ναοὶ ἐκλείσθησαν ἢ μετεβλήθησαν εἰς μουσεῖα καὶ κέντρα ψυχαγωγίας. Τοιοῦτοτρόπως ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν οἱ πιστοὶ μένουσιν ἀλειτούργητοι, ἀκοινωνῆτοι, ἀβάπτιστοι, ἀκήδεντοι, χωρὶς Χριστοῦγεννα καὶ Πάσχα καὶ ἄλλας εορτάς. Συγχρόνως δὲ κατὰ χιλιάδας ἐξορίζονται καὶ φυλακίζονται διὰ τὸν λόγον καὶ μόνον, ὅτι εἶναι Χριστιανοὶ καὶ Ἕλληνες. Τοιαύτη καταπίεσις τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος εἰς οὐδὲν τῶν ὑπαρχόντων ἀθέων ὀλοκληρωτικῶν καθεστώτων παρατηρεῖται».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὡς ὀρθῶς τονίζεται ἐν τῷ ψηφίσματι τούτῳ, οἱ μὲν χειμαζόμενοι ἀδελφοὶ τῆς Βορείου Ἠπείρου δέον πάσῃ θυσίᾳ νὰ ἐμμεῖνον σιαθεροὶ καὶ ἀκλόνητοι εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, οἱ δὲ παντὸς εἶδους ἀρμόδιοι ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος νὰ διενεργήσουν παρέμβασιν παρὰ τῆ κυβέρνησῃ τῶν Τυράνων, «διὰ νὰ πάνσουν οἱ ὡς ἄνω διωγμοὶ καὶ καταστοῦν σεβαστὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, τὰ ὁποῖα προσβλέπονται ὑπὸ τῶν διεθνῶν συμβάσεων περὶ Βορείου Ἠπείρου, ὡς καὶ ὑπὸ τῆς σχετικῆς παγκοσμίου διακηρύξεως περὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων».

Τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα.

Ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς λειτουργίας τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων κατὰ τὸ νέον σχολικὸν ἔτος, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ ἐν σχετικῇ ἐγκυκλίῳ ἐτόνισε, πρὸς τοῖς ἄλλοις, τὰ ἑξῆς: «Ἡ Κατήχησις καὶ τὰ Κατηχητικὰ μας Σχολεῖα, τὰ τόσο παρεξηγημένα ἀπὸ μερικοὺς καὶ πὸν τόσο μανιωδῶς ἔχον πολέμητῃ ἀπὸ ἄλλους, εἶναι ἀπὸ τις πὸ οὐσιαστικῆς λειτουργικῆς μέσοσιν τῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ στοὺς δυσκόλους αὐτοὺς καιροὺς, ἂν πράγματι θέλωμε νὰ ἔχουμε ἀληθινὸς πιστοὺς μὲ γνώση τῆς πίστεως, μὲ μυστηριακῇ ζωῇ καὶ ὀρθόδοξο ἥθος, ὡσοῦτος ὄντως ἀνθρώπους, ἄς προσέξομε ἰδιαίτερα καὶ γιὰ τὴν ἀκόμη φορὰ τὸ ἔργο αὐτὸ τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖο, ὅταν χρειάζεται καὶ ὅπου χρειάζεται, θὰ τὸ ἀναθεω-

ροῦμε μὲ βάση πάντοτε τὸ παιερισκὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαίας παραδόσεως».

Οἱ λόγοι αὐτοὶ τοῦ Μακαριωτάτου ἐπαληθεύονται καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι διαπρεπεῖς ἐκπαιδευτοὶ τῆς πνευματικῆς, ἐπιστημονικῆς, καλλιτεχνικῆς, πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς, ὡς καὶ τῆς καθ' ὅλον ἡγεσίας τοῦ ἔθνους, διετέλεσαν ἐπὶ ἐν χρόνικὸν διάστημα μαθηταὶ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου. «Ὅθεν ἐπιβάλλεται οὐχὶ κατάχρησις ἐναντίον αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκδήλωσις τῆς πρὸς αὐτὸ εὐγνωμοσύνης καὶ στοργῆς».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Μητρόπολις Καρπενησίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ὑπ' ἀριθ. 606)5.7.'80 Προεδρικὸν Διάταγμα (ΦΕΚ 161)15.7.80) «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Καρπενησίου» καὶ τὰς διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὴν κενὴν διακονικὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου (Παναγίας) Καρπενησίου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Καρπενησίῳ τῇ 15ῃ Ὀκτωβρίου 1981

† Ὁ Καρπενησίου ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀττικῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει: Τὸ ΠΔ 1125)14.9.81 «περὶ ἰδρύσεως Ἐνορίας, μὲ Ἐνοριακὸν Ἱερὸν Ναὸν τὸν τῆς Ἀγίας Τριάδος, εἰς τὸν Δῆμον Καματεροῦ, τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἀττικῆς» (ΦΕΚ 278 τ.Α' τῆς 22.9.81), τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 37 καὶ 67 τοῦ Νόμου 590)1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ Κανονισμοῦ 2)1969 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» καὶ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 2 τοῦ Κανονισμοῦ 8)1979 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐνοριῶν», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν αἴτησιν, μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, πρὸς κατάληψιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ὡς ἄνω Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος, Καματεροῦ.

Ἐν Κηφισίῳ τῇ 22ῃ Ὀκτωβρίου 1981

† Ὁ Ἀττικῆς ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κερκύρας καὶ Παξῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱ. Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσι μίαν τῶν κάτωθι κενῶν ὀργανικῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Περιο-

δικῶ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

1) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Μανδουκίου, 2) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Θεοτόκου (Λαμποβιτίσσης) Ἁφρας, 3) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Στεφάνου Σκριπεροῦ, 4) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Περούλαδων, 5) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Βελλανιτάτων—Παξῶν, 6) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Καστελλάνων Γύρου.

Ἐν Κερκύρα τῇ 22ῃ Ὀκτωβρίου 1981

† Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κίτρους

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1960 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν Φατεινοῖς Ἱ. Ἐνοριακοῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», υποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς ἐν λόγῳ κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Κατερίνῃ τῇ 30ῇ Ὀκτωβρίου 1981

† Ὁ Κίτρους ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 673)1977 ἄρθρον 1 παράγρ. α', τὰς διατάξεις τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος 1938)73 «Περὶ συστάσεως Ὄργανικῶν θέσεων Διακόνων κλπ» καὶ τὸ ἄρθρ. 14 παράγρ. 5 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 8)1979 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐνοριῶν», προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὸ νόμιμα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν θέσιν τακτικοῦ Διακόνου τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου ἐν Κίτρει, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Κατερίνῃ τῇ 30ῇ Ὀκτωβρίου 1981

† Ὁ Κίτρους ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κυθήρων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 33 - 35 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων τῆς ὀργανικῆς θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Νικήτα Καλάμου - Κυθήρων, καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ἐκ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ νόμων ὀριζόμενα προσόντα ὅπως υποβάλλωσιν τὰ δικαιολογητικά των ἐγγράφα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «Ἐκκλησία».

Ἐν Κυθήροις τῇ 30ῇ Ὀκτωβρίου 1981

† Ὁ Κυθήρων ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἱκαρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 - 35 τοῦ ὑπ' ἀρ. 2)1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱ. Ναῶν, ἐνοριῶν καὶ ἐφημερίων», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Καρλοβασίου, καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως υποβάλλωσιν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Σάμῳ τῇ 30ῇ Ὀκτωβρίου 1981

† Ὁ Σάμου καὶ Ἱκαρίας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΝΙΟΣ

† Ὁ Ζακύνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου
Ἀκαδημαϊκός

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἐσωτερικῶς : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.
Β) Ἐξωτερικῶς : Δολλάρια 20 ἑτησίως.
Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, Ἐγκύκλιος 2299 πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα (περὶ Βορείου Ἡπείρου).

Πρωτοπρ. Στεφ. Ἀβραμίδη, Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Διοδώρου Α' εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἰωάννου Ν. Καρμίρη, Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Ἡ Β' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἐπὶ τῇ 1600ῃ ἐπετείῳ αὐτῆς.

Ἡ ἐκλογὴ καὶ ἐνθρόνισις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Ἀλεξίου.

Ἡ ἐκλογὴ καὶ χειροτονία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἡλείας καὶ Ὠλένης κ. Γερμανοῦ.

Ἡ ἐκλογὴ καὶ χειροτονία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερωνύμου.

Γεωργίου Ν. Λιλαίου, Γνωμοδότησις.

Παρατηρήσεων στήλη.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασίου 1 — Τηλ. 710.734

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 7787.978.